

10
1939

Специалнио
Скаутс
Литваня

Valstybinė Biblioteka
Kauno (Zarijų Vėšoji)

KARAIŠ

Mūsų kariuomenės vadas b. gen. St. Raštikis su savo palydovais Latvijos karo vadovybės tarpe, grįžtant iš kelionės Estijon ir sustojus Rygoje. Kariuomenės vado dešinėje — Latvijos karo ministras gen. Balodis, kairėje — kariuomenės vadas gen. Berkis.

Kariuomenės vado b. gen. Raštikio sutikimas Kauno gelež. stotyje. *Jul. Miežlaiškio nuotr.*

5. PP vadas gen. št. plk. Čepauskas bučiuoja pulko dvidešimtmečio minėjimo iškilmėse pasveikinusią pulką A. Panemunės parapijos pradžios mokyklos mokinę atstovę, *M. Truso nuotr.*

Nr. 10 (1030)

1939. III. 9. Kaina 30 ct.

**Lietuvos kariuomenės
savaitinis laikraštis**Kaunas, Miskų g-vė 18, „KARYS“
Telef. per Kar. Št. 56Leidžia
Kar. Št. Spaudos Ir Šviet. Skyr.Redaktorius
kpt. S. Urbanavičius

Honorarų gauti ir visais kitais reikais redakcija ir administracija priima ketvirtadieniais, penktadieniais ir šeštadieniais. Išimtis — atvykusiems iš provincijos

Prenumerata puskarininkiams, kareiviams ir moksleiviams metams — 5 lt., 6 mėn. — 3 lt., 3 mėn. — 2 lt. Visiems kitiems metams — 6 lt., 6 mėn. — 4 lt., 3 mėn. — 2 lt. Užsienyje, be Latvijos ir Estijos, dviguba!

Spaudžia „Spindulio“ B-vės sp. Kaune

Kariuomenės vadovybė ir aukštieji svečiai priima kęstutėnų pulko paradą, 5. PP dvidešimtmečio minėjimo iškilmėse, M. Truso nuotr.

VIRŠELYJE: 1 PSL. — NUO-
TRAUKA IR MONTAŽAS —
PSK. J. ALIŠAUSKO, 4 PSL. —
VYT. MAŽELIO NUOTR.

Kęstutėnų pulko dvidešimtmečio šventė

Garbingas Didžiojo Lietuvos Kunigaikščio Kęstučio pulkas kovo 2 d. kukliai, gražiai ir tikrai nuoširdžiai paminėjo savo dvidešimtmečio sukaktį. Tos dienos rytą ne tik kęstutėnų būstinės kareivinių rūmai, bet ir visas A. Panemunės miestelis iškilmingai pasipuošė tautinėmis vėliavomis. Pulko vartai buvo gražiai papuošti Vytimi, D. L. K. Kęstučio paveikslu, o taip pat žaliais vainikais ir atitinkamai iliuminuoti. Gražiai papuoštus vartus prie parapijos pradžios mokyklos taip pat pastatė ir Lietuvos visuomenė bei organizacijos, su juose išrašytomis žiūri „Sveiki, kęstutė-

nai!“ Visa tai dar daugiau pakėlė kęstutėnų pulko karių šventinę nuotaiką, nes aiškiai buvo justi, kad pulkas per eilę metų yra nusipelnęs vietos visuomenės ir organizacijų daug simpatijos ir pagarbos.

Dvidešimtmečio sukakties minėjimo programa prasidėjo 10 val. iškilmingomis pamaldomis A. Panemunės parapijos bažnyčioje. Su orkestru įspūdingai atžygiavęs pulkas, tvarkingai pripildė uniformuotų vyrų pilną bažnyčią, o pulko vadovybė laukė atvykstančių į pamaldas ir į minėjimo iškilmės aukštųjų svečių. Į pamaldas atvyko: krašto apsaugos ministras b. gen. Musteikis, kariuomenės vadas b. gen. Raštikis, kariuomenės štabo viršininkas b. gen. Černius, II-os pėst. divizijos vadas d. gen. Adamkavičius, pės-tininkų inspektorius b. gen. Vitkauskas, Aukštosios

Karo Mokyklos viršininkas b. gen. Karvelis, Karo Mokyklos viršininkas b. gen. Skučas, buvęs pulko vadas ats. b. gen. Velykis, Saulių Sąjungos vadas plk. Saladžius, 2. PP vadas plk. Tumas, 3 art. pulko vadas plk. Dočkus, Kauno komendantas plk. Bobelis, ats. plk. Jonavičius ir nemaža svečių: karininkų, buvusių kęstutėnų ir vietos visuomenės organizacijų atstovų.

Pamaldas laikė Apaštališkojo Sosto protonotaras prel. Grigaitis, pulko kapeliono ir parapijos kunigo asistuojamas. Gražų

M. Truso nuotr.

Mūsų kariuomenės vadas b. gen. Raštikis Taline eina drauge su Estų kariuomenės vadu gen. Laidoneriu

pamokslą pasakė pulko kapelionas kun. Abraitis. Pradžioje kun. kapelionas priminė tas sunkias, audringas mūsų Tėvynės kūrimosi valandas, kada į negausius savanorių būrius pradėjo rinktis pirmieji šio pulko užuomazgos kariai. Tačiau nors buvo ir labai sunkūs laikai, drąsa ir pasišventimu esame pasiekę tai, kad šiandien laisvoje Lietuvoje galime švęsti savo pulko dvidešimtmetį. Be abejo, Lietuvos laisvė, tai ir kęstutėnų pulko nuopelnas. Pulko gimimas ir pirmųjų savanorių gyvybės aukos yra glaudžiai susijusios nenutraukiamomis gijomis su dabartimi. Toliau buvo nurodyta, kad mūsų visų tvirčiausi ateities

primindamas garbingus pulko žygius Nepriklausomybės kovose ir pasveikindamas visus buvusius ir dabar tarnaujancius kęstutėnus. Toliau krašto apsaugos ministras palinkėjo ateityje sėkmingai ir drausmingai petys petin ruoštis garbingam mūsų Tėvynės gynimo darbui. „Mes nieko nesirengiame užpulti, bet tik tai laisvoje Tėvynėje laisvai norime gyventi. Tad dirbkime, o Dievas mums padės“ — pabrėžė baigdamas krašto apsaugos ministras b. gen. Musteikis. Orkestrui sugriežus Tautos himną, krašto apsaugos ministras pakvietė karius sušukti valio už pirmąjį ir dabartinį Vyriausįjį mūsų ginkluotųjų pajėgų Vadą, Jo Ekscenciją Respublikos Prezidentą Antaną Smetoną.

Už sveikinimus ir linkėjimus krašto apsaugos ministrui padėkojo pulko vadas gen. št. plk. Čepauskas, pakviesdamas pulko karius už poną krašto apsaugos ministrą sušukti tris kartus valio. Taip pat pulko vadas priminė ir vienąjį pirmųjų kęstutėnų — dabartinį mūsų kariuomenės vadą, kuris pats yra savo krauju apšlakstęs pirmuosius kęstutėnų žygius. Galingas valio nuaidėjo ir už kariuomenės vadą b. gen. Raštikį.

Pagaliau pro aukštuosius svečius pulkas praėjo iškilmės maršu. Po parado pulko vadas aukštuosius svečius pakvietė į pulko karininkų ramovę pietų. Pietų metu kalbėjo krašto apsaugos ministras b. gen. Musteikis, kariuomenės vadas b. gen. Raštikis, o vietos organi-

Mūsų kariuomenės vadas b. gen. Raštikis ir jo palydovai Estų kariuomenės vadu gen. Laidoneriu, uždejus vainiką

Estijos Respublikos Prezidentas Pätis, kariuomenės vadas gen. Laidoneris ir mūsų kariuomenės vadas b. gen. Raštikis priima kariuomenės ir šaulių paražą (II. 24 d. Taline)

zacijų vardu perskaitė ir įteikė gražų sveikinimo adresą prel. Grigaitis

Krašto apsaugos ministras b. gen. Musteikis savo kalbos pradžioje pareiškė džiaugsmą ir pasitenkinimą mūsų kariuomenės tvarkingumu ir drausmingumu. Nors anksčiau buvę visokių gandų ir norų pažeisti mūsų kariuomenės garbę ir jos solidarumą, tačiau kariuomenė liko pastovi ir drausminga. Toliau ponas ministras pabrėžė, kad nepriklausomybės kovų metu Lietuvos kariai įstengė išvyti iš savo Tėvynės visus priešus, todėl dabar turi dar geriau budėti savo Tėvynės sargyboje, savo Tėvynės laisvę ginti. Tėvynės ateitį mes kariai turime kurti su dar didesniu kruopštumu ir drausmingumu, pabrėžė baigdamas savo žodį krašto apsaugos ministras b. gen. Musteikis.

Kariuomenės vadas b. gen. Raštikis savo kalbos pradžioje pažymėjo, kad esąs vienas seniausių kęstutėnų. Jis pats pergyvenęs pirmąsias buvusio atskirojo ir Vilniaus batalionų formavimosi dienas. Taip pat gerai atsimenąs pirmąjį kęstutėnų žygį prieš bolševikus 1919 m. kovo mėn. Išvardinęs visą eilę vietovių vardų, kuriose kęstutėnų pulkas yra narsiai kovęsis, kariuomenės vadas pabrėžė, kad visi tie žygiai geriausiai pasisekdavę tada, kada būdavo tvirčiausias pasitikėjimas savimi, savo vadais ir savo uždavinių teisingumu. Žuvusiųjų draugų didvyrių kapai ir gyvųjų krūtinės puošią Vyčio kryžiai — yra geriausieji įrodymai, kad kęstutėnai ant Tėvynės aukuro yra sudėję didelę ir brangią auką, o 5. pėst. D. L. K. Kęstučio pulkas visai pelnytai ir garbingai yra įrašęs savo vardą į gražiausius Lietuvos karo istorijos lapus. Nuo anų garbingų laikų jau praėjo du dešimtmečiai. Per tą laiką kęstutėnų pulkas žymiai sustiprėjo. Kęstutėnai dabar turi daugiau pagrindo pasitikėti savimi, negu 1919 m. „Tad žiūrėkime, kad savo Tėvynės niekad neapviltume“, — pabrėžė kariuomenės vadas. „Savo pulko šefu turime bene lietuviškiausį Lietuvos kunigaikštį Kęstutį. Sekime jį ir, ištikimai tarnaudami savo tautai ir valstybei, drąsiai ginkime savo nepriklausomybę taip, kaip per savo ilgą amžių gynė Lietuvą didelis karys ir riteris Kęstutis“.

Baigdamas savo kalbą, kariuomenės vadas dar kartą pasveikino pulko vadą, visus kęstutėnus karius ir pulko civilinius tarnautojus, dėkodamas už atliktus darbus ir visus kviesdamas į naujus darbus ir laimėjimus. „Dirbkime, kęstutėnai, dirbkime visi, seni ir jauni, bendromis pajėgomis stiprinkime savo Tėvynės saugumą šiais ginkluotos taikos ir didelių nera-

mumų laikais. O jei mūsų Tėvynei pradėtų gresti didesni išoriniai pavojai, atsiminkime savo priesaiką ir mūsų pulko vėliavoje išrašytą reikšmingą šūkį: „Krauju ir mirtimi Tėvynę nelaimėje vaduosime“ — ryžtingai pabrėžė baigdamas kariuomenės vadas b. gen. Raštikis.

A. Panemunės visuomenės organizacijų vardu pulką pasveikino, perskaitęs gražų adresą, ir jį įteikė prel. Dr. Grigaitis.

GARBINGI KĘSTUTĖNAI,

1918 metais vasario 16 d. Lietuvos senoje sostinėje Vilniuje suskaubėjo atgijusios Lietuvos laisvės varpas. Galingo varpo aidas pažadino iš vergijos miego tūkstančius geriausių tautos sūnų, kurie paskelbė Nepriklausomybės aktą patvirtino krauju.

Nepriklausomybės kovos yra gražiausias ir garbingiausias atgijusios Lietuvos istorijos momentas.

Mūsų karių drąsūs žygiai, jų ryžtingas pasiaukojimas Tėvynei amžinai bus didžiuoju švyturiu, kuris priaugančiai kartai rodys kelią į laimingą Lietuvos rytojų ir skatins ją karštai mylėti savo gimtąją šalį ir būti pasiryžusiais dirbti ir kovoti dėl jos gerovės ir garbės.

Iškilingai atšventę Lietuvos nepriklausomybės 20 metų sukaktuves, mes visi šiais metais su džiaugsmu ir pasididžiavimu prisimename kautynių su Lietuvos priešais ir tų kautynių dalyvių — garbingų mūsų kariuomenės pulkų sukaktuves.

A. Panemunės ir kartu visos Lietuvos visuomenei ypatingai džiugu yra pagerbti nepriklausomybės kovose užgrūdintą 5 pėst. D. L. K. Kęstučio pulką, jo 20 metų sukaktuvių progą.

„Krauju ir mirtimi Tėvynę nelaimėje vaduosime“ — šie gražūs ir reikšmingi žodžiai aukso raidėmis įrašyti pulko vėliavoje, aiškiausiai sako apie pulko karių tvirtą pasiryžimą eiti savo pirmatakūnų pramintais takais ir visada budriai budėti Lietuvos nepriklausomybės sargyboje.

Mes esame tikri, kad Jūs, mieli kęstutėnai, savo pažadą, įrašytą Jūsų dvasiniame vadove — vėliavoje, mokėsite šventai ištesėti, nes apie tai mus visus patikrina netolima Kęstučio pulko praeitis ir kelios dešimtys pulko karių nepriklausomybės kovų metu paaukojusią Tėvynės aukurai savo brangiausią turtą — gyvybę.

Už ypatingą karžygiškumą kovose su Lietuvos priešais, pirmasis ir dabartinis Lietuvos Respublikos Prezidentas Antanas Smetona 1920 metais suteikė Jūsų pulkui garbingą D. L. K. Kęstučio vardą. Tas didžiojo lietuvių, dvasios riterio ir karžygio vardas, dar labiau sustiprino Jūsų dvasią ir ryžtumą.

Šia iškilminga proga A. Panemunės lietuviškosios visuomenės atstovai nuoširdžiai sveikina 5 pėst. D. L. K. Kęstučio pulką, sulaukusį kovos ir darbo Tėvynės garbei 20 metų sukaktuvių, ir linki gražiausios sėkmės ateities darbams ir žygiams.

A. Panemunės visuomenė visada buvo ir bus su Jumis. Tegyvuoja garbingi kęstutėnai! Telydi Kęstučio karius nauji laimėjimai Nepriklausomos Lietuvos garbei.

A. Panemunė, 1939 m. kovo mėn. 2 d.

A. Panemunės įstaigų, organizacijų ir visuomenės atstovai (parašai)

Vietinės visuomenės organizacijos ir mokyklos savo pulko pagerbimą organizavo drauge, A. Panemunės šaulių kuopos iniciatyva.

Sveikinimo telegramas taip pat atsiuntė dėl įvairių priežasčių negalėję atvykti buvusieji pulko vadai: d. gen. Pundzevičius, ats. plk. Reklaitis ir ats. plk. Vidugiris.

Vakare pulko salėje kariams buvo paskaita. Po paskaitos parodyta atitinkama kronikinė filmas. Toliausnę pramogos programą atliko patys kariai. Suvaidinta dviejų veiksnių komedijėlė, padeklamuota eilėraščių. Likitinių puskarininkių choras padainavo keletą dainų.

Aplamai, kęstutėnai savo pulko dvidešimtmečio sukaktį paminėjo gražiai, giedriu nusiteikimu ir giliu susikaupimu, visiems iškilnių dalyviams palikdami maloniausių įspūdžių ir prisiminimų.

Naujasis Popiežius – Pijus XII

Kovo 2 d. po trumpai tetrūkusios konklavos popiežium išrinktas prie Pijaus XI ilgą laiką buvęs valstybės sekretorium kardinolas Pacelli. Naująjį popiežių rinko 62 kardinolai. Išrinktas popiežium kard. Pacelli pasirinko Pijaus XII vardą.

Naujasis popiežius yra romėnas, gimęs 1867 m. kovo 2 d. Be mokymosi, jis didelę savo gyvenimo dalį praleido diplomatinėje tarnyboje dirbdamas nepaprastų bažnytinių reikalų kongregacijoje, būdamas nuncijum Miunchene, Berlyne ir dešimtį metų Vatikano valstybės sekretorium, kitaip sakant, užsienių reikalų ministru. Yra lankęsis Amerikos Jungtinėse Valstybėse, Prancūzijoje, Vengrijoje ir kitur, kur susitikdavo su aukštaisiais asmenimis. Todėl pasauliui jis gerai pažįstamas. Moka daug svetimųjų kalbų.

Popiežium išrinkimo proga visų kraštų spauda apie jį daug rašo ir deda vilčių, kad ir toliau bus tęsiamas Pijaus XI taikos darbas. Iš pirmosios Pijaus XII per radiją pasakytos kalbos ir ypatingos pagarbos, kurią jis rodo savo pirmatako Pijaus XI darbams ir asmenybei, galima numanyti, kad tikrai pasaulio taikai dirbti yra naujojo popiežiaus šūkis.

Naujai išrinktajam Popiežiui Pijui XII Valstybės Prezidentas A. Smetona nusiuntė tokio turinio sveikinimo telegramą: „Prašau Jūsų šventenybę priimti karščiausius linkėjimus, kuriuos giliausiu džiaugsmu persiėmęs reiškiu kartu su lietuvių tauta Jūsų šventybės Pontifikato šlovei“. Popiežius Pijus XII mūsų

Respublikos Prezidentui atsiuntė šią telegramą: „Jūsų Ekscelencija, dėkodami už taip malonų sveikinimą, mes esame laimingi palinkėti Lietuvai ir Jūsų asmeniui geriausios sėkmės. Pius P. P. XII.“.

Pijaus XII karūnavimas bus kovo 12 d. Iš Lietuvos į tas iškilmes važiuos pasaulinės ir dvasinės valdžios delegacijos.

Kariuomenės vadas apie savo kelionę

Mūsų kariuomenės vadas b. gen. Raštikis, grįžęs iš savo kelionės Estijoje ir Latvijoje, kovo 1 d. priėmė „Lietuvos Aido“, „Kardo“ ir „Kario“ redaktorius, su kuriais maloniai pasidalino savo kelionės išpūdžiais ir mintimis.

Pradžioje kariuomenės vadas pažymėjo, kad su Estijos kariuomenės vadu gen. Laidoneriu yra pažįstamas jau iš seniau. Su juo taip pat tekosusitikti ir anuomet Londone, karaliaus Jurgio VI vainikavimo iškilmėse. Šios kelionės tikslas buvo užmegzti oficialų kontaktą ir su kitais estų kariuomenės pareigūnais. Taigi, kariuomenės vadui buvę labai malonu pasinaudoti šiuo Estijos kariuomenės vado gen. Laidonerio pakvietimu.

Toliau b. gen. Raštikis pabrėžė, kad „Lietuvos, Latvijos ir Estijos kariuomenių vadovybių asmeninis kontaktas yra labai vertingas ir svarbus, nes visos trys Baltijos valstybės gali turėti ir turi daug bendrų reikalų. Priėmimas Taline buvo labai nuoširdus, aš esu patenkintas priėmimu ir visu, ką Estijoje viešėdamas pamačiau.“

Iš patirtųjų išpūdžių paminėtinas šventės proga suruoštas paradas, kuriame dalyvavo daugiau šaulių, kaip kariuomenės. Visa didžioji parado masė buvo šauliai. *Estai į savo šaulius kreipia daugiau dėmesio, nei mes į savus.* Jų šauliai pritraukti prie darbo visose srityse. Estų šauliai įtraukti į krantų ir sienų apsaugą, jiems pavestos ir įvairios kitos funkcijos,

susietos su krašto saugumu ir tvarka krašte. Estų šauliai plačiai išsišakojusi ir labai stipri organizacija.

Viešėdamas Estijoje, kartu su gen. Laidoneriu aplankiau estų artilerijos sandėlius ir laboratoriją, taip pat karo mokyklą ir karinio mokymo centrą, kuriame sutelkta aukštoji karo mokykla, liktinių puskarininkių mokykla ir kitos įvairaus laipsnio ir paskirties karių ruošimo ir mokymo įstaigos. Visa tai, ką pamačiau, įtikina, kad *estai visai rimtai pasiruošę ir ruošiasi savo krašto laisvei ginti, jei kas į ją kėsinsis, ir ginsis visomis priemonėmis ir visu savo kariniu pajėgumu.* Labai daug dėmesio ir energijos dedama ir į karininkų mokymo reikalą.

Ir pats asmeniškai gavau patirti, ir iš užsieniečių, gyvenančių Estijoje, girdėjau, kad *Estijos prezidentas Paetsas ir gen. Laidoneris savo krašte labai populiariūs ir mylimi.* Estų tautinės šventės išvakarėse, vasario 23 d., buvo prezidento Paetso 65 metų amžiaus sukaktis. Estų spaudoje buvo daug eilėraščių ir grožinės literatūros kūrinių, sukurtų specialiai Paetsui pagerbti; estų visuomenė labai plačiai ir įvairiais būdais pagerbė savo prezidentą. *Respublikos Prezidentas A. Smetona mane įgaliojo perduoti prezidentui Paetsui sveikinimus.* Aš tai padariau aplankydamas prez. Paetsą jo pilyje.

Mano kelionės ir 3 dienų vaišių Estijoje išpūdžiai yra kuo geriausi ir todėl aš esu giliai dėkingas gen. Laidoneriui ir Estijos kariuomenės vadovybės na-

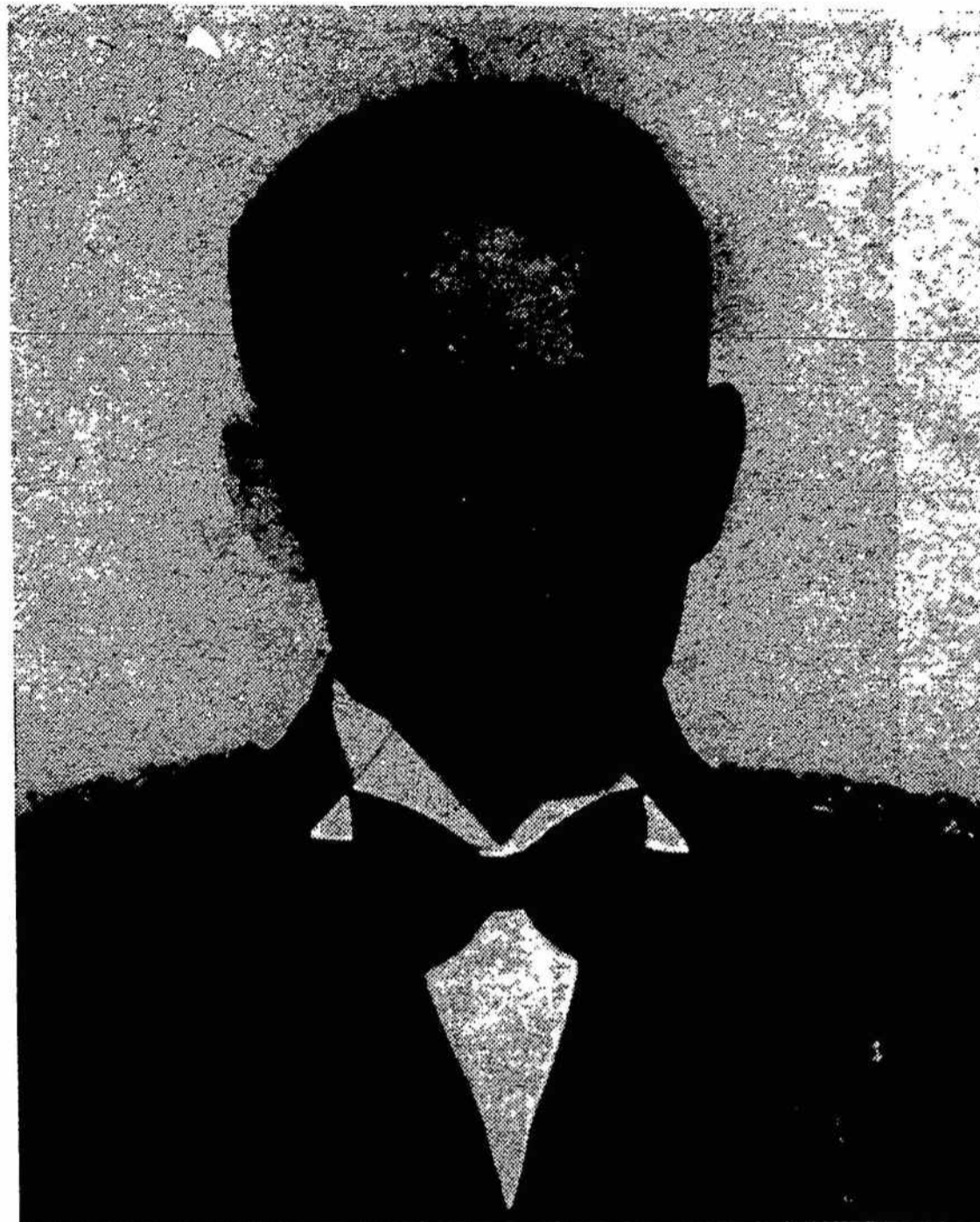
Karo aviacijos mokykla

Karo aviacijos mokyklos kūrimosi pradžia laikoma nuo 1919 m. kovo 12 d., kada aviacijos kuopa išskiriama iš inžinerijos bataliono ir pavadinama aviacijos dalimi. Tos pat dienos pirmuoju aviacijos daliai įsakymu, kar. Petronio pasirašytu, karo aviacijos mokyklos viršininku skiriamas kar. Fugalevičius. Jis buvo tarnavęs rusų kariuomenėje oro žvalgu ir neseniai grįžęs į Lietuvą. Kovo 12 d., kada buvo išleistas pirmasis karo aviacijos mokyklai įsakymas, mokykloje jau buvo 21 mokinyš savanoris. Mokyklai veikiant, atvyksta dar 27 savanoriai, taigi viso buvo 48 mokiniai. Kar. Fugalevičius balandžio 4 d. bolševikų fronte buvo sužeistas, o vėliau mirė. Mokyklos viršininko pareigas laikinai ėjo: nuo balandžio 4 d. iki 20 d. kar. Okulič-Kazarinas, nuo balandžio 20 iki gegužės 29 d. ir nuo liepos 6 iki rugpiūčio 7 d. karo valdininkas Elisonas, nuo gegužės 29 iki liepos 6 d. kar. Adamkavičius, nuo rugpiūčio 7 d. karo aviacijos mokyklos viršininku paskirtas kar. Laurinaitis, kuris, kiek ano meto sąlygos leido, mokyklą sutvarkė.

Organizacinis mokyklos darbas buvo labai sunkus. Mokymo programa buvo sudaryta 8—10-čiai mėnesių. Trūko lektorių, būstinių, mokomųjų lėktuvų. Lektoriais buvo aviacijos karininkai ir visokie samdyti perėjūnai. Matematiką dėstė vienas gabesnių mokinių. Mokiniais mokytis buvo labai sunku, nes svetimtaučiai lektoriai nemokėjo lietuvių kalbos, o apie bet kokius vadovėlius niekas ir nesvajėjo. Mokyklos būstinės pradžioje buvo Savanorių prospekte, vėliau barakuose prie cepelino angarų, o pabaigoj Linksmadvaryje. Iš Žaliakalnio reikėdavo eiti į ae-

rodromą skraidyti ir po to vėl į pamokas Žaliakalnyje. Be to, lakūnai mokiniai atlikdavo ir visą tarnybą.

Pirmieji mokomojo tipo lėktuvai Alb. B 11 buvo įsigyti birželio mėn. pabaigoj, vokiečiams kraustantis

Plk. ltn. Reimontas, karo aviacijos mokyklos viršininkas

riams už visa tai, ką man teko Estijoje patirti. Mano kelionė į Estiją ir kontaktas su estų kariuomenės vadovybe buvo ir bus abiemis kraštams naudingas. Aš tikiu, kad *Lietuvos kariuomenės bičiuliški santykiai su Estijos kariuomene laimingai plėsis ir stiprės.*

Dėkodamas gen. Laidoneriui už pakvietimą, iš savo pusės pakviečiau jį aplankyti Lietuvą. *Gen. Laidoneris kvietimą priėmė ir eilėje savo revizitų, kurių jis skolingas kitų valstybių jį lankiusiems kariuomenės vadams, jis bus ir Lietuvos kariuomenės svečias.* Tuo tarpu dar nėra nustatyta gen. Laidonerio kelionės į Lietuvą data.

— Pakeliui į Estiją Rygoje mane sutiko Latvijos kariuomenės vadovybės nariai ir pakvietė grįžtant iš Talino sustoti Latvijoje. — Pasakojo toliau kariuomenės vadas b. gen. Raštikis. — Latvijoje viešėjau 2 dienas.

Kaip ir su Laidoneriu, su gen. Balodžiu, gen. Berkiu ir kitais Latvijos kariuomenės vadovaujančiais asmenimis kalbėjomės, kaip kariai, atvirai ir nuoširdžiai, ir radome nuomonių bendrumą. Ir Latvijos kariuomenės vadovybė maloniai parodė man visa, kas man rūpėjo pamatyti. Mane domino latvių kariuomenės modernieji ginklai. Su jais turėjau progos susipažinti apžiūrinėjant ir per mokomąją šaudymą veikiant. Man buvo įdomu susipažinti su aizsargų (latvių šauliai) štabo veikimu. *Latvijoje taip pat daugiau, nei pas mus, rūpinamasi aizsargais.* Jie ir turtingesni; jiems veikti lėšas duoda ne tik išdas — aizsargai turi

daug rėmėjų iš visuomenės tarpo ir tie rėmėjai ne tik skiria nemažas pinigų sumas, bet paaukoja ir daiktai.

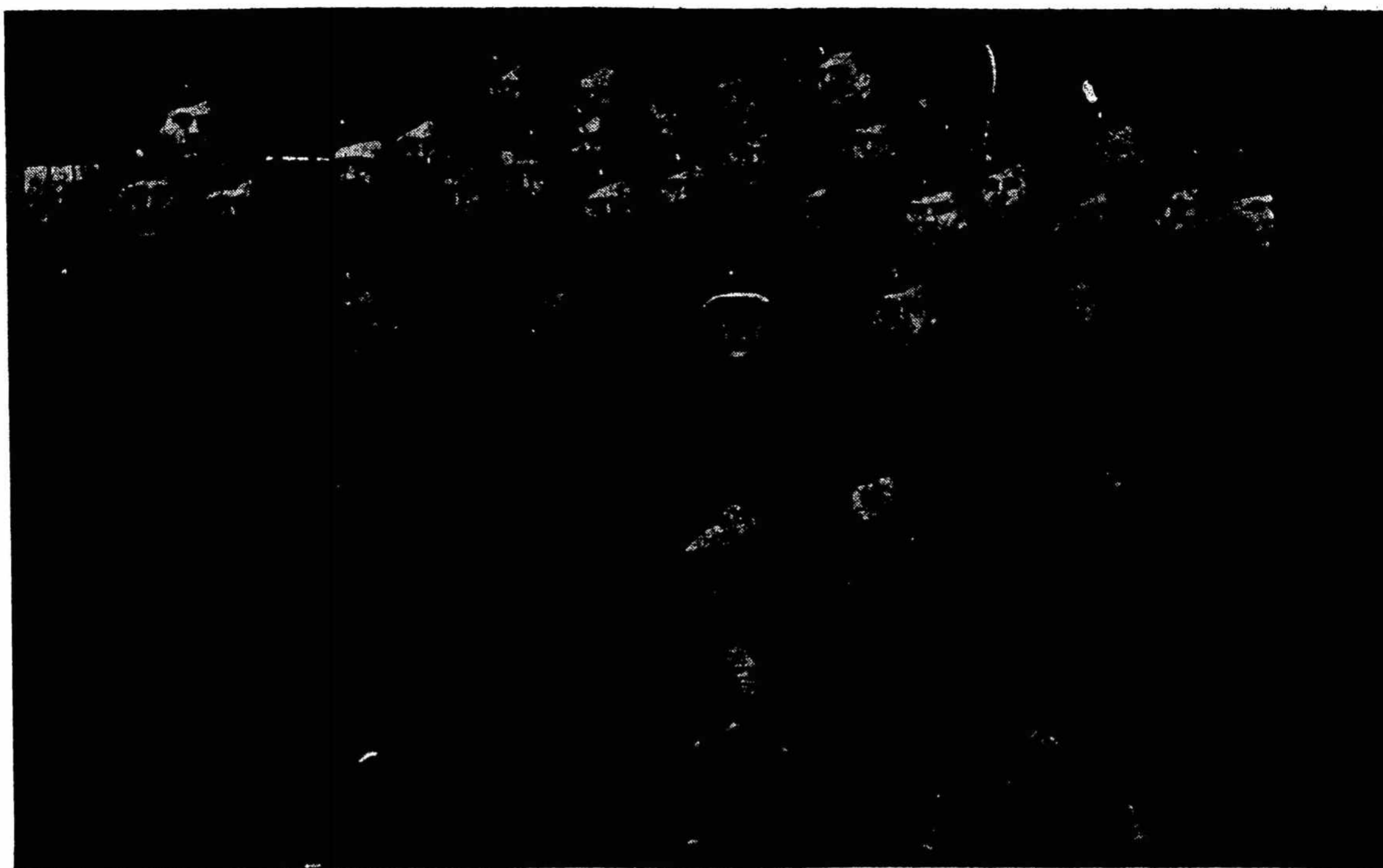
Latvių aizsargai turi gerą ir gausingą mokomąją aviaciją, angarus, kurių vienas tik dabar pastatytas, — visa tai greta civilinės aviacijos, kuri taip pat gerai ir aktingai veikia.

Iš viso tenka pažymėti, kad tiek Suomijoje, tiek Estijoje, tiek Latvijoje šauliais labai rūpinamasi, visais būdais sudaromos geros sąlygos jiems veikti ir stiprėti.

Be ko kita, Latvijoje man buvo parodyta ir baigiamoji statyti Kegumo hidroelektros stotis. *Tai tikrai didelį išpūdį teikiantis pastatas ir latviai pelnytai gali juo didžiuotis.* Kitą rudenį pradėjusi veikti stotis turės milžiniškos reikšmės latvių ūkiniam ir kultūriniam gyvenimui.

Įr Latvijoje radau labai daug nuoširdumo. Už visa, ką Latvijoje viešėdamas patyriau, esu giliai dėkingas Latvijos krašto apsaugos ministrui gen. Balodžiui, kariuomenės vadui gen. Berkiui ir kitiems latvių kariuomenės vadovybės nariams.

Tokios kelionės, kaip ši manoji, kaimyninių kraštų kariuomenių bendravimas yra naudingas ir būtinas. *Ši kelionė mane įtikino, kad mes turime daug nuoširdžių draugų ir simpatijų.* Nuoširdumu ir simpatijomis mes turime ir savo draugams atsimokėti, — pabrėžė baigdamas kariuomenės vadas b. gen. Raštikis.

Karo aviacijos mokyklos I-sios laidos auklėtiniai. Viduryje mokyklos viršininkas karininkas (dabar plk. ltn.) Laurinaitis

iš Kauno. Jų maksimalus greitis buvo 120 km/val., tūpimo greitis 60 km/val., variklis 120 A. J. Skraidymo pamokos buvo pradėtos birželio mėn., bet trūkstant benzino nutrauktos. Nuo liepos 21 d. buvo pradėtas sisteminis skraidymo mokymas. Mokiniai buvo suskirstyti į 3 grupes. Instruktoriais buvo: Rotteris, F. Šulcas ir Kulikovskis. Tose grupėse buvo 20 mokinių lakūnų. Likusieji mokiniai buvo suskirstyti į tris mokinių žvalgų grupes. Skraidymo mokymą labai trukdė: a) nuolatinis benzino trūkumas, b) instruktoriai, nes be skraidymo mokymo, reikiant, turėdavo skristi į frontą. Kaip taisyklė norėta skraidyti, galima spręsti iš to, kad patys mokiniai už savo sutaupytus pinigus vogčiomis pirkdavosi iš vokiečių benzolą, kad tik gautų skraidyti. Rudenį skraidymo mokymas dar labiau susitrukė, nes vienas instruktorius užsimušė, kitas pabėgo, o trečias buvo atleistas. Savarankiškai skraidyti buvo išleista vos 4 mokiniai. Savarankiškai skristi mokinių išleisdavo su instruktoriumi, išskraidžiusį apie 5 val. (per 80 skridimų). Jis sugebėdavo pakilti, padaryti posūkį ir nusileisti. Jo savijauta galėjo būti kaip paukštelio, pirmą kartą išskridusio iš savo lizdo, kurio grįžimas daugiau priklausė nuo Dievo valios, negu nuo paties sugebėjimo. Mokykloje liko tik vienas instruktorius, kar. Hiksa, į karo aviaciją atvykęs gegužės 15 d., aviacijos mokslus išėjęs Anglijoje ir per Didįjį karą skraidęs rusų frontuose. Vienam instruktoriui su tokiu dideliu mokinių skaičiumi buvo neįmanoma ką nors pradėti. Neradus kitokios išeities, buvo nuspręsta išleisti baigusius tik teoretišką mokymo dalį.

Rudenį dviem savaitėm mokiniai buvo išsiųsti į karo mokyklą, patikrinti žinioms iš statutų ir rikiuotės. Po 9,5 mėn. mokymo, gruodžio 16 d. karo aviacijos mokykla išleidžia savo pirmą ir paskutinę laidą, ir išformuojama. Pirmąją laidą baigė 34: iš jų 23 pakelti

į leitenanto laipsnį, o 11 išleisti puskarininkiais, kurie vėliau aviacijos daly buvo pakelti į leitenanto laipsnį.

Iš baigusiųjų pirmąją laidą karo aviacijoj dabar dar tarnauja: b. gen. Gustaitis, karo aviacijos viršininkas, mjr. Jablonskis ir mjr. Šenbergas. Ši laida mūsų besikuriančiai aviacijai davė visas tas jėgas, kurios mokėjo karo aviaciją išplėsti iki dabartinio laipsnio. Visų tuomet buvo vienas tikslas: sukurti savo karo aviaciją, nusikratyti svetimųjų, padėti mūsų jaunajai kariuomenei kovos lauke. Tik labai dideliu pasiryžimu tuometinėmis sąlygomis tai buvo pasiekta.

Nuo 1920 m. sausio 15 d. buvo suformuotas mokomasis būrys ir jo vadu buvo paskirtas vyr. ltn. Hiksa. Nuo balandžio 1 d. mokomasis būrys buvo pavadintas 1-ma oro eskadrile. Rugsėjo 1 d., pagal naujus etatus, buvo suformuota mokomoji eskadrilė; jos vadu paskirtas kar. Senatorskis ir instruktorium vyr. ltn. Rahnas, įstojęs mūsų kariuomenėn vasario 25 d. Nuo

Vienas pirmųjų mokomųjų lektuvų Alb. II

rugsėjo mėn. 22 d. vyr. instruktoriumi buvo paskirtas vyr. ltn. Hiksa.

Kada frontuose būdavo ramiau, mūsų lakūnai ir žvalgai lavinosi toliau savo specialybėje, o prasidėjus kovos veiksmams su lenkais, jaunieji lakūnai skrenda į frontą su įvairiais uždaviniais. Už ypatingus pasi-

žymėjimus fronte mokyklos auklėtiniai: Kumpis, Dobkevičius, Šenbergas ir Pranckevičius buvo apdovanoti Vyčio kryžiaus ordinais.

1920 m. spalio 4 d. bombarduojant lenkų rankose esančią Varėnos geležinkelio stotį, lenkai pašauna mokyklos auklėtinį ltn. Kumpį, kuris spalio 10 d. pas juos miršta. Su juo skridęs ltn. Pranckevičius patenka į nelaisvę ir išbuvęs iki 1921 m. balandžio 12 d., grįžta su suardyta sveikata ir 1926 m. kovo 25 d. nuo džiovos miršta.

1921 m. kovo mėn. pradžioje prie mokomosios eskadrilės lakūnams ir žvalgams buvo suruošti specialūs kursai, kurių tikslas per metus paruošti aviatoriais atsiųstus iš kariuomenės dalių karininkus skraidančiam personalui papildyti ir pagilinti žinias baigusiems karo aviacijos mokyklą. Kursų vedėju buvo mjr. Senatorskis. Trūkstant karininkų, gruodžio mėn. pabaigoje į aviaciją atvyksta ką tik iš karo mokyklos išleisti karininkai, kurie sudaro aviacijos kursų antrąją laidą.

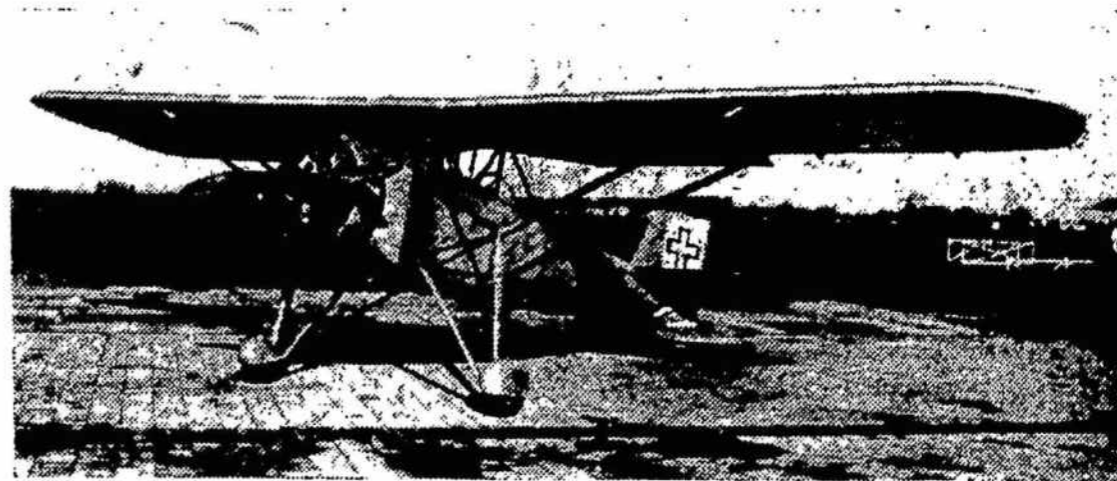
Po šios laidos nuo 1922 — 1932 mt. karo aviacija sau skraidantį personalą ruošia keliais būdais: 1) Iš kitų kariuomenės dalių surenkami karininkai ir teoretinį kursą praeina aviacijoje; 2) iš kitų kariuomenės dalių surenkami karininkai ir teoretinį kursą praeina V. D. K. Aviacijos Skyriuje (lektorių dalis aviacijos karininkai); 3) 1929 m. išleidžiama puskarininkių lakūnų laida. Skraidyti mokoma mokomoj eskadrilėj. Tą laiką mokomai eskadrilei vadovauja vyr. ltn. Gustaitis, vyr. ltn. Pranckevičius, vyr. ltn. Čemarka ir kpt. Reimontas. Technikiniam personalui paruošti iš atliekančių aviacijoje karinę prievolę kareivių sudaromi motorininkų kursai. Nuo 1932 m. vėl įsteigiama karo aviacijos mokykla, kuriai vadovauja plk. ltn. Reimontas.

Šiuo metu mokykla ruošia: 1) karininkų lakūnų kadra, kurio papildymas ir paruošimas eina dvejopu būdu. Dalis karininkų surenkama iš kariuomenės dalių ir per 1,5 metų paruošiami aviacijai tinkamais lakūnais ir žvalgais. Jie toliau inkorporuojami į karo aviaciją. Antru būdu į karo mokyklą priimami kariūnai, kurie išėję specialų aviacijos specialistams paruoštą kursą ir skraidymo mokymą, pakeliami į jaun. ltn. laipsnį ir lieka karo aviacijos tarnyboje tiek lakūnais, tiek žvalgais, 2) karininkų atsargą iš aspirantų, kurie jaunų kareivių mokymą ir stažą atlieka karo aviacijoje ir paruošiami lakūnais arba žvalgais, 3) karininkus žvalgus, kurie surenkami iš kariuomenės dalių, paruošiami žvalgais ir vėl gražinami į savo dalis, 4) puskarininkių lakūnų ir mechanikų kadra ir atsargą.

Į karo aviacijos mokyklą, puskarininkių klasę, lakūnų ir mechanikų skyrius priimami savanoriai civiliai ir atliekantieji karinę prievolę nuo 18—25 mt. amžiaus, baigę 4 gimnazijos klases arba tolygų mokslą. Mokslas mokykloje su praktika dalyse tęsiasi 3 metus. Teoretinio kurso lektorais būna aviacijos karininkai. Skraidymo instruktoriais būna labiau prityrę karininkai ir puskarininkiai. Mokiniai mokykloje gauna pilną aprūpinimą.

Nuo ankstybo rudens iki pavasario mokiniai praeina jaunų kareivių apmokymą ir pačias reikalingiausias teoretines žinias, kurių reikia vasaros praktikai. Pavasarį prasideda pats įdomiausias laikas. Mokiniai mechanikai išskirstomi į dalis praktikai. Mokiniai lakūnai, prieš pradėdami skraidyti, siunčiami į sklandymo mokyklą, iš kurios grįžus atrenkami tinkami skrai-

dyti lėktuvais. Skraidymo mokymas vyksta visą vasarą. Mokiniai, kuriems skraidyti nesiseka ir pareiškia norą, perkeliama į mechanikų skyrių. Antrais metais rudenį mokiniai grįžta į mokyklą ir tęsiamas teoretinis kursas. Antrą vasarą mok. mechanikai vyksta vėl į dalis praktikai ir išbūna ten iki trečių metų pabaigos. Mokiniai lakūnai antrą vasarą lavinami skraidyti tolimosio lavinimosi lėktuvais, rudenį ir per žiemą baigia teoretinį kursą ir lavinasi skraidyti, o pavasarį, kol baigs mokyklą, siunčiami į dalis stažui. Išbuvęs mokykloje 2 metus, mokiniai keliami į jaunesniojo puskarininkio laipsnį. Sėkmingai baigę teoretinį kursą ir atlikę praktiką dalyse, mokiniai lakūnai ir mechanikai paliekami liktiniais arba paleidžiami į atsargą.

Dabartinis mokomasis lėktuvas Anbo 51

Skraidymo mokymo lygiui pakelti, 1934 metais vadovybė pasiuntė į užsienį plk. ltn. Januškevičių (dabartinį mokomosios grupės vadą), kuris, baigęs skraidymo mokymo ir aklo skraidymo instruktoriams paruošti specialų kursą, grįžęs suvienodino ir paruošė nemažą skaičių instruktorių.

Pagrindiniu mokomuoju lėktuvu karo aviacijos mokykloje šiandien yra mūsų konstruktoriaus b. gen. inž. Gustaičio konstrukcijos aviacijos dirbtuvėse pagamintas Anbo — 51. Jo maksimalus greitis 210 km/val., tūpimo greitis 80 km/val., variklio galingumas 160 A. J.

Savarankiškai išleidžiamas mokinsys, kada su instruktorium yra išskraidęs apie 15 — 18 val. (per 120 — 200 skridimų), sugeba pakilti, daryti vidutinio staigumo posūkius, išlyginti lėktuvą iš įvairių padėčių ir nusileisti naudojantis arba nesinaudojant varikliu. O tokio, savarankiškai išskridusio, mokinio jausmas, palyginti su 1919 mt., kaip „oro karaliaus“.

Tik baigę karo aviacijos mokyklą, aviacijos karininkų kursus ar karo mokyklos aviacijos skyrių nei karininkai, nei puskarininkiai nesiskaito jau visai baigę pilną pasirengimą sudėtingam ir atsakingam karo lakūno darbui. Kiek laiko karo lakūnas tarnauja aviacijoje, tiek pat laiko jis ir tobulinasi. Tobulinasi žiemos metu per įvairius teoretinius užsiėmimus, kartu atlikdamas svarbius oro žvalgybos, bombavimo, šaudymo uždavinius ir kautynes ore su įvairių tipų ir įvairių paskirčių lėktuvais. Taip, per tam tikrą laiką sėkmingai atlikęs visus minėtus uždavinius, mokinsys lakūnas, karo aviacijos viršininko pristatytas, kariuomenės vado keliamas į II-ros eilės karo lakūnus. Dar po visos eilės sėkmingo uždavinių įvykdymo, tam tikro valandų skaičiaus išbuvimo ore, II-ros eilės karo lakūnas keliamas į I-mos eilės karo lakūnus. Šis lakūnas jau turi sugebėti tinkamai atlikti sunkiausius oro tarnybos uždavinius. Kad karo lakūnai neatsiliktu nuo skubiais šuoliais žengiančios aviacijos tobulėjimo technikos, jie nuolat turi sekti aviacinę spaudą, turėti progos gyva akimi pamatyti kas dedasi šioje srityje

Aviacijos žvalgyba iš didelių aukščių

Pasiekti didelį aukštį (5000—8000 metrų) ir didelį greitį (400—500 km/val.) yra visų rūšių aviacijos, tame tarpe ir žvalgomosios, uždavinys.

Veikli šių dienų zenitinės artilerijos ugnis siekia 6000—7000 metrų ir aukščiau, ir yra didelė kliūtis žvalgomajai aviacijai. Oro žvalgybos klausimai, šių dienų naikintojų ir zenitinės artilerijos pažangos šviesoje, užsienio spaudoje smarkiai keliami ir diskutuojami, bet vieningos nuomonės, kaip matysime, dėl faktiškai techninio šių dienų žvalgybinio lėktuvo reikalavimo, dar neprieita. Visas klausimas suvedamas į tai, ką turi pastatyti modernus tolimosios žvalgybos lėktuvas prieš modernų naikintuvą ir zenitinę artileriją: ar didelį greitį ir aukštas lubas, ar galingą apsiginklavinimą.

Duosime keletą charakteringų užsienio karo specialistų nuomonių šiuo klausimu. Vokiečių plk. ltn. Justrovas šiuo klausimu sako: „Kad galėtų nugalėti moderniosios zenitinės artilerijos ir naikintuvų daromas kliūtis, žvalgybos lėktuvas turi skraidyti 8000—10000 metrų aukštyje. Jis pats turi būti lengvas, turėti lengvą apginklavinimą, gerą optinę, foto ir kvėpavimo aparatūrą, patikimai veikiančią“.

Lenkų gen. Sikorskis savo knygoje „Būsimasis karas“ stato šiuos reikalavimus moderniam žvalgybos lėktuvui: „Žvalgybos lėktuvas privalo turėti medžioklinio šuns ir veislingo žirgo savybes. Jo greitis turi prilygti naikintuvo greičiui. Jis turi pasiekti 10000 metrų aukštį ir dar daugiau; veikimo spindulys — 2000 km. Pats lėktuvas turi būti nelabai didelis, kad lengvai pasislėptų nuo priešų. Tuo būdu turi būti

nutūpdamas, ir turi būti aprūpintas prietaisais nakties žvalgybai.

Prancūzų gen. Armango mato tolimosios žvalgybos lėktuvo klausimo sprendimą tik gerame ginklavime, galinčiam patikinti jam galimumą nusikristi į priešų užnugarį, ir normalias to darbo sąlygas. Jis rašo: „Žvalgybos lėktuvas neapsaugo savęs, skridamas aukštai“. Jis neapsisaugotų nė labai greitas būdamas, nes jo greitis vis vien mažesnis už vienviečio naikintuvo greitį. Lieka tik vienas apsaugos šaltinis — geras apsiginklavinimas“.

Duosime dar vieną įdomią mintį vokiečių pulkininko ltn. Garbu, kuris, tirdamas oro žvalgybos klausimus iš zenitinės artilerijos sumodernėjimo taško, iškelia klausimą apie žvalgybą dideliame aukštyje. Jis sako: „Panašūs tolimi skridimai, esant aktyviai prieš priešlėktuvinei apsaugai, galimi tik ribotuose aukščiuose, ne mažesniuose kaip 5000 m, o dažnai 8000—10000 m. Iš tokių aukščių paimti detales žemėje paprasta akimi jau negalima, ir dėl to oro žvalgyba lieka jau fotožvalgyba“.

Tokios užsienio specialistų nuomonės, kaip matome, jei visais klausimais neprieina vieningos nuomonės, tai bent visi sutinka, kad žvalgybos lėktuvai turės savo uždavinius atlikti dideliuose aukščiuose ir skridami dideliais greičiais.

Paėmus paskutinius žvalgybos lėktuvų pavyzdžius, esančius užsienio kariuomenių ginklavime, pamatysime, kad kaip tik šių dalykų išplėtimui kreipiamas didžiausias dėmesys:

Lėkt. ir valst. pavad. ir paskirtis	Motorų skaičius ir galing.	Greitis kilimo gr.					Darbo lubos
		Prie žemės	4000 m.	5000 m.	4000 m.	5000 m.	
„Miuro — 115. Prancūzija, tol. žvalg. daugjav. naik. „Ro-37“	1 × 860	—	—	340	—	8 m 10 s	10600
Italija, žvalg. naikint. „Ro-37 bis“	1 × 600	341	—	—	—	12 m 3 s	7500
Italija, žvalg. „Kaprone — 134“	—	325	—	—	8 m 45 s	—	—
Italija, žvalg. „A. V. — 80“	1 × 900 2 mot.	390	—	—	—	—	8000
Prancūzija, žv. daugv. naik. bom. „L. A. S. A. V.“	4000 m. galingum. 1720 A. J.	265	330	—	—	—	8000
Belgija, daugv. naik. žvalg.	2 × 780	357	—	—	—	—	9000

naikintuvas, tik mažiau judrus ir žymiai didesniu veikimo spinduliu“.

Prancūzų karo autorius P. D'Avui, atvirksčiai, sako, kad tolimosios žvalgybos lėktuvas turi būti daugmotorinis. Vietų skaičius turi būti ne mažesnis kaip 3, nes be piloto ir žvalgo, lėktuve turi būti radistas-kulkosvaidininkas. Lėktuvas turi būti greitas, turėti aukštas lubas, kad galėtų skraidyti 5—6 val. ne-

svetur ir iš to numatyti, ko jie turi siekti ateityje, kad neatsilikytų.

Taigi karo aviacijos mokykla duoda tik pačias reikalingiausias karo lakūno specialybei žinias ir nurodo tuos kelius, kurių prisilaikydamas karo lakūnas gali siekti savo tikslo, t. y. visiško tobulumo savo srityje ir pilno savo ginklo pažinimo bei puikaus mokėjimo juo naudotis. To pageidauja mūsų vadai, to siekia ir karo aviacijos mokykla.

L. L.

Iš tos lentelės matome, kad žvalgybinės aviacijos plėtimasis eina didelių aukščių ir didelių greičių nugalėjimo kryptimi. Šių dienų žvalgybos lėktuvo greitis pasiekė 300—400 km/val., o darbo lubos 8000—10000 m.

Įdomu žinoti, kuriose meteorologinėse sąlygose teks dirbti skrendant dideliame aukštyje. Pirmiausia skridimas vyks labai praretintoje atmosferoje. Kaip matome iš žemiau dedamų skaičių: 5000 metrų aukštyje oro slėgimas jau bus tik 405 mm, kada prie žemės 760 mm; temperatūra — 17,5° C, kada prie žemės + 15° C. 8000 metrų slėgimas 267 mm ir temperatūra — 37° C. Apytikriai galima skaityti, kad kylant aukštyje, oro tankumas mažėja 10% tūkstančiui metrų ir temperatūra krenta 6,5° C, taip pat tūkstančiui metrų. Toks deguonies trūkumas neduoda reikiamų sąlygų žmogaus organizmo gyvybei palaikyti, todėl teks naudoti specialius kvėpavimo aparatus, kad dirbtinai padidintų organizmo maitinimą deguonimi.

Deguonies trūkumas šiaip ar taip veiks įgulos našumą, ir, kas labai svarbu žvalgomajai aviacijai, matymo tikslumą, spalvų skyrimo aštrumą.

Antra skridimo savybė, mūsų nagrinėjamuose aukščiuose veikianti įgulą bei aparatą, bus žema temperatūra, siekianti nuo -20° — 40°C . Žema temperatūra veiks įgulos darbingumą ir lėktuvo aparatūrą. Ypačiai smarkiai veiks foto aparatų darbo (mechanizmo sušalimas, objektyvo rasojimas). Kad foto aparatus galėtų apsaugoti nuo žemos temperatūros blogos įtakos, juos yra būtina apšildyti, o įgulą aprūpinti specialiais šildomaisiais drabužiais. Teks įgulą aprūpinti specialiais įrengimais, kurie leistų sekti ir žvalgyti iš kabinos vidaus.

5000—8000 m aukštyje vėjai, palyginti su nedideliais aukščiais, yra didesnio greičio, vidutiniškai siekiančiais 9—12 m/s.

Vėjas atsiliepia į skridimo greitį ir toli, juos didindamas ar mažindamas, ir be to, trukdo navigacijai. Fotografuojant, vėjo dydį ir kryptį būtina žinoti, ypač skaičiuojant ekspozicijos tarp nuotraukų intervalus.

Dideliuose aukščiuose skraidant, labai dideli vaidmenį vaidins debesuotumas. Skridimas debesyse sunkina orientuotę ir lėktuvo valdymą, ir greitai išvargina įgulą. Skridimas viršum debesų kiek lengvina lėktuvo valdymą, bet apsunkina, o kartais padaro visai negalimą, žvalgybą. Be to, skrendant, kada temperatūra žemiau 0° , prie tam tikrų sąlygų, kaip žinoma, gali įvykti lėktuvo apledėjimas.

Kaip žinome, tiršti lietaus debesys kartais siekia iki 7.000—8.000 m, o plunksniniai iki 10.000 m. Toliau, kaip rodo statistika, 5000—8000 m aukštyje 30% skridimų vyks nematant žemės dėl didelio debesuotumo. Tuo būdu debesys bus pagrindinė kliūtis, o iš antros pusės, pagrindinis faktorius, nustatęs oro žvalgybos iš didelių aukščių techniką. Į žvalgybą iš didelių aukščių rezultatų kokybę turės įtakos ir rūkas, užpildęs žemutinius oro sluoksnius.

Keletą žodžių apie skridimo greičio įtaką įgulos darbo našumą ir žvalgybos įvykdymą. Kaip dabar nustatyta, dideli greičiai žmogaus organizmui neturi įtakos. Tą žalingą įtaką turi tik greitėjimai, atsirandą staigiai manevruojant lėktuvą. Žvalgybos lėktuvo skridimas daugiausia bus tiesus su pastoviu greičiu. Tik išimtiniais atvejais (oro kautynėse) gali priversti žvalgytoją daryti evoliucijas, kurios išsaus minėtą greitėjimą. Todėl didelis skridimo greitis leis žvalgybos lėktuvui nugalėti priešų naikintuvų ir zenitinės artilerijos daromas kliūtis.

Didelis greitis sutrumpins laiką, kurį žvalgytojas turės išbūti viršum priešų teritorijos, ir pačią žvalgybą padarys labiau netikėtą priešui. Iš kitos pusės, didelis greitis pareikalaus iš įgulos greitos orientacijos skrendant, sugebėjimo greitai surasti, susekti ir išžvalgyti duotus objektus. Jei iš vienos pusės greitis yra žvalgytojo ginklas, tai iš antros pusės reikalauja išimtinai gero, greito ir sumanaus įgulos darbo.

Dabar panagrinėsime oro žvalgybos iš didelių aukščių (5000—8000 m) darbo techniką. Žinoma, kad žmogaus akys sugeba fiksuoti tuos objektus, kurie savo išmieromis yra mažesni $1/500$ skridimo aukščio. Ryškių kontūrų objektai, gero matomumo sąlygose, matomi du kartus mažesnis, t. y. $1/1000$ skridimo aukščio dydžio. Šiuo būdu iš 5000 m aukščio mūsų akys matys nelabai ryškius daiktus, ne mažesnius kaip 10 m, ir labai ryškius daiktus, ne mažesnius kaip 5 m.

Iš 8000 m aukščio atitinkamai 16 iš 8 metrų dydžio objektus.

Tačiau negalima tvirtinti, kad tų daiktų matomumo laipsnis iš minėto aukščio bus pakankamas, kad galėtų juos tinkamai išžvalgyti. Patyrimas rodo, kad visų rūšių kariuomenės daliniai galima pastebėti ne aukščiau kaip iš 4000 m, pav., pėstininkų kuopą žygio tvarkoje iš aukščiau kaip 2000 m, stambios kariuomenės vorą iš 3000—4000 m. Ištiesos apkasų eilės pastebimos aukščiausiai iš 4000 m. Šiuo būdu mūsų nagrinėjamuose aukščiuose kariuomenės nešarvuota akimi nebus galima išžvalgyti.

Geležinkelio žvalgyba paprasta akimi gali būti įvykdyta tik iš riboto aukščio, būtent, 4000—5000 m. Riedmenų junginiai geležinkelių stotyse pastebimi iš 4000 m, riedantieji traukiniai iš 5000 m. Paėmus kitus objektus, charakteringus tolimai žvalgybai, kaip: geležinkelių mazgai, dideli geležinkelių tiltai, pramonės ir politikos centrai, stambūs sandėliai, avio-bazės, jūrų laivynas, tai jei jų žvalgyba ir galima iš didelių aukščių, bet detalizavimas labai ribotas. Todėl turime padaryti tokią išvadą: paprasta akimi žvalgyba net didelių objektų ir gero matomumo sąlygose iš 5000—8000 m aukščio yra labai ribota, bet galima. Todėl iš didelio aukščio galima ilgesnį laikotarpį žvalgomuosius objektus sekti. Tas laiko tarpas pareina nuo sekimo zonos gylio, ir be to, nuo skridimo aukščio ir greičio.

Modernių žvalgybos lėktuvų dideli greičiai (300—400 km/val.), žinoma, trumpins žvalgomų objektų sekimo laiką. Pav., esant viduriniam greičiui 360 km/val., sekimo objekto tyrimo zonoje bus iš 5000 m aukščio 1 min. 40 sek., o iš 8000 m 2 min. 40 sek. Aišku, to laiko žvalgyti stambius objektus neužteks, jis turės būti padidintas arba skridimo greičio sumažinimu toje zonoje, arba skraidant reikiamą laiką viršum to objekto.

Kaip sakėme, paprasta akimi sekimas iš 5000—8000 m labai ribotas. Iš tų ribų jau išeina ir svarbūs žvalgybai objektai — kariuomenės daliniai, geležinkeliai. Praktinė tokios žvalgybos vertė bus nedidelė, jei ji bus atliekama nešarvuota žvalgo akimi. Todėl kyla reikalas tą aukštį sumažinti optiniais prietaisais: žiūronais, teleskopiniais akiniais ir t. t., pritaikintais iš kabinos vidaus sekimui. Tik tada žvalgyba iš didelių aukščių bus vertinga.

Foto žvalgyba. Pažiūrėsime jos galimumus ir perspektyvas. Svarbiausia kliūtis foto žvalgybai iš didelių aukščių vėl bus debesuotumas, todėl foto žvalgybos plėtimasis turi eiti tos kliūties nugalėjimo kryptimi. Ta kryptimi jau seniai vykdomi bandymai ir dabar jau turime kai kuriuos rezultatus. Pačio fotografavimo pro debesis klausimas jau yra iš dalies išspręstas infra raudonų spindulių pagalba. Kol kas yra galimumas fotografuoti tik pro rūką ir plonus debesis. Bet tai verčia galvoti, kad netolimoje ateityje šis klausimas bus visai išspręstas. Plokštelių ir popieriaus (fotografavimui iš didelių aukščių) gamybos klausimas jau beveik išspręstas.

Tenka galvoti, kad žvalgyba iš didelių aukščių bus daugiausia fotožvalgyba. Jos reikšmė smarkiai pakils, kai pilnai bus išspręstas fotografavimo per storus debesų sluoksnius, infra raudonų spindulių pagalba, klausimas. Tai, žinoma, nepanaikins žvalgybos iš didelių aukščių paprasta akimi reikalingumo, kuri žymiai greičiau duoda žvalgybos duomenis ir tuo būdu turi persvarą prieš fotožvalgybą. Šios žvalgybos rūšys viena antros ne naikins, bet papildys.

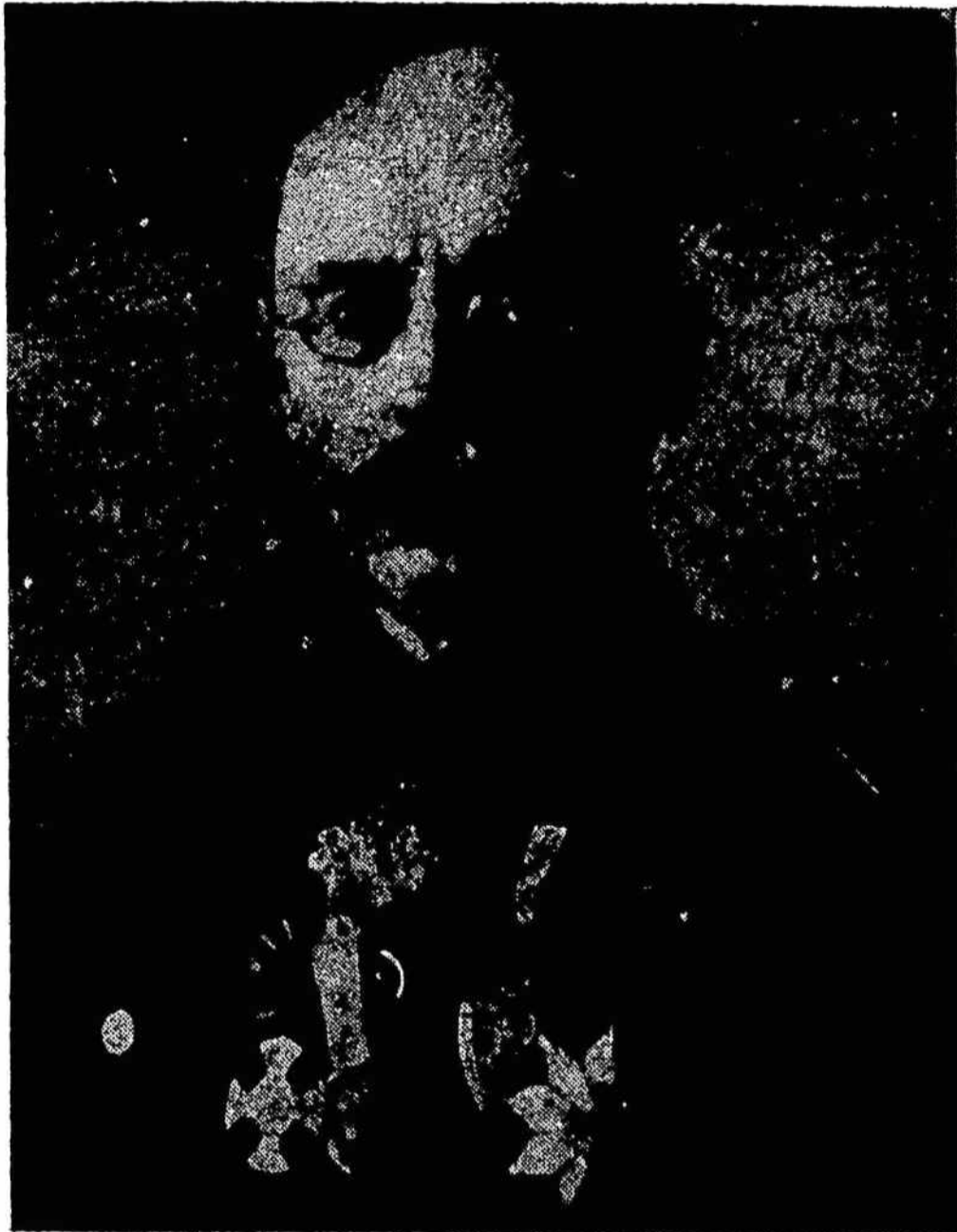
Kpt. Biknys

Šaulių Sąjungos kūrėją minint

Kovo 5 d. suėjo 10 metų, kai mirė Lietuvos Šaulių Sąjungos kūrėjas Vladas Pūtvis-Putvinskis. Tą liūdną sukaktį atitinkamai paminėjo visi šaulių daliniai ir spauda. Dar kartą buvo iškelti ir prisiminti to įžymaus vyro darbai mūsų kraštui.

Prieš 66 metus, kada gimė Vladas Pūtvis-Putvinskis, Lietuvos kaimas ir dvaras buvo du skirtingi pasauliai.

Nors gimęs ir jaunystę praleidęs dvaro pasaulyje, bet Vladas Putvinskis visą laiką buvo jam svetimas.

Vladas Pūtvis-Putvinskis

Save, kaip lietuvį, Vladas Putvinskis atrado Šaulių ir Mintaujos gimnazijose; čia jis sustiprėjo tautiškai, suprato dvaro pasaulio klaidas ir visu uolumu šoko jas likviduoti. Jo lietuviybę gaivino ir ugdė Povilas Višinskis, Vincas Kalnietis, Augustinas Janulaitis ir kiti, kurie Vladą Putvinskį išmokė lietuviškai ir padėjo jam suprasti visa tai, kuo gyvena ir ko siekia lietuvių tauta. Vl. Putvinskis, pagaliau, tiek pasidarė artimas mūsų tautinio atgijimo darbui, kad nuo 1899 metų jo namai Graužikų dvare tapo lietuviškumo židiniu. Čia rinkdavosi ir būndančios lietuvių tautos reikalus svarstydavo Antanas Smetona, Jonas Jablonskis, Petras Avižonis, Juozas Bagdonas, Gabrielė Petkevičaitė, Julė Žemaitė ir eilė kitų mūsų tautinio darbo pionierių. Graužikų dvare Pov. Višinskis kurį laiką redagavo „Varpą“, o Jonas Jablonskis čia parašė pirmąją lietuvių kalbos gramatiką.

Juo toliau, juo labiau Vl. Putvinskis varė tautinio atgijimo darbą. Jo valdomuose dvaruose buvo įsteigtos slaptos lietuviškos mokyklos apylinkės ūkininkų vaikams, per jo rankasėjo didžiuliai transportai draudžiamosios lietuviškos literatūros, kuri iš čia pasiekdavo tolimiausius Žemaičių ir Šiaurės Lietuvos kampus.

Kai 1905 metais Rusijoje kilo revoliucija, Vladas Putvinskis dar energingiau kibo į darbą. Jis sakė revoliucines prakalbas, iš Prūsų gabeno draudžiamąją literatūrą ir ginklus. Malšinant revoliucijos audrą, rusai pajuto, jog Žemaičiai ir Šiaurės Lietuva turi įtakingą vadą. Vladas Putvinskis areštuojamas ir laikomas Šiaulių ir Kauno kalėjimuose, o vėliau ištremiamas į Krymą. Po kurio laiko grįžęs į gimtąjį kraštą, jis vėl tęsia tautinį darbą, tik dar platesniu mastu. Rusų žandarų ausis pasiekia gandai, kad Vl. Putvinskis turi stiprų ginkluotų vyrų būrį. Prasideda nuolatinis jo sekimas, nuo kurio Vl. Putvinskį dažnai saugoja jo draugai — kaimų žmonės.

Prasidėjus Didžiajam karui, Vladas Putvinskis ištremiamas į Rusijos gilumą. Iš šio ištrėmimo grįžo tik 1918 metais. Gyvendamas ištrėmimo, jis negalėjo stoti į aktingą Lietuvos kūrimo darbą, tačiau vos grįžęs į Lietuvą, tuojau ėmėsi to darbo, kuris anais laikais buvo jaunai valstybei naudingiausias ir reikalingiausias: jis pradėjo organizuoti kariuomenės talkininkę Šaulių Sąjungą.

Vladas Putvinskis apie lietuvių ginkluotos pajėgos organizavimą galvojo dar rusų valdymo laikais. Respublikos Prezidentas Antanas Smetona sako, kad Vl. Putvinskis rusų priespaudos laikais galvojęs, jog geruoju lietuviai iš rusų laisvės negausią, tad reikią laukti progos ir patiems pasiimti, kas sąmoningai tautai priklauso.

1919 metų pavasarį Lietuvai buvo sunkios dienos. Valstybės priešai mus stengėsi sprogdinti iš oro ir iš vidaus. Reikėjo organizuoti apsaugą ir vidaus tvarkos tarnybą. Esamo kariuomenės branduolio ir policijos šiam reikalui tada nepakako. Į valstybės išorės ir vidaus apsaugos darbą atėjo visuomenė: savanoriai, partizanai ir šauliai. Partizanų būriai vėliau daug kur virto šaulių daliniais. Tokiomis neramiomis 1919 metų pavasario dienomis Kaune Matas Šalčius, Antanas Žukauskas-Vienuoelis, Adolfas Klimas ir kiti pradėjo organizuoti Plieno batalioną. Bataliono steigiamasis susirinkimas kreipėsi į Vl. Putvinskį. Pasirodė, kad jo bute šaulių idėja jau buvo virtusi kūnu: Vladas Putvinskis, jo šeimos nariai ir artimieji jau buvo sudarę ne viešą šaulių būrelį. Vl. Putvinskio buto sandėlyje buvo ir ginklų, ir kitos karinės medžiagos. Vėliau pasirodė, kad Vl. Putvinskis Žemaičių krašte turėjo net tam tikrą organizaciją, kuri iš besitraukiančių vokiečių supirkinėjo ginklus. Tad Vladas Putvinskis pirmasis ėmėsi Lietuvos šaulių organizavimo darbo, pirmasis jiems rūpino ginklus, jis buvo pirmasis dvasinis jų vadas, todėl šiandien visiškai teisingai vadinamas Šaulių Sąjungos kūrėju ir Lietuvos šaulių tėvu.

Vladas Pūtvis-Putvinskis mirė prieš 10 metų. Tačiau jo palikimas gyvas mūsų tautoje, nes Šaulių Sąjungos kūrėjas paliko didį dvasinį turtą, kuris nežūsta laiko sąlygose ir kasdieninio pilkojo gyvenimo sūkuriuose. Jis šaulius ir visus lietuvius skatino gyventi savo šeimai, darbui ir Tėvynei. Dirbti jis skatino lietuvių tautos garbei, ragino visus būti gerais žmonėmis, pamėgti ginklą, ugdyti lietuvišką pasiryžimą, tautos vieningumą, o, svarbiausia, ginti Lietuvos nepriklausomybę.

V. Zm.

A. a. šaul. prof. L. Vailionis

Vasario 27 d. mirė Vytauto Didžiojo Universiteto ekstraordinarinis profesorius Liudas Vailionis. Jį daug kas pažino kaip profesorių, visuomenininką ir kilnios sielos žmogų, atsidavusį darbui ir savo krašto gerovei. Ypačiai jis buvo artimas šauliams ir kitoms patriotinėms organizacijoms, kurių darbe buvo aktingas darbininkas.

Su šio garbingo lietuvių gyvenimu nors trumpai susipažinkime ir pažvelkime į jo kilniais darbais papuoštą praeitį.

Velionis gimė 1886. I. 13. Mizerių kaime, priešais Druskininkus. Baigęs pradžios mokyklą, gimnazijos ir universiteto mokslus ėjo Lenkijoje. Kiek pastudijavęs Krokuvos universitete filosofiją, perėjo į to pat universiteto gamtos mokslų fakultetą, kurį baigė 1912 m.

Didžiojo karo metu a. a. prof. L. Vailionis atsilūgė Rusijoje. Į Lietuvą grįžo 1919 m. Savo tėviškėje rado bešeimininkaujančius lenkus kurie pradėjo jį tardyti ir varinėti į Druskininkus. Prof. L. Vailionio brolis buvo veiklus vietos lietuvių partizanų organizatorius. Iš jo sužinojęs apie šaulių Sąjungą, prof. L. Vailionis nedelsdamas atvyko į Kauną ir arčiau susipažino su šaulišku darbu. 1920 m. įstojo į Kauno šaulių pirmąjį būrį, ir iki pat mirties buvo uolus ir aktingas šaulys, niekad nesiskyręs nuo šauliškojo darbo. Ilgą laiką buvo šaulių Sąjungos centro val-

dyboje, o kurį laiką ir centro valdybos pirmininku, „Trimito“ atsakomuoju redaktoriumi ir t. t.

Be šauliškojo darbo, a. a. prof. L. Vailionis buvo veiklus narys ir kitose organizacijose. Buvo vienas steigėjų Lietuvai pagražinti draugijos, kurioje taip pat aktingai dirbo, beveik be pertraukos būdamas jos centro valdyboje. Dar prieš šios draugijos įkūrimą velionis drauge su prof. Ivanasku kėlė Lietuvos pagražinimo idėją, o jai įsikūrus, žodžiu, raštu ir darbu tąją idėją plėtė visuomenėje.

Moksliniame darbe a. a. prof. L. Vailionis taip pat turi gražių nuopelnų. Grįžęs į Lietuvą, iš pradžių buvo mokytoju „Saulės“ gimnazijoje, o pradėjus organizuoti aukštųjų kursų, velionis aktingai prisidėjo prie jų steigimo ir juose dėstė botaniką. Įsisteigus Lietuvos Universitetui, velionis buvo pakviestas docento teisėmis skaityti botanikos paskaitas. Š. m. vasario 1 d. Respublikos Prezidento aktu velionis buvo pakeltas į ekstraordinarinį profesorius. Savo mokslo dirvoje a. a. prof. L. Vailionis buvo nenuilstamas darbininkas ir gilus savo srities žinovas, sukūręs nemažą rimtų mokslinių darbų. Steigiant Botanikos sodą, velionis, kaip gamtininkas, buvo steigėjų eilėse.

Nors prof. Vailionis dar praėjusią vasarą buvo sunkiau susirgęs, bet jis niekam nesiskundė ir toliau dirbo. Tik visiškai nebetekęs jėgų atsigulė. Paskiausiai pasireiškė nauja liga — kepenų uždegimas, kuri velionį amžinai perbloškė. Ši dar ankstyva jo mirtis atskyrė iš gyvųjų tarpo mums taip brangų mokslo žmogų ir visuomenininką, visas savo jėgas aukojusį darbui ir Tėvynės labui.

Toliau nurodęs kilnų Vl. Pūtvio pavyzdį, kariuomenės vadas kvietė visus geriausiai pagerbti velionį — jo idealus savo darbais vykdyti gyvenime, kad Lietuvos šaulių Sąjunga nuolat augtų, stiprėtų ir visiems tautiečiams šviestų kaip amžinas ir vienas gražiausių švyturių laisvos ir nepriklausomos Lietuvos padangėje. Po kariuomenės vado kalbos toliau kalbėjo šaulių Sąjungos vadas plk. Saladžius.

VI. Pūtvio mirties sukakties minėjimas

Kovo 5 d. Kaune, V. D. Karo Muziejuje įvyko iškilmingas VI. Pūtvio-Putvinskio 10 metų jo mirties sukakties minėjimas. Minėjime dalyvavo krašto apsaugos ministras b. gen. Musteikis, kariuomenės vadas b. gen. Raštikis, Seimo pirmininkas inž. Šakenis, šaulių Sąjungos vadas plk. Saladžius, Liet. Tautininkų Sąjungos gener. sekretorius M. Kvilkys, velionies artimieji ir daug svečių.

Minėjimas prasidėjo Karo Muziejaus sodelyje vėliavos nuleidimo apeigomis. Po šių apeigų minėjimo dalyviai susirinko į muziejaus didžiąją salę, kur įvyko pats minėjimas su menine dalimi. Minėjimą atidarė šaulių Sąjungos vadas plk. Saladžius ir pakvietė kariuomenės vadą tarti savo žodį.

Kariuomenės vadas b. gen. Raštikis pradžioje pažymėjo, kad jis šia proga apie šį didvyrį nemanąs skaityti paskaitos, bet tiksliai tarti kelis žodžius savo draugams šauliams. Viena, kariuomenės vadas tai darąs kaip oficialus pareigūnas, kuriam yra uždėta didelė atsakomybė rūpintis ir šaulių Sąjungos reikalais, o antra — kaip Vlodo Pūtvio-Putvinskio šaulių kuopos eilinis šaulys, turįs šauliškosios ideologijos tėvui savo kilniausius ir nuoširdžiausius jausmus. Toliau kariuomenės vadas pažymėjo, kad kompetentingi ir velionį gerai pažinusieji asmenys turėtų susirūpinti, kad VI. Pūtvio-Putvinskio asmuo ir jo darbai būtų pilnai iškelti viešumon, kad jį dar geriau pažintų mūsų visuomenė, o ypač šauliai. Tiesa, yra išleisti jau keli tomai VI. Pūtvio-Putvinskio raštų, bet turime prisipažinti, kad daugelis net inteligentų ir šaulių tų raštų ligi šiol dar nėra skaitę. Su velionies didžiais vertingais raštais verta visiems susipažinti.

Toliau kariuomenės vadas pabrėžė, kad VI. Pūtvis-Putvinskis buvo didis lietuvis, o mūsų šaulių Sąjungai — jos kūrėjas, tėvas ir ideologas. Jis skelbė, kad svarbiausiais mūsų valstybinio gyvenimo kelrodžiais turėtų būti šeima, darbas ir Tėvynė. Gaila, kad daugelis iš mūsų dabar dar to nepaiso. Atrodo, kad nežeidžiant paties laisvės principo, dar daug kur mums yra reikalinga kietesnė ir griežtesnė ranka, kuri greičiau visus mūsų negalavimus sutvarkytų. Toliau priminė velionies darbus ir sielojimąsi visais šaulinio darbo reikalais, pabrėždamas, kad VI. Pūtvis tvirtino, kad šaulys yra ne tik karys, bet ir kovotojas tautinės kultūros dirvoje. Juk jei nuo kultūrinio darbo negali būti visai laisva kariuomenė, tai juo labiau tas darbas yra svarbus šauliams ir šaulėms.

Nežiūrėdamas įvairių kliūčių, VI. Pūtvis savo darbais įrašė savo vardą į vieną iš pirmųjų mūsų atgyjančios tautos istorijos puslapių. Jis pastatė amžiną paminklą — Lietuvos šaulių Sąjungą. Tai yra paminklas gražesnis už granitą ir žalvarį. Šaulių pareiga labai atidžiai žiūrėti, kad tame paminkle neatsirastų nė mažiausių plyšių, kad jo nepadengtų jokios rūdys ar samanės. Tautos darbuotojų idealistų atžvilgiu nekartokime tų klaidų, kurias ne kartą jau esame padarę.

Nedarykime dirbtinės sienos tarp mūsų senosios ir jaunosios kartos. Pas mus pradeda reikštis labai negudrios ir žalingos tendencijos, siekiančios viską perduoti jauniems ir žiūrinčios į senesnės kartos tautos veikėjus, kaip į atgyvenusius, nuo naujojo gyvenimo atsilikusius ir nemodernius darbuotojus. Tai yra labai pavojinga bakterija mūsų mažosios tautos kūne. Siekiant tautos vienybės, reikėtų visiems parodyti daugiau objektyvaus, bet ne asmeninio ir grupinio patriotizmo, daugiau geros valios, pilietinio susipratimo, daugiau energijos bei griežtumo. Nereikia statyti naujų sienų tarp atskirų tautos dalių, grupių, tarp senosios ir jaunosios kartos, bet greičiau tas sienas naikinti ir griauti.

(Žiūr. „Kario“ Nr. 9)

Pasiekęs patogiausią išeities ribą pulti, kuopos vadas keletą kartų pagalvojo apie tris savo narsuolius, būdamas kiek nustebintas, kodėl jie nepasirodė. Iš pėdsakų, kuriuos jie paliko slinkdami, Tarvydas, Labučio padedamas, suprato, kad jie įsiskverbė į patį kaimą. Bet kodėl jie negrižta? Kartas nuo karto jis atidžiai įsiklausydavo, tarsi, tikėdamasis išgirsti jų pagalbos ar pavojaus šauksmą, bet nė karto joks balsas nesudrumstė priešaušrinės nakties tylos.

Visa žemė skendėjo begalinėje ramybėje. Neapsakomai tyliai ėmė judėti tankus juodas nakties audklas. Vakarį vėjas glostančiomis rankomis prabėgdamas, vieną kitą kartą pajudino tą sunkų neperregimą nakties šydą. Medžių liemenys sujudėjo, pasipurtė, lyg norėdami nusikratyti nakties — raginės apie jų šakas apipintų gijų. Kaminai atsiduso vėl praregėję vienas kitą.

Staiga į padanges išlėkė raketa. Išlėkė ji ne stačiai, bet kažkaip įkypai, kildama kaip lėktuvas, ir

... Vyrų kaip žaibas šoko į kaimą...

sprogo, nušvisdama kaip žvaigždė. Tai Tarvydas davė ženklą pradėti žūtbutinę kovą. Narsūs vyrai kaip žaibas šoko į kaimą. Viesulų sukūriais veržėsi jie į kiekvieną trobą, į kiekvieną namą, kur tik numanė, kad gali būti pasislėpęs priešas. Visas kaimas netikėtai greitai sujudo, sukilo. Merginos lindo į palovius kamarose, senos motinos, nežinodamos kas da-

rosi, klykdamos blaškėsi po priemenes, o kiekvienas paauglys ėjo padėti savo gynėjams-lietuviams, nurodydamas, kur ir kiek yra pasislėpusių priešų. Prapliupo šūviai, pasigirdo granatų sprogimai ir klykimas. Dėl savo šalies laisvės kovodami vyrai šoko į pavojingiausias vietas. Visus juos apėmė kautynių įkarštis, kuris gali pasigailėti tik to, kurs rankas iškėlęs ir visus ginklus numetęs maldaujančiai šaukia:

— Pasigailėkite, pasiduodu!..

Puolimas tęsėsi apie pusvalandį. Kaimas buvo iš karto užimtas ir tik keletas priešų suspėjo pasprukti. Trys iš jų buvo raiti. Du karininkai ir vienas puskarininkis. Jiems pasisekė pasinaudoti sąmyšiu ir tamsa. Kiek arklių kojos įkabina, nėrė jie per laukus į Misiūnus. Ir juo arčiau jie buvo prie Misiūnų kaimo, tuo paslaptingesnis jiems atrodė tas staigus užpuolimas, nes Misiūnuose atrodė visiškai ramu. Prunkšdami lėkė jų arkliai per laukus, bailiai karpydami ausimis. Bet niekas jų nesivijo. Ir jie jau buvo gal per kilometrą nuo Misiūnų, kai ir ten pasigirdo įtartinas trenksmas. Įsiutę žirgai vietoje pentinų skausmo pajuto staiga sutemptus, galvą užlaužiančius žąslus. Sustojo.

— Kas tai? — Nesuprasdami padėties, klausė priešo karininkai vienas kitą.

— Argi ir Misiūnus būtų užpuolę tie prakeikti lietuviai?

Nė vienas iš trijų bolševikų negalėjo atsakyti į tuos klausimus. Klausėsi. Sprogimas Misiūnuose nutilo. Paskui pasigirdo dar keletas aiškesnių, panašių į granatas, sprogimų ir atskiri šūviai.

— Greičiausiai tai mūsų pačių sargybinių ženklas visiems sukilti. Tai pavojaus ženklas! Reikia kuo greičiau joti pirmyn ir pranešti bataliono vadui kas atsitiko! Juk per pusvalandį tie žalčiai ims pulti Misiūnus.

— Pirmyn! — Suriko vyresnysis, ir trijų raitininkų aštrūs pentinai vėl įsirėmė į arklių šonus.

Kai Trinkūnas Labutį pasiuntė su belaisviais pas kuopos vadą, nė vienas priešo patrulininkas nepastebėjo kas atsitiko su Dolochovu. Trys velniai ryžosi skverbtis pirmyn, vykdydami savo vado Trinkūno sumanymą. O jo sumanymas buvo tiek pat netikėtas, kiek ir drąsus. Savo draugams jis to plano nesakė, nes jis dar galėjo pasikeisti. Antra vertus, jį bevykdant galėjo atsirasti visiškai nenugalimų kliūčių. Tikra buvo tik tai, kad reikia prasiskverbti iki Misiūnų. Tai visi trys žinojo. O kaip veiks toliau, jei pirmoji plano dalis pasiseks, vėliau pamatys.

Nepaprastu atsargumu slinkdami žingsnis po žingsnio, jie, kaip trys didžiuliai akmenys, išdygo priešakinio kaimo tankiame sode. Per kelias dešimtis žingsnių į kairę nuo jų trobos viduje buvo matyti žiburys. Ant stalo užsigulę snaudė du kareiviai. Pasienuose buvo matyti dar keli snaudžiantieji. Visi buvo apsirengę. Matyt, tai parengties dalinėlis, kiekvienu momentu pasiruošęs visokiems netikėtumams. Trinkūnui ir jo draugams baisiai niežėjo delnus paleisti po granatą į snaudžiančiųjų būrį, bet jie pergerai suprato, kad tuo būdu tik patarnautų priešui ir sugriautų visą kuopos vado planą. Dantis sukandę kantriai perkentėjo jie tą delnų niežėjimą ir visais trimis būdais: Trinkūno akimis, Gražučio ausimis ir Diržio nujautimu įsitikinę, kad niekas jų negali pastebėti, tyliai kaip šešėliai ėmė vėl slinkti pirynyn.

Netrukus jie atsidūrė labai sunkioje padėtyje, kai prislinko tvorą, nes visi patvoriai buvo tankiai prižėlę agrastų, serbentų ir kitokių uogų krūmais. Kiekvienas pajudėjimas kėlė šlamėjimą, kiekvienas žingsnis baisiai tratėjo nuo lūžtančių po kojomis šakelių. Reikėjo prasiskverbti pro tvorą, pereiti gatvę ir vėl prasiskverbti pro kitą tvorą antroje gatvės pusėje. Būtų viskas buvę lengva padaryti, jei ne patrulininkų porėlė, kuri vaikščiojo gatvėje. Ir kaip tyčia toji porėlė vaikštinėjo vis netoliese. Porą kartų patrulininkai praėjo pro pat tvorą, už kurios buvo pasislėpę žvalgai. Trinkūnas net suprato apie ką jie kalba.

— Man rodos, kad tas mūsų patruliavimas dabar visiškai nereikalingas. Jei kas į kaimą eity, tai tą pirmiausia pamatyti Dolochovas. Bet koks gi velnias tau lįs tokią naktį. Kiekvienam savas kailis brangus. — Kalbėjo vienas. Antrasis jam atsakė:

— Ką gali žinoti. Kautynėse visaip būna. Kartais manai, kad niekur nieko, o žiūrėk, ima ir išlenda kaip iš žemės. Ką tu pasakytum tada, jei dabar štai imtų ant kelio ir pasirodytų prieš žvalgai, a?

— Cha cha cha... Imtų ir pasirodytų. Bet kaip jie tau pasirodys, brolyti, kad gi visas kaimas patruliais apsuptas. O pagaliau, jei ir nė vieno patrulio nebūtų, tai jau tokią naktį niekas tau galvos nekiš į spąstus.

Kai patrulininkų žingsniai ir kalbos visiškai nutilo, Trinkūnas su draugais, kiek įmanydami, skubiau traukė pagaikščius iš tvoros, norėdami pasidaryti skylę. Pagaliau dar buvo kiek įšalę, todėl juos ištraukti buvo nelengva. Tuo labiau, kad reikėjo visiškai tyliai ištraukti. Bet pagaliau skylė buvo pakankamai didelė. Dabar reikėjo perbėgti kelią ir antroje kelio pusėje, tvoroje, vėl padaryti kitą skylę. Trinkūnas pašnibždomis tarė draugams:

— Aš pareisiu ir padarysiu skylę. Judu pasislėpkite griovyje. Jei jus ar mane pastebėtų, sunaikinkite patrulininkus vietoje ir paslėpkite.

Gražutis su Diržiu matė kaip Trinkūnas pro skylę išliaužia į griovį, kaip jis pereina kelią ir įsmunka į kitą griovį. Vienas po kito ir Gražutis su Diržiu išlindo iš sodo į griovį. Kietai spausdami savo šautuvus su durtuvais, jie įtemptai klausėsi, kas dedasi kaime. Vienur suprunkstė arklys, kitur alkanas šuo nedrąsiai vamtelėjo. Paskui iš tolo vėl pradėjo artėti monotoniški žingsniai. Trinkūnas skubiai traukė vieną pagaikštį po kito, ir jo darbas kėlė triukšmą, nors jis stengėsi kuo tyliausiai veikti.

Viskas mirštamai nutilo. Patrulininkų žingsniai

vis garsiau aidėjo. Tik tie žingsniai, daugiau niekas. Vienu momentu visus tris draugus apėmė baimė.

— Kas bus?! Juos gali pastebėti!

Daugiau galvoti nebuvo kada. Tie artėjantieji žingsniai buvo tokie aiškūs ir taip siaubingai skverbėsi į jų ausis, kad visos mintys lakstė į šalis, kaip žvirbliai nuo vanago.

— Pulti ir sunaikinti! — Štai vienintelė mintis, kuri įsiviešpatavo trijų velnių sąmonėje.

Kiekvieną sekundę jie drebėdami laukė momento,

...Pasigailėkite, pasiduodu!...

kad galėtų kaip tigras pulti ateinančiuosius. Bet taip pat jie to ir bijojo. Bijoję to, ką buvo kiekvieną sekundę pasiryžę padaryti, nes puolimas gali sukelti triukšmą ir sugriauti visą planą.

— O gal nepastebės ir praeis? —

Trinkūnas priklaupė prie griovio ant vieno kelio ir prisispaudęs prie tiltelio kantriai laukė. Jo tamsą skrodžiančios akys iš tolo pamatė ateinančius patrulininkus ir jis mažiausiai tikėjo, kad jie nepastebėję praeitų. Užtat jo širdis tą sekundę dėkojo likimui, kai patrulininkai, neprieidami tos vietos, kurioje abipus kelio buvo pasislėpę „Trys velniai“, nieko neįtardami sustojo, vieną kitą žodį tarė ir apsisukę nužingsniavo atgal.

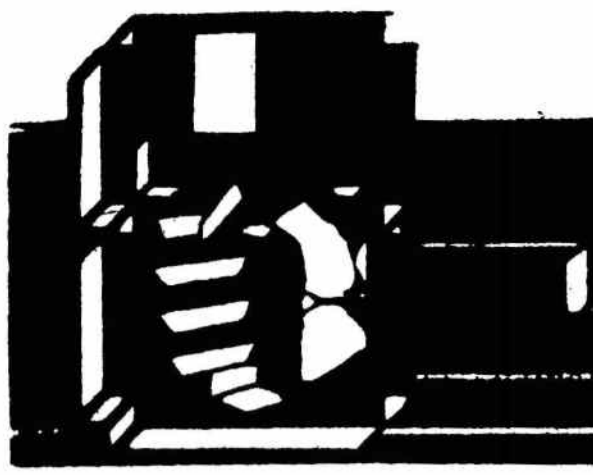
Trys draugai laimingai perėjo gatvę, pralindę tvorą ir išėjo į pakluones iš kitos kaimo pusės. Tada Trinkūnas vėl pažiūrėjo į laikrodį. Buvo keturios. Iki aušros dar buvo apie pusantros valandos. Buvo svarbiausias dalykas rasti teisingiausią kryptį į Misiūnus. Pradžioje Trinkūnas galvojo eiti pagal ežias ir lauko keliukus, bet paskui jam atėjo kita mintis.

— Tarp priešakinių dalinių ir branduolio turi būti ryšis! Bolševikai turėjo pakankamai laiko nusitiesti telefono ryšį.

Ir kai jie atsidūrė už pakluonių, Trinkūnas nutarė paieškoti telefono laidų. Visi trys ėmė vaikščioti lygiagrečiai kaimo į kairę ir į dešinę. Už pusvalandžio jiems tikrai pasisekė rasti dvi vietas.

— Tai puiku! — Tarė Gražutis, ir uždėjęs vieną vielą ant savo durtuvo, norėjo ją perpiauti, bet Trinkūnas jį sulaukė:

— Dar peranksti. Jei dabar nutrauksime ryšį, jie gali pastebėti. Be reikalo sukelsime įtarimą. Einam pirmyn pagal tas vietas, o kai būsime prie Misiūnų, jas nutrauksime. (Bus daugiau) J. Nr.

2 vyrai prieš kuopą

Ats. puskarininkis Kazys Vasiliauskas gimė 1901 m. Verbūnų kaime, Gruzdžių vl., Šiaulių aps. Į kariuomenę buvo pašauktas 1921 m. lapkričio 1 d. ir paskirtas į 6 pėst. pulką. Tuo laiku pulkas stovėjo Trakų apskrityje, ties Aukštadvario dvaru.

Apie savo žygius psk. K. Vasiliauskas šiaip pasakoja:

1923 m. vasario mėn., dienos nepamenu, grįžau iš atostogų. Pavakario metu būryje dėščiau kareiviams vidaus ir lauko tarnybos statutus. Staiga į kuopą įeina kuopos vadas ltn. Tugaudis, įsako sutvarkyti ir skubiai paruošti būrį žygiui (ėjau būrininko pareigas). Kur žygiuosime — nepasakė, bet man buvo aišku.

6 pėst. pulko
psk. K. Vasiliauskas

Nedelsdamas sutvarkiau savo būrį. Vakare gavome šovinių, ir apie 10 val. žygio tvarka išvykome į Onuškę. Nuvykę į Onuškę, jau pastebėjome atvežtus iš pademarklinijos sužeistus kareivius bei partizanus. Nors kuopoje buvo ir jaunų kareivių, tačiau sužeistų kareivių dejavimas jų nepaveikė. Visų pasiryžimas kuo greičiausiai vykti į frontą. Onuškyje papietavę ir pailsėję, išvykome toliau ir apsistojome Taučionių kaime. Ten išsistatėme lauko sargybas.

Kitą dieną anksti rytą kuopos jaun. karininkas ltn. Šiurna įsakė nuimti sargybas ir būrį išrikiuoti žygiui. Man žygiuoti neprisėjo, nes aš su aštuoniais kareiviais buvome palikti artilerijos apsaugoje ties Grožnikų kaimu. Pabuvę dieną artilerijos apsaugoje, gavau įsakymą su kareiviais grįžti į kuopą. Grįžę radome prie štabo atvežtą nukautą grandinį Atkočiūną ir kelis sužeistus. Pamatę tokį vaizdą, užsidegėme kerštu ir apmauda. Nuvykęs pas kuopos vadą gavau įsakymą užimti lauko sargybą. Išstatęs lauko sargybą, laukiau tolimesnio uždavinio. Netrukus gavau kuopos vado raštišką įsakymą išžvalgyti netoliese esantį vienkiemį. Gavęs uždavinį, pasiūliau savo sargybos vyrams vykti į žvalgybą savanoriais. Pirmuoju pasiūlė eilinis Subačius. Pasiūlusiu vyrų drąsa ir sumanumu neabejojau, nes jau buvau gerai juos pažinęs. Apibūdinus jiems žvalgybos tikslą, anksti rytą aštuoni vyrai išvykome. Apylinkės nepažįstamos. Žmonės svetimi. Koks jų nusistatymas — nežinia. Tačiau uždavinį atlikti reikia. Prislinkę prie vieno vienkiemio, pastebėjome lenkų kareivių judėjimą. Iš tolo atrodo nemažas skaičius, o mūsų tik aštuoni. Trauktis nesužinoję priešų jėgų nemanome. Nusprendžiau uždavinį vykdyti toliau. Prisitaikę prie patogios vietos,

paleidome keletą sutartinių šautuvų salvių. Lenkai, pajutę netikėtą ugnį, sumišo ir iš vienkiemio pabėgo į netoliese esantį Vaikščenų kaimą. Įėję į vienkiemį, iš vietos gyventojų sužinojome, kad lenkų būta net 20 kareivių ir turėjo vieną lengvąjį kulkosvaidį. Toliau nėjome, bet laukėme. Po kiek laiko iš Vaikščenų kaimo pradėjo artėti lenkų grandinė. Nors mūs tik saujelė, tačiau nusprendėme lengvai nepasiduoti. Prisiartinus lenkų grandinei, paleidome keletą salvių iš šautuvų. Lenkų grandinė stabtelėjo ir paleido į mus smarkią šautuvų ir kulkosvaidžių ugnį. Apie susidariusią būseną reikėjo kuo skubiausiai pranešti kuopos vadui, tad kelis vyrus išsiunčiau su pranešimu, o aš su eiliniu Subačiumi pasilikome vietoje. Taip mes dviese šaudėme į lenkus, kol 2 kuopa iš kairės, o 6 iš dešinės paleido smarkią šautuvų ir kulkosvaidžių ugnį. Lenkai matydami, kad mūsų neįveiks, su nuostoliais pasitraukė į senas savo pozicijas už demarklinijos.

Puskarininkis Vasiliauskas už sumanumą ir drąsą apdovanotas Vyčio kryžiumi. Iš kariuomenės paleistas 1923 m. spalio 1 d. Vyčio kryžiumi apdovanojimo lape apie psk. K. Vasiliauską pabrėžiama, kad jis pavojingais momentais nepabūgdavo ir gera nuotaika bei tvirta valia patraukdavo savo valdinius kovoti ir laimėti.

Gr.

Mirė poetas O. VI. Milašius

Kovo 2 d. Prancūzijoje, Fontenaibleau, mirė mūsų, prancūzų kalba rašęs, poetas, buvęs mūsų pirmasis atstovas Prancūzijoje ir buvęs Lietuvos nepaprastas pasiuntinys ir įgaliotas ministras Prancūzijai Oskaras—Vladas Lubicz-Miloš-Milašius, kurio vardas pasaulyje žinomas kaip žymaus poeto ir filosofo.

Poetas O. VI. Milašius gimė 1877 m. gegužės 28 d. istorinėje Lietuvoje, Čerėvos dvare, Mogilevos gubernijoje iš vienos lietuvių didikų šeimos, o jo seneliai buvo kariai ir dvasininkai. Mažas augo tėviškėje, tik 1889 m. išvyko į Paryžių ir ten visą amžių gyveno. Mokėsi Janson de Sailly licėjuje, vėliau Paryžiaus universitete ir kitur. Anksti mirė tėvas, todėl teko paveldėti didelis palikimas. Tai įgalino daug keliauti. 1916 m. buvo mobilizuotas rusų armijon ir paskirtas tarnauti Prancūzijos užsienių reikalų ministerijos diplomatinės informacijos redaktoriumi. 1919 m. dalyvavo Versalio taikos konferencijoje kaip Lietuvos delegacijos sekretorius. Vėliau paskirtas Lietuvos nepaprastu pasiuntiniu ir įgaliotu ministru Prancūzijai. Nuo 1925 m. iki 1939 m. buvo atstovybės patarėju, tik kovo 1 d. pasitraukė iš Užsienio Reikalų Ministerijos tarnybos.

Aplamai, O. VI. Milašiaus darbas Lietuvos diplomatijoje yra didelis, svarus ir suvaidinęs žymų vaidmenį. Mokėta ir įvertinti. Yra D. L. K. Gedimino ordino tėvūnas ir Prancūzijos garbės legijono karininkas. Ne tik daug nusipelnęs Lietuvos kraštui, atstatant jo nepriklausomą politinį gyvenimą, bet ir sutvirtino jo pagrindus tarptautinėje plotmėje.

Bet svarbiausi jo darbai literatūroje. Yra davęs per dešimtį lyrikos, dramos ir prozos veikalų. Be to, yra davęs keturis filosofinius veikalus ir daug vertimų. Prancūzų kalbon yra išvertęs lietuvių dainų, pasakų. Turime jo veikalų ir lietuvių kalba: „Poemas“ ir dramą „Miguel Manara“, ir visa eilė žurnaluose. Jis mažai mums pažįstamas, kaip rašęs prancūziškai, bet prancūzų ir apskritai visuotinėje literatūroje plačiai žinomas ir šiandien laikomas vienu žymiausių poetų. Jo literatūrinius darbus įvertino ir mūsų universitetas: jo amžiaus 60 metų sukakties proga teologijos-filosofijos fakultetas suteikė garbės daktaro titulą.

Jn. Vdis

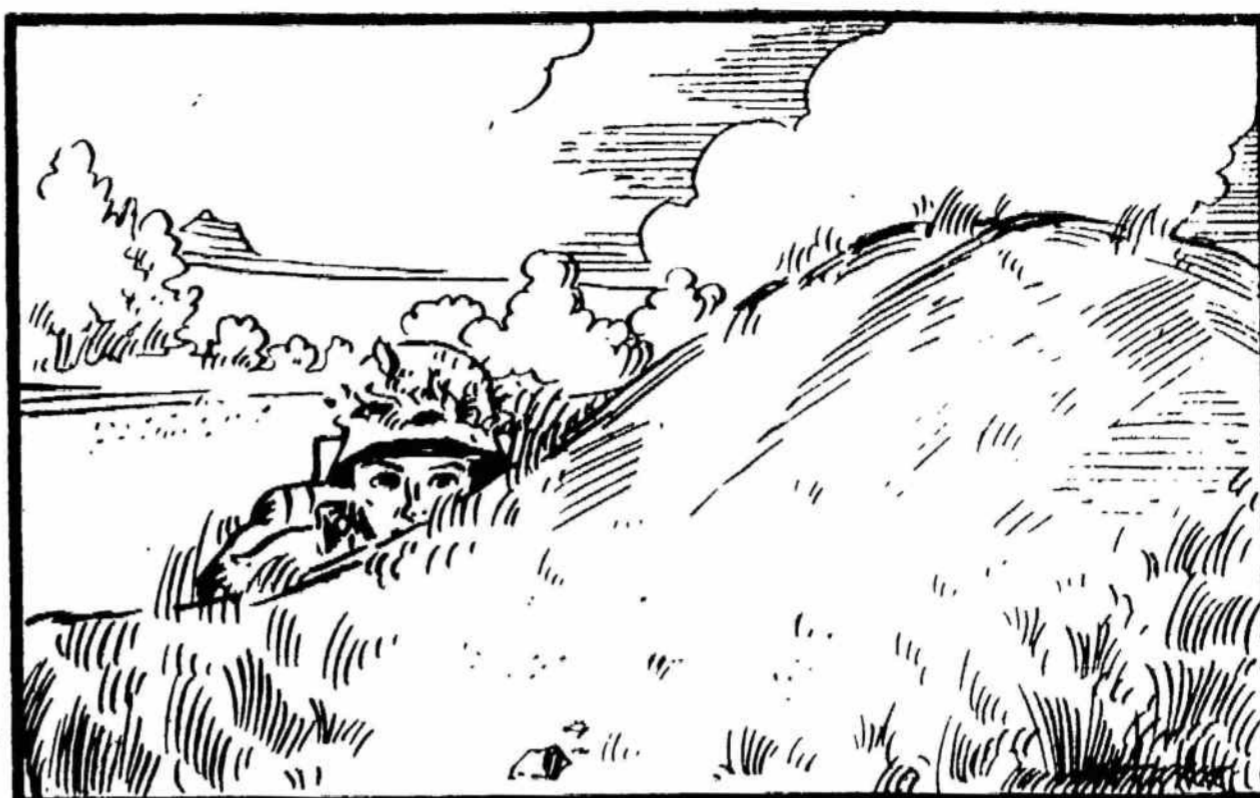
UGNIAVIETĖS PARINKIMAS

Rinkdamas ugniavietę, kovotojas žiūri, kad ji, visų pirma, tiktų kuo geriau šaudyti, antra, būtų tinkama uždanga. Galėjimas šaudyti svarbiau už uždangą

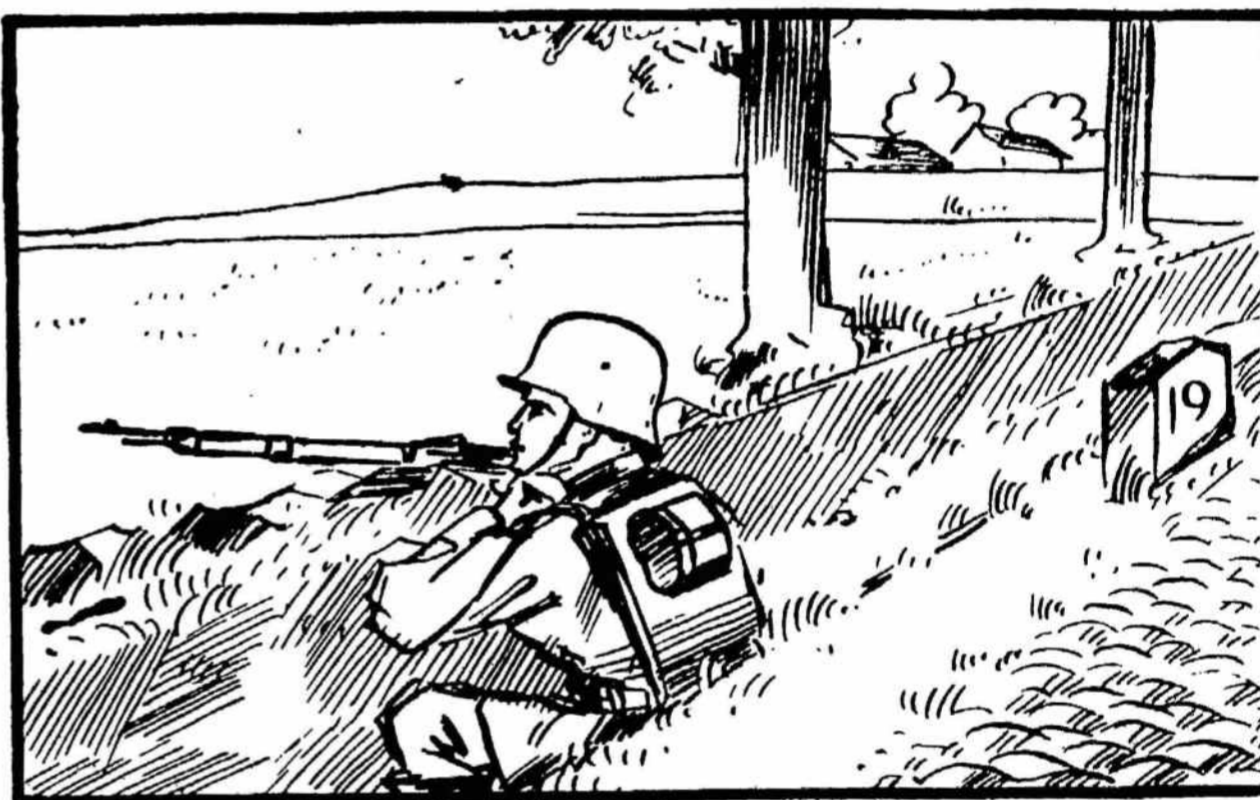
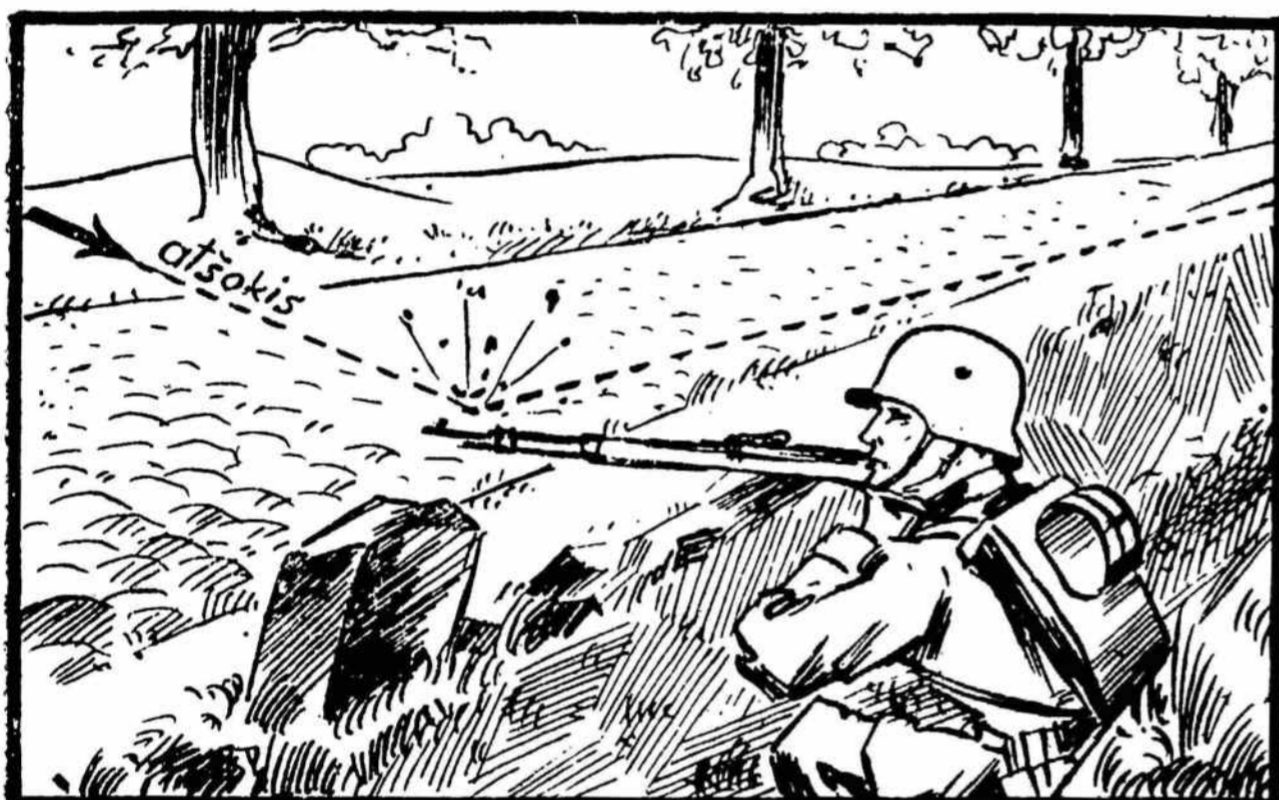
Blogai!

Gerai!

Geriausiai užimti ne aukštumėlės ar pylimėlio viršūnę, bet jo dešinią šoną žemiau viršūnės

Apistojus prie plento, kad šaulys nekenktėtų nuo atšokių, geriausia užimti griovį prieš plentą į priešų pusę

Nurodymai sportinio šaudymo reikalui

Šių metų kariuomenės dalių ir divizijų (ginklų rūšių) sportinio šaudymo rungtynes kariuomenės vadas įsakė atlikti ligi liepos 1 d. Rungtynės įvyks rugpiučio mėn. Kaune.

Visoms sportinio šaudymo rungtynėms nustatomos šios sąlygos:

1) iš karinių šautuvų: Atstumas — 300 m, Taikiny — tarpvalstybinis 10 žiedų, Šūvių: a) dalių ir divizijų (ginklų rūšių) rungtynėms — 15; 3 serijos po 5 šūvius iš padėčių: stačiom, klūpom ir gulom; b) kariuomenės rungtynėms — 30; 3 serijos po 10 šūvių iš tų pačių padėčių; 3) bandomieji šūviai — 5; Laikas — 5 šūvių serijai — 5 min.; 10 šūvių serijai — 10 min.; Ginklai — šaulio pasirinkimu: 98 m. šautuvas ar karabinas, FN ir ZB šautuvai.

2) iš pistoletų: Atstumas — 25 m (visiems pistoletams), Taikiny — tarpvalstybinis 10 žiedų Kiekvienam šauliui 3 serijos po 5 šūvius iš padėties stačiom; viso 15 šūvių, Bandomieji šūviai — 3. Laikas kiekvienai 5 šūvių serijai — 3 min. Ginklai — trumpų vamzdžių pistoletai: Brauningas (be buožės) ir Parabelis 9 mm, Mauzeris ir Valteris 7,65 mm. Šautuvų ir pistoletų rungtynėse bandomieji šūviai prieš kiekvieną seriją rodomi tik vieną kartą.

Sportinio šaudymo rungtynėms pasirengti ir joms atlikti, kiekvienam šaudymo sportininkui be atlyginimo išduodama atitinkama šovinių norma.

Divizijų (ginklų rūšių) ir kariuomenės sportinio šaudymo dalyviams nustatytas šovinių normas gauna ir atsarginiai šauliai. Jų skaičių divizijų (ginklų rūšių) rungtynėms nustato divizijų vadai (ginklų viršininkai), kariuomenės rungtynėms — pėstininkų inspektorius.

Pistoletams šoviniai gali būti reikalaujami 9 mm arba 7,65 mm. Šautuvas S arba sS šoviniai.

Šovinių normos išduodamos šauliams į rankas galimai anksčiau (bent 1—2 mėn.) prieš rungtynes, kad jie turėtų pakankamai laiko rungtynėms rengtis.

Dalies vado nuožiūra, dalis šovinių gali būti šauliams į rankas neišduota, o palikta rungtynėms ir organizuotam rengimuisi joms. Kiekvienu atveju turi būti griežtai žiūrima, kad kiekvienas sportininkas priklausantią jam šovinių normą pilnai gautų ir kad ji nebūtų perleista kitiems arba sunaudota kitam reikalui. Šovinių apyskaitai sudaromi sąrašai, kuriuose kiekvienas sportininkas gaudamas šovinius pasirašo.

Avansų normos prizams pirkti, prizų skaičius ir dalių priskyrimas prizų reikalais bus paskelbti įsakymuose Kariuomenei ir Kariuomenės Vado.

Dalių rungtynių sąrašų antrieji egzemplioriai ir divizijų (g. r.) rungtynių išdavų santraukos turi būti prisiųstos inspekcijai ligi š. m. liepos 10 d.

RENGIA EKSKURSIJAS IR PASKAITAS. 1. pėst. D. L. K. Gedimino pulko liktiniai puskarininkiai ir civ. tarnautojai, kpt. Eidimto vadovaujami, kovo 2 d. lankė Ukmergės valst. amatų mokyklą. Mokyklos mokytojai ekskursininkams parodė naujus modernius mokyklos rūmus, metalininkų ir stalių dirbtuves, įdomias galingas mašinas, mokinių padarytus dailius dirbinius, baldus ir apie viską teikė paaiškinimų. Tą pačią dieną Ukmergės įgulos liktiniais puskarininkiams, civ. tarnautojams ir šeimoms kpt. Rugys skaitė paskaitą apie stalo paruošimą ir elgesį prie stalo. Klausiusiems paskaita buvo aktuali ir įdomi. Tai rodė gausūs paklausimai, į kuriuos kpt. Rugys maloniai atsakinėjo. Juškonis

Sveiki vaikai—stipri tauta

Norint turėti stiprią ir kūrybingą tautą, atsparią prieš visus galimus priešus, tenka ypatingą dėmesį atkreipti į prieauglį — ne tik į jo normalų didėjimą, bet ir į jo fizinio ir dvasinio pajėgumo plėtimąsi. To siekiama motinų, kūdikių ir neščių moterų globa, socialinių gyvenimo sąlygų gerinimu, darbo žmonių švietimu ir lengvai prieinama medicinos pagalba.

Lietuvoje kasmet gema apie 60.000 kūdikių, vadinasi, gimimų skaičius, palyginti, yra didelis, tačiau didelis ir mirimų procentas. 1917-18 m. kūdikių (ligi 1 metų amžiaus) mirimų skaičius siekė 24%, vėliau kiek krito ir 1925 — 1933 m. siekė tik 15,6%. Bet tai visai nėdžiuginantis skaičius, kadangi yra valstybių, kuriose to pačio amžiaus kūdikių mirtingumas neprašoka 8,7%. Antra vertus ir gimdyvių mirtingumas, bent prieš kelis metus, buvo gana aukštas, būtent, 1925 m. 5,5‰, 1927 m. 5‰ (penkios iš 1000). Kaip matyti, kūdikių ir gimdyvių mirtingumo % pamažu krito, o šiuo metu, esant prieinamesnei kvalifikuotai medicinos pagalbai, jis dar mažesnis. Vis dėlto šiuo reikalu, siekiant optimumo, tenka ir toliau rūpintis ir šis rūpestis turi gulti tiek ant valstybės, tiek ant gimdytojų, ypač motinų, pečių. Valstybė iš savo pusės turi teikti globą ir visokeriopą paramą neščioms ir gimdyvėms, motinos gi turi rūpintis mokėti tinkamai auginti ir prižiūrėti savo vaikus, nes šeimos galva — tėvas atstovauja daugiau materialę šeimos pusę.

Grįžtant prie kūdikių mirtingumo tenka pabrėžti, kad gimusių ne iš moterystės mirtingumas yra daug didesnis (1928 — 1933 m. 25,3%). Tai visai suprantama atsižvelgiant į tai, kokiose sąlygose kūdikis buvo išnešiojamas ir kokiose sąlygose jam tenka atsidurti pirmomis gyvenimo dienomis. Nepaslaptis, kad pastojusi mergaitė, ypač mūsų kaime, labai dažnai yra paniekos objektas. Ant jos galvos pilasi patyčios ir skaudūs paniekos žodžiai, „nusikaltėlę“ privedą prie savižudybės arba prie pastangų nutraukti neštumą. Šios pastangos dažniausiai nepavyksta, tačiau skaudžiai atsiliepia motinos sveikatai ir normaliam kūdikio vystymuisi — jis gema arba su trūkumais, arba bendrai silpnas ir nepakelia tų sąlygų, kuriose jam vėliau tenka augti.

Atmetus bet kokius moralinius samprotavimus, tenka skaitytis su įvykusiū faktu: mergaitė rengiasi likti arba jau yra motina, ir užtat jai reikalinga tokia pat pagarba ir globa kaip ir kitoms motinoms. Ir netekėjusios motinos kūdikis turi išaugti geras valstybės pilietis ir tinkamas visuomenės narys, todėl ir jis turi gauti visokeriopą pagalbą — jis ir jo motina, nes jai daug vargo teko pakelti išnešiojant ir gimdant. Jeigu valstybė įstatymais draudžia neštumą nutraukti (abortus), tai tuo pačiu išipareigoja globoti kūdikį ir jo motiną; antraip būtų neteisinga, nes ypač motinų — mergaičių socialinės gyvenimo sąlygos dažniausiai yra labai sunkios.

Per dvidešimt nepriklausomo gyvenimo metų visose gyvenimo srityse padaryta didelė pažanga. Tą patį galima pasakyti ir apie sveikatingumo sritį. Daug jau padaryta ir daug ruošiamasi padaryti. Darbas nėra lengvas ir skubiai padaromas juo labiau, kad sveikatingumo klausimas glaudžiai susijęs su plačių gyventojų sluoksnių socialinio gerbūvio ir apšvietimo kilimu. Dabartiniu metu jau galime džiaugtis tuo, kad

moteris prieš gimdymą turi teisę gauti 2 sav. ir po gimdymo 6 sav. atostogų; kad ištiestas ištisas tinklas sveikatos centrų ir sveikatos punktų kaip tik tose vietose, kur medicinos pagalba buvo sunkiai arba ir visai neprieinama; kad ligonių kasos moka gimdyvėms pašalpas, duodamos galimumo ir nepasiturinčioms moterims turėti geras gimdymo sąlygas ir priežiūrą (ligonines). Reikia tikėtis, kad praslinkus metams kitiems, bus galutinai sutvarkytas ir neščios moters globos klausimas, ir gydytojo pagalba bei patarimai liks dar prieinamesni. Tai jau valstybės rūpestis ir pareiga. Yra ir kita pareiga, tai motinos pareiga savo kūdikiui. Ji prasideda ne tada, kai kūdikis pamato dienos šviesą, bet jau tada, kai moteris pasijunta būsianti motina. Laikotarpį nuo neštumo pradžios ligi gimdymo galima būtų pavadinti motinos pasiruošiamuoju laikotarpiu. Nuo jo daug priklauso gimdymo sunkumas ar lengvumas ir normalus kūdikio išsivystymas motinos yščiuje. Kaip šiuo laikotarpiu užsilaikyti, ką dirbti, ko nedarbi, kiek skirti poilsiui, kaip maitintis, kaip mankštintis, plautis ir t. t., moterys dabar be vargo gali gauti patarimų sveikatos centruose, punktuose, o kur jų dar nėra — pas artimiausią gydytoją. Būsimoji motina padarytų nedovanotiną klaidą, net sunkų nusikaltimą prieš savo kūdikį ir pačią save, nepasinaudama patarimais ar jų nevykdama.

Baigiantis neštumo periodui, iškyla kitas opus klausimas, dažniausiai siejamas su išlaidomis: kur gimdyti. Bendrai paėmus, iš visų gimdančių tik apie 5% pasinaudoja ligoninės pagalba. Kadangi, pav., Kaune ligoninėse gimdo apie 70%, tai kaimui tas ir taip jau mažas % dar sumažėja. Be to, gimdančios kaimo moterys tik retais atsitikimais naudojasi gydytojo ar akušerės pagalba. Juos ir ligi šiol „pavadoja“ bobutės. Šitą paprotį, kviestis bobutes, jau seniai laikas be pasigailėjimo išguiti iš mūsų padangės, nes labai daug kūdikių žūsta ir daug motinų sveikatą suardo nuo tamsių kaimo priėmėjų rankos. Jeigu jau nėra galimumo gimdyti ligoninėje, tai bent reikia pasikviesti akušerę. Sveikatos punktų akušerės už gimdymo pagalbą ima labai mažą atlyginimą, o beturtėms patar nauja visai nemokamai.

Gimęs kūdikis numazgojamas sterilėj vonelėj ir virintam vandenyje, steriliškai aprišama bambos virkštelė, susupamas vandenį sugeriančiais vystyklais ir paguldomas atskiroje, jam paruoštoj, lovelėj. Kūdikis greit užmiega ir miega gan ilgai — apie 12 val., o nubudęs pareiškia norą valgyti. Pirmaisiais kūdikio gyvenimo mėnesiais jo tikrasis ir nepakeičiamas maitas yra motinos pienas. Tik tada, kai motina serga džiova, dirba tabako įmonėj arba chroniškai apsinuodija švinu, nepageidaujama, kad pati maitintų. Tokiais atvejais reikėtų pasistengti gauti žindytoją arba moters pieno ir juo bent porą kartų dienoje pamaitinti. Su motinos pienu kūdikis gauna antikūnų prieš bakterijas, pakankamą kiekį vitaminų ir kai kurias imunines medžiagas (medžiagas, kurios padaro atsparų prieš kai kurias ligas). Pastebėta, kad kūdikiai maitinami motinos pienu išauga patvaresni ir net protiniu atžvilgiu pralenkia dirbtinai maitintus. Maitinti reikia reguliariai, būtent, 5 kartus per parą, maždaug vienodais laiko tarpais. Tačiau kai kurios motinos daro klaidą, žadindamos kūdikį iš miego, atėjus nusta-

tytai valandai maitinti. Žadinti nereikia: išalkęs kūdikis pats nubus. Smerktinas ir tas paprotys, kad motinos arba auklės kiekviena proga kiša kūdikio burnytėn žindu'ą, dažniausiai nenuvalytą, neišvirintą. Su tokiu žinduku kūdikio burnon patenka milijardai bakterijų, o jų tarpe gali pasitaikyti ir užkrečiamų ligų pradų.

Normaliam kūdikio augimui ir stiprėjimui taip pat labai svarbu ir tinkama jo priežiūra. Jeigu yra galima, kūdikį reikia laikyti atskirame, švariame ir saulėtame kambaryje. Kambarys turi būti šiltas (18 — 20° Cels.) ir gerai vėdinamas. Lovelė pirmą pusmetį gali būti paprasta pintinė, o vėliau lovelė su pakeltais kraštais, kad kūdikis neiškristų. Plunksninė pagalvėlė ir pūkiniai užklojimai nėra sveiki ir jų reikia vengti. Švarai palaikyti kūdikis kasdien reikia maudyti, turėti atsargą vystyklų ir marškinėlių, kad susiteršusius tuoj būtų galima pakeisti švariais. Nevartoti krakmolo pudros, nes nuo jų iššutimai didėja. Įlinkimams ir raukšlėms pabarstyti geriausiai tinka mineralinės pudros, pav., talkas.

Viena geriausių priemonių kūdikio sveikatai stiprinti yra jo laikymas ore tiek žiemą, tiek vasarą. Jau nuo 6 sav. amžiaus kūdikį reikia pratinti būti ore. Grynas oras ir saulė apsaugos nuo angliškos ligos ir organizmą padarys atsparų prieš užkrečiamas ligas, ypač džiovą. Jeigu vaikas ligi 6 metų amžiaus bus tinkamai maitinamas ir prižiūrimas, tai pakankamai išsivystys ir sustiprės. Nuo šešių metų prasideda kitas gyvenimo laikotarpis, būtent, mokyklinis, kada vaikas iš dalies išsivaduoja iš gimdytojų globos. Ir mokyklinio amžiaus vaikai reikia globoti, bet čia jau kita sritis.

V. Deltuva

Naujai paskirtasis priešlėktuvinės apsaugos rinktinės viršininkas
L. Kontrimavičiaus šaržas

Pinigai ar medžiaga?

Neseniai tiekimų viršininkas iškėlė liktinių mundiruotės reikalą. Jis atsiklausė dalių, kuo pakeisti duodamą mundiruotę: pinigais ar medžiaga. Kaip į šį klausimą dalys atsakys, sunku iš anksto atspėti. Tik aišku, kad bet kuris jų pasiūlijimas vis tiek bus geresnis už dabartinės mundiruotės davimą.

Nemažiau šis dalykas rūpi ir patiems liktiniams. Jie irgi susirūpinę iškeltuoju klausimu. Ir tikisi, kad jis bus išspręstas palankesne ir naudingene prasme, negu kad dabar yra. Užtat norisi šia proga dar bent kiek pageidavimų pareikšti.

Jei būtų atsiklausta liktinių nuomonės, jie pageidautų gauti pinigais. Kiekvienas žino, kad tik už pinigus galima įsigyti kokią tik nori kasdienį ar išieginį drabužį. Tokį, koks būtų miela ir patogų dėvėti. Ir kas svarbiausia, kad drabužiams įsigyti nereikėtų mažinti kasdienės išlaidas iki minimumo. Atseit, netektų sukti galvos, iš kur paimti lešų.

Kokia metinė ar mėnesinė pinigų norma pageidautina, čia neliesiu. Atrodo, kad negalėtų būti metinė norma mažesnė kaip metinė kareivio dangos kaina. Tai minimali kaina, kurios negalima sumažinti. Gal net padidinti reikėtų. Juk vis dėlto liktiniai siūdinsis drabužius iš geresnės medžiagos ir pas geresnius siuvėjus. Taigi ir išlaidų padarys daugiau, negu yra išleidžiama įsigyti ir pasisiūdinti duodamai valdinei mundiruotei.

Pagaliau svarbu ir koku būdu gauti šiuos pinigus. Kiek iš pačių liktinių ir jų pageidavimų spaudoje teko patirti, visi pasisakė, kad pinigai būtų mokami kartu prie mėnesinės algos. Kitaip sakant, būtų padidinta alga kelių dešimčių litų suma. Šis mokėjimo būdas būtų patogiausias.

Bet kai kam gali atrodyti atvirkščiai. Vienas kitas pamans, o iš kur paimti pinigų tiek, kiek jų reikėtų pirmiesiems drabužiams. O tai labai paprasta išeitis. Tie, kurie jau turi dabar išieginus drabužius, ims juos dėvėti kasdien, o naujiems pataupys iš gaunamų ar paims iš taupomųjų kasų paskolas. O tokių, kurie dabar neturi nuosavų išieginų drabužių, kaip ir nėra. Tai, mat, koku būdu galima išrišti nuosavų drabužių įsigijimą.

Nebloga būtų ir medžiaga gauti vietoje dabartinės mundiruotės. Bet nebe toks patogumas, kaip pinigai. Štai dėl ko. Duodamos medžiagos drabužiams bus nustatytas dėvėjimo laikas. Taigi ir vėl kartosis ta pat istorija, kaip su valdiniais. Mat, vienas per tą laiką visiškai sunėšioja, o kitas tik gerokai apnėšioja. Tad dalis vaikščios su suplyšusiais, o kiti sveikais. O jei gautų pinigus, šito nebūtų. Kai tik susidėvėtų ar bent apsidėvėtų drabužiai, tuoj kiekvienas imtų rūpintis naujais.

Medžiagos gavimo nepakaktų. Reikės prie medžiagos duoti pinigų drabužiams pasisiūdinti. Atseit, vis vien teks dar ir pinigų duoti prie medžiagos. O tai irgi gali sudaryti keblumą. Jei nustatys normą kiek už kurio drabužio pasiuvimą mokėti, gali nepakakti. Juk kiekvienas nuosavų drabužių norės pasisiūdinti gerai. Tada teks kreiptis ir pas geresnį siuvėją. O geresnis siuvėjas paims brangiau. Na, tokiais atvejais tektų pačiam liktiniui primokėti. Kitaip sakant, padaryti bereikalingų išlaidų kitų reikalų sąskaiton.

Negeriau būtų, jei drabužių pasisiūdinimas būtų apmokamas rinkos kaina pagal sąskaitas. Šitai irgi gero nežada. Gali tik paskatinti į pasipelnijimą. Ar neatsiras ir tokių, kurie siūdinsis drabužius pas pigesnius siuvėjus, o sąskaitas pristatinės braigesnių kainų. Šito, atrodo, negalėtų būti, bet jei pasitaikys...

Vienintelis liktinių drabužių aprūpinimas yra pinigai. Už kiekvieną mėnesį gaunamus pinigus įsigijęs drabužį, jį saugos kaip savo. Mat, juo jis mažiau sudėvės drabužių, juo atliks šių pinigų kitiems reikalams. Bet ir suplyšusį greit galės pakeisti sveiku, nes juk tam ir pinigai mokami. O kad tai stropiai vykdytų, galėtų viršininkai pakontroliuoti. Nelieisti pinigų išmėtyti kitiems reikalams, o ne drabužiams. Pagaliau juk ir kiekvienas liktinis turėtų įsisąmoninti mokamų pinigų paskirtį ir iš jų išplaukiančius karinės vadovybes pageidavimus. O jie yra tokie: išorinė kario išvaizda turi atitikti jo vidurinę pusę. Kada šios paralelės sutaps vienan taškan, tada karys liks juo ir siela ir išvaizda.

Benas Jablonskis

Kovo mėnuo — 1ai
Kovos mėnuo prieš kelksmus

Likt. psk. kandidatų atlyginimas

Kovo 2 d. Seimas svarstė kareiviams aprūpinti įstatymo pakeitimą. Vyriausybės vardu tą pakeitimą paaiškindamas Seimo atstovams, kariuomenės ūkio inspektorius plk. ltn. V. Šliogeris nurodė, kad dabartiniiais įvairių neramumų laikais svarbu kiek galint daugiau stiprinti valstybės ir kariuomenės karinį pajėgumą. Kariuomenės pajėgumo laipsnis, be kitų veiksnių, daug priklauso nuo jos kadrų išsimokslinimo ir skaičiaus. Todėl visos valstybės, jų tarpe ir Lietuva, stiprindamos savo kariuomenės kadrus, rūpinasi ne tik karininkais, bet ir liktiniais puskarininkiais. Stengiamasi, kiek lešos leidžia, laikyti kuo didesnę ir kaip galima geriau apmokytą liktinių puskarininkių, o kartais net ir liktinių kareivių skaičių. Tai daroma dėl to, kad liktiniai puskarininkiai yra artimesni kareivių mokytojai ir karininkų padėjėjai.

Kad į liktinių puskarininkių skaičių būtų galima pritraukti kuo daugiau geriau išlavintų žmonių, 1935 metais buvo išleistas liktiniais puskarininkiams atlyginti įstatymas, kuriuo puskarininkiai yra patenkinamai aprūpinti. Tačiau ligi patenkama į liktinius puskarininkius, kareiviui tam tikrą laiką reikia išbūti liktinių puskarininkių kandidatų kategorijoje. Liktinių puskarininkių kandidatai, kad ir mažesnio karinio išsimokslinimo kaip likt. puskarininkiai, bet kareivių mokyme yra ne daug mažesnės vertės už pačius likt. puskarininkius, o jų išlaikymas valstybei nedaug kainuoja. Kareivių mokymo tobulinimui ir didesniai tinkamų į liktinius puskarininkius kandidatų pasirinkimui svarbu, kad šių kandidatų tarnautų kuo didesnis skaičius. Bet kelių metų praktika parodė, kad yra maža tikrosios tarnybos puskarininkių, kurie baigę tikrąją karo tarnybą, norėtų likti dar 18 mėnesių tarnauti liktinių puskarininkių kandidatų sąlygomis, nes šiuo metu jiems yra mažas atlyginimas. Dėl to tenka jiems atlyginimą pakelti. Dabar kandidatams į liktinius puskarininkius bus mokama: jaunesniam puskarininkui 50 litų ir puskarininkui 60 litų per mėnesį. Taip atlyginimą pakėlus, tikimasi turėti pakankamai liktinių puskarininkių kandidatų, o jau tuo pačiu bus pakeltas mūsų kariuomenės apmokymas ir jos karinis pajėgumas. Be to, šiuo metu kandidatais į liktinius puskarininkius paliekami baigę mažiausia 6 skyrių pradžios mokyklą, o manoma, kad netrukus reikės reikalauti jau gimnazijos 4 klasių cenzo. Tai dar viena priežastis, kuri verčia atlyginimą padidinti.

Seimas šį įstatymo projektą pripažino svarstytinu ir priėmė.

Svarstant šį įstatymą, Klaipėdos krašto atstovas A. Pakalniškis nusiskundė, esą girdėti, kad mūsų kareiviai nepakankamai maitinami. Dėl to, esą, iš Klaipėdos krašto kilusieji kareiviai nenorį tarnauti ir dezertuoja... Į šį užmetimą atsakė Seimo narys ats. b. gen. J. Čaplikas ir plk. ltn. V. Šliogeris. Jie pareiškė, jog klaipėdiškiai kareiviai dezertuoja ne dėl blogo maitinimo, o politiniais sumetimais. Mūsų kareivių maitinimas yra geras ir savo gerumu užima antrą vietą pasaulyje. Mūsų kareiviai gauna tiek, kiek, paprastai, kiti gyventojai mėgsta sočiai pavalgyti. Už mūsų kareivius geriau maitinami tik Anglijos kareiviai. Lietuvoje, atsižvelgiant klimatinių sąlygų, maistas gal būt nėra toks įvairus, tačiau maisto kolorijų ir kiekio atžvilgiu Lietuva, išskyrus Angliją, užima geriausią vietą pasaulyje.

KARO VETERINARIJOS VALDYBA. Kovo 1 d. Karo Veterinarijos Valdybos arklių kaustymo mokykla išleido naują arklių kaustytojų laidą. Trys geriausiai baigusieji arklių kaustymo mokyklą už gerą kaustymą gavo dovanų po laikrodį, būtent: 1) 3. pėst. Vytauto Didžiojo pulko eil. Alfredas Karickas gavo sidabrinį laikrodį su grandinėle, 2) Pirmojo Lietuvos Prezidento Karo Mokyklos eilinis Antanas Butė — nikelinį laikrodį ir 3) 1. pėst. Didžiojo Lietuvos kun. Gedimino pulko eil. Jonas Musteikis — plieninį laikrodį.

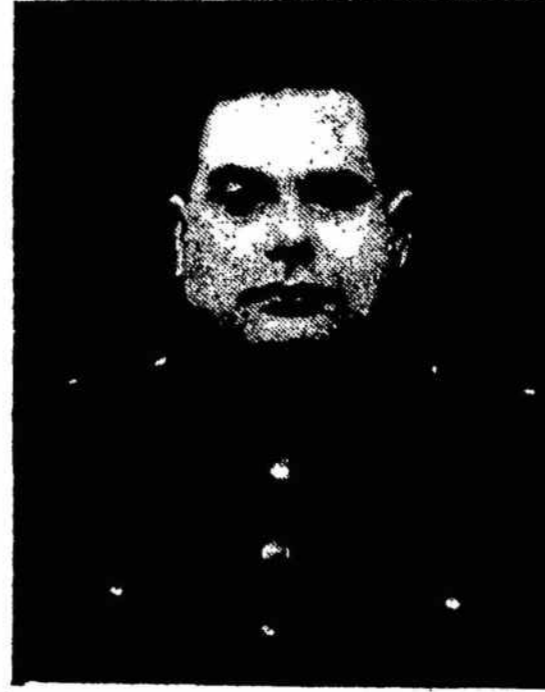
Pažymėtina, kad šioje, kaip ir kitose laidose, mokykloje netrūko darbščių, drausmingų ir ryžtingų vyrų. Jau nuo pat kurso pradžios gabesnieji vieni su kitais rungėsi ir lenkyniavo dėl mokyklos baigimo pirmenybių. Egzaminuose darbas jų neapvyllė: vieni baigė gerai, o kiti labai gerai ir dar su dovanomis. Ypačiai malonu prisiminti, kad šios laidos mokiniai į darbą kiekvieną rytą eidavo su skambia daina. Tai rodė jų ryžtumą, darbštumą ir savo pasirinkto darbo pasitenkinimą.

Gegužės 1 d. mokykla pradeda kitos laidos kursą. Tad dalims, iš kurių bus siunčiami į šią mokyklą kandidatai, no-

rint turėti geresnių kaustytojų, jau iš anksto reiktų juos pasirinkti, patikrinti ir leisti su senais kaustytojais praktikuotis, kad paskiau nereiktų kaip netinkamus kandidatus (kas vis dar pasitaiko!) vėl iš mokyklos gražinti į savo dalis. Tai sutrukdo daug laiko ir kartais Kr. Apš. M-jai sudaro bereikalingų išlaidų.

A. Va.

NAUJAS 9. PĖST. L. K. VYTENIO PULKO KAPELMEISTERIS. Vasario 17 d. 9. pėst. pulko likt. puskarininkiai savo ramovėje išvykstančiam iš liktinių tarpo vrs. M. Kudrevceviui suruošė išleistuves.

Išleistuvėse, be gausiai susirinkusių liktinių, dar atsilankė kai kurie karininkai.

Mjr. Brizgys ta proga tarė žodį, primindamas vrs. Kudrevcevo nuopelnus ir pastangas tvarkant pulko orkestrą ir pabrėžė, kad vrs. Kudrevcevo priėmimas tarnybon civ. tarn. karininko vietoje, paskiriant jį kapelmeisteriu, tegu skatinančiu pavyzdžiu būna visiems liktiniais atsidėjus dirbti savo pareigose, o vadovybė kiekvieną jų darbą tinkamai įvertins. Puskarininkių vardu kalbėjo vrs. Kankevičius. Išleidžiamajam buvo įteikta dovanėlė.

Vrs. M. Kudrevcevas yra gimęs Vilkaviškio aps., Kybartų m. 1898 m. Į kariuomenę stojo 1919 m. savanoriu. Buvo paskirtas į 1. pėst. D. L. K. Gedimino pulko muzikantų k-ą. Netrukus buvo pakeltas į vyr. psk. laipsnį. Baigęs karinę prievolę, liko liktiniu. Su mažomis pertraukomis tarnavo 4, 5. ir 7. pėst. pulkuose. Į vrs. laipsnį pakeltas 1921 m. Nuo 1927 m. tarnauja 9. PP. Apdovanotas: Lietuvos kariuomenės kūrėjų savanorių medaliu, Gedimino ordino III laipsnio medaliu ir Lietuvos nepriklausomybės medaliu.

Kaip darbštų, sąžiningą, mėgstantį savo profesinį darbą, nuolatos gilinantį savo žinias, Vasario 16 d. proga vadovybė, paleidusi jį iš liktinio sąlygų, priėmė civ. tarn. karininko vietoje ir paskyrė 9. pėst. L. K. V. pulko kapelmeisteriu.

Ps. Striupaitis

APDOVANOTIEJI D. L. K. GEDIMINO ORDINO MEDALIU

Jonas-Albinas Asevičius, Leonas Vasiliauskas, Jonas Tamošaitis, Juozas Laukaitis, Bronius Kliučinskas, Jonas Ambrižas, Zigmantas Dementavičius, Alfonsas Suslavičius, Jonas Kopūstas, Petras Kaškelis, Ignas Dumbliauskas, Mykolas Jonkaitis, Aleksandras Klimavičius, Juozas Mankevičius, Ivoilius Loginovas, Kazys Lincevičius, Pranas Gasperavičius, Simonas Martinėnas, Adelė Kumetaitė, Antanas Černiauskas, Jurgis Stalioraitis, Jonas Vaitkus, Antanas Voveliūnas, Juozas Jovaiša, Kazys Siurbys, Justinas Dielininkaitis, Marijonas Šova, Pranas Kemėža, Julius Verba, Aleksas Juotka, Pranas Petkevičius, Aleksas Petrakis, Jurgis Rudzinskas, Povilas Griauzdė, Vaclovas Stauskas, Juozas Rimkus, Kazys Maldutis, Antanas Urbaitis, Kazys Vanagaš, Pranė Kesterienė, Leonas Sasnauskas, Juozas Cvilikas, Petras Šimkus, Vladas Varnas, Stasys Griškevičius, Pranas Žemaitaitis, Pranas Strazdas, Vladas Sutkus, Petras Sakalauskas, Mykolas Kavaliauskas, Albertas Jatužis, Jurgis Narkevičius, Vaclovas Sviderskas, Liūda Povilonytė, Bronislovas Armonavičius, Juozas Žemaitis, Stasys Toleikis, Vaclovas Meliukštis, Bronius Grigalionis, Jonas Skruodis, Antanas Norvaiša; dirbt. darbininkai: Vaclovas Misiūnas, Jonas Kalina, Jonas Davalga, Jonas Bartkus.

Be to, už nuopelnus Lietuvai apdovanoti D. L. K. Gedimino ordino medaliu šie savanoriai kūrėjai: 2-jo laipsnio — Vladas Širvaitis, Alfonsas Bučionis, Jonas Marmakas-Marmakevičius, 3-jo laipsnio — Povilas Biriukas, Antanas Šturas, Antanas Nenėnas, Mikas Gudavičius, Jonas Berneckis, Vincas Bartnikas, Bronius Ališauskas, Pranas Urbelis, Klemas Bruklis, Stasys Avižienius ir Pranas Čirvinskas.

PAKEISTA KARO ĮSTATŲ RINKINIO XVIII-JI KNYGA

Šiais visuotinio ir spartaus ginklavimosi laikais ir mums tenka pirkti įvairių kariuomenei reikalingų reikmenų. Perkamų reikmenų bei ginklų dalį tenka pirkti iš užsienio

POLITIKOS APZVALGA

ŠKIRPA PAS HITLERĮ. Vasario 28 d. 11 val. Lietuvos nepaprastas pasiuntinys ir įgaliotas ministras Vokietijai Škirpa Vokietijos reichskancleriui Hitleriui įteikė kredencialus. Mūsų ministrą pas reicho kanclerį palydėjo pasiuntinybės patarėjas Auswaertigesamte Dr. Hinrichas. Skiriamųjų raštų įteikimas įvyko naujuosiuose prezidentūros rūmuose. Prie rūmų buvo išrikiuota garbės sargyba.

Įteikiant kredencialus, Lietuvos pasiuntinys ir reicho vadas pasikeitė kalbomis.

Lietuvos Respublikos nepaprastas pasiuntinys ir įgaliotas ministras Škirpa pareiškė savo pasitenkinimą, perimant šias garbingas pareigas jam gerai pažįstamoje Vokietijoje, kur jis dešimt metų, kaip karo atašė, palaikė draugiškus santykius tarp abiejų valstybių kariuomenių ir turėjo progų stebėti nacionalsocializmo ir kanclerio Hitlerio atstovaujamos pasaulėžiūros iškilimą bei pasiekimus. Jis pareiškė savo pageidavimą, kad pagilintas abiejų tautų tarpusavio supratimas škatintų gerus Lietuvos ir Vokietijos kaimyninius santykius ir patikrintų taikingą sugyvenimą.

Pabrėžęs, kad Lietuva siekia su visais kaimynais ir ypač su Vokietija gyventi geriausiuose santykiuose, ministras Škirpa pareiškė, kad, atsižvelgdamas Lietuvos ir Vokietijos santykiuose į svarbius politinius, ekonominius ir kultūrinius interesus, Lietuvos vyriausybė yra tvirtai nusistačiusi visomis išgalėmis siekti tarp abiejų valstybių galiojančių sutarčių bei susitarimų ir Lietuvos tarptautinių pasižadėjimų pagrindų geriausių santykių su savo didžiuoju kaimynu.

Patikinęs, kad jis šiam uždaviniui visomis jėgomis pasišvęs ne tik iš pasiuntinio pareigos, bet ir iš vidurinio įsitikinimo, ministras Škirpa prašė kanc. Hitlerį drauge su reicho vyriausybe teikti jam užsibrėžtų siekimų vykdyme palankios paramos ir pareiškė asmeniškai Hitleriui bei vokiečių tautai geriausių linkėjimų.

Atsakydamas į ministro Škirpos žodžius, Vokietijos kancleris Hitleris pasakė tokią kalbą:

„Pone Pasiuntini! Aš mielai priimu drauge su pono Jūsų pirmtakūno atšaukiamuoju raštu tą raštą, kuriuo Jūs akredituojamas prie manęs, kaip Lietuvos Respublikos nepaprastas pasiuntinys ir įgaliotas ministras. Aš sveikinu, kad Jūs iš savo vidurinio įsitikinimo laikote savo uždaviniu, atitinkamai Jūsų vyriausybės pageidavimams, visomis kryptimis plėsti santykius tarp Vokietijos ir Lietuvos. Žinios ir patyrimai, kurių Jūs įgijote per savo ilgametę darbuotę, kaip karo atašė Berlyne, bus Jums vykdam šį uždavinį ypatingai naudingos.

Būkite tikras, Pone Pasiuntini, kad Jūs savo siekimui toliau plėtoti santykius tarp Vokietijos ir Lietuvos tarpusavio interesų teisingo išlyginimo pagrindu visuomet rasite visišką mano paramą.

Malonius linkėjimus vokiečių tautai ir man asmeniškai aš priimu su didžiausia padėka. Aš nuoširdžiai reiškiu tokius pat linkėjimus ir sveikinu Jus, Pone Pasiuntini“.

Vėliau Lietuvos pasiuntinys dalyvavo Vokietijos reichskanclerio Hitlerio suruoštuose pietuose diplomatinių misijų šefams pagerbti.

įvairių firmų. Toms užsienio, o kartais ir vietos, firmoms dažnai atstovauja svetimšaliai arba tokie mūsų piliečiai, kurių patikimumas sukelia tam tikrų abejonių. Veikiančiuose įstatymuose nėra nuostatų, pagal kuriuos tokius firmų atstovus būtų galima nušalinti nuo varžytynių ar rangų. Nušalinti gi kartais yra reikalingas, ypač kad tokie atstovai, bevandant derybas, turi progos nejučiomis susipažinti, sužinoti kai kurių karinių slaptų dalykų.

Kad daugiau apsaugotų nuo galimybės sužinoti karines paslaptis tam, kam jų žinoti nereikia, — ir reikėjo papildyti karo įstatų rinkinio XVIII-os knygos 30 straipsnį. Tuo papildymu nuo varžytynių ir rangų bus nušalinami vietos bei užsienio rangovų atstovai (ne patys rangovai), būtent, svetimšaliai visų valstybių ir Lietuvos piliečiai, kurie neturi krašto apsaugos ministro pažymėjimo apie jų patikimumą karines reikmenis kariuomenei tiekti. Visi turėtų gauti iš krašto apsaugos ministro tam tikrą liudijimą. Kovo 2 d. Seimas šio įstatymo papildymą priėmė.

MIRĖ RUMUNIJOS MINISTRAS PIRMININKAS. Kovo 6 d., persišaldęs kelionėje ir susirgęs plaučių uždegimu, 18 val. mirė Rumunijos ministras pirmininkas patriarchas Christea Miřonas. Naujuoju ministru pirmininku karalius paskyrė ligšiolinį rumunų ministrų kabineto vicepirmininką Calinescu.

SUKILIMAI IR NETVARKA MADRIDE. Kovo 5 d. apie 23 val. svarbiausieji vyriausybinių generolai per Madrido radiją pranešė, kad Negrino vyriausybė atstatoma ir kad sudaroma „tautinės apsaugos taryba“. Generolai smarkiai puolė Negrino politiką, pavadindami ją išdaviku, kuris esąs atsakingas už Katalonijos žlugimą. Sudarytoji taryba norinti padorios taikos tėvynei.

Nenorėdama ispanų respublikonų vyriausybę galutinai atiduoti į komunistų rankas, taryba pradėjo kovą su komunistų tiranija. Kovo 8 d. žiniomis iš Madrido, naktį į kovo 7 d. keli respublikonų kariuomenės pulkai sukilę prieš naujai sudarytą tautinę gynimosi tarybą. Sukilimą išprovokavę komunistai. Madride įvykę smarkių susirėmimų. Kariuomenė suskilusi į dvi dalis. Komunistai kaunasi su tautinės tarybos šalininkais. Mieste barikados ir nuolatiniai susišaudymai iš šautuvų ir net iš artilerijos pabūklų. Gatvėse tikras karo laukas su daugybe lavonų. Tomis pat žiniomis, kovo 7 d. komunistai iš Madrido centro buvo išstumti į jo priemiesčius. Mieste tebesikaunama. Judėjimas uždraustas. Gen. Franko ruošiasi užimti Madridą. Pažymima, kad nacionalistai gali priimti taiką tik be jokių sąlygų. Madridas, kaip ir Barselona, užimtas ginklu.

Kovo 8 d. žiniomis, tautinė taryba prieš komunistus ėmėsi griežtų priemonių. Maištininkų židiniai buvo bombarduojami iš oro. Valencijos savivaldybė paprašė provincijos gubernatorių, kad jis prašalintų patarėjus komunistus. Taip pat norima komunistus išbraukti iš liaudies fronto. Išėjus dvejus metus jie stengėsi ardyti respublikonų kariuomenę, jų vadai favorizavę raudonąją diktatūrą. O svarbiausia — Negrinas rengęs perversmą, į atsakingas vietas skirdamas komunistų vadus. Taip ir įvyko tautinės tarybos perversmas, kuriam vadovavo plk. Carado, Bestairo, o jam pritarė gen. Miaja ir visos partijos.

STUDENTŲ DEMONSTRACIJOS IR LENKIJA. Kaip žinoma, paskutiniu metu per Lenkijos miestus perėjo nedraugingų Vokietijai ir vedamai Lenkijos užsienių politikai demonstracijų banga, kuri kilo Dancige tarp lenkų ir vokiečių studentų. Esą, studentus palaikiusi ir Lenkijos opozicija.

Į Dancigo vyriausybės vasario 27 d. notą lenkų vyriausybė atsakydama energingai pasisakė, kad nepritarianti lenkų studentų rezoliucijai. Po šio Lenkijos atsakymo Dancigo sluoksniuose pažymima, kad apgailėtini incidentai neturį būti laikomi rimtai pažeidusiais oficialius santykius tarp Dancigo ir Lenkijos.

KARINIS ALIARMAS TUNISE. Laikraščio „Večerni České Slovo“ pranešimu iš Tripolio, šiomis dienomis Tunise esąs tikras karinis aliarmas. Visuose uostuose iškraunama karinė medžiaga ir gabenama į sustiprintas pasienio linijas. Ant namų išstatyti kulkosvaidžiai ir priešlėktuviniai pabūklai. Gatvėse paskubomis kasami apkasai. Pasiruošta moterų ir vaikų evakuacijai. Imamasi nepaprastų policijos priemonių.

ISPANIJA TURI BŪTI NEPRIKLAUSOMA ITALIJOS IR VOKIETIJOS ATŽVILGIU, dar kartą patvirtino savo nusistatymą gen. Frankas „Sunday Chronicle“ korespondentui, pažymėdamas, kad tos dvi valstybės nereikalavo kurios nors Ispanijos teritorijos dalies ir neprašė leidimo steigti Ispanijoje karines bazines.

ITALAI PAŠAUKĖ ATSARGINIŲ. Italų politiniai sluoksniai, griežtai paneigdami užsieniuose esamus gandus apie penkių ar šešių atsarginių klasių pašaukimą, pažymi, kad paskutiniu metu buvę pašauktos tik dvi atsarginių klasės paprastiesiems pavasario pakartojimams. Apie jokiais mobilizacines priemones negali būti jokių kalbų.

APIE BENDRĄ KARO LAIVYNŲ AKCIJĄ. Buvęs Jungtinių Valstybių užsienių reikalų ministras Stimsonas laikraščiu „New York Times“ nusiuntė laišką, kuriame siūlo bendrą Jungtinių Valstybių karo laivyno akciją, jei būtų užpultos Didžioji Britanija ar Prancūzija, nuo kurių didžioji dalimi priklausau civilizacijos saugumas. Prieš bendrą akciją Europoje ir Azijoje tegalima gintis tik bendromis Didžiosios Britanijos, Prancūzijos ir Amerikos karo laivynų jėgomis. Amerika, esą, neturėtų pamiršti netolimos praeities. „New York Times“ tai politikai visiškai pritaria, nurodydamas, kad ji nereikalauja sąjungų su užsieniais.

Vienas New York'o miesto vaizdų

Mano kelionės įspūdžiai

Kai mūsų tėvai ir seneliai anksčiau pasakodavo apie kelionę per Atlantą į Jungtines Amerikos Valstybes, kada per Atlanto vandenyną laivai plaukdavo po tris keturias savaites ir nuo bangų blaškomo laivo supimo keleiviai net savaitėmis sirgdavo ir negalėdavo valgyti, dažnai paimdavo šiurpas. Tačiau laivams tobulėjant, kelionės per Atlantą vis labiau trumpėjo, kol pagaliau dėl nepaprastai gražių, patogių ir greitų laivų kelionės pasidarė ne tik ne pavojingos, bet atvirkščiai: įdomios ir malonios.

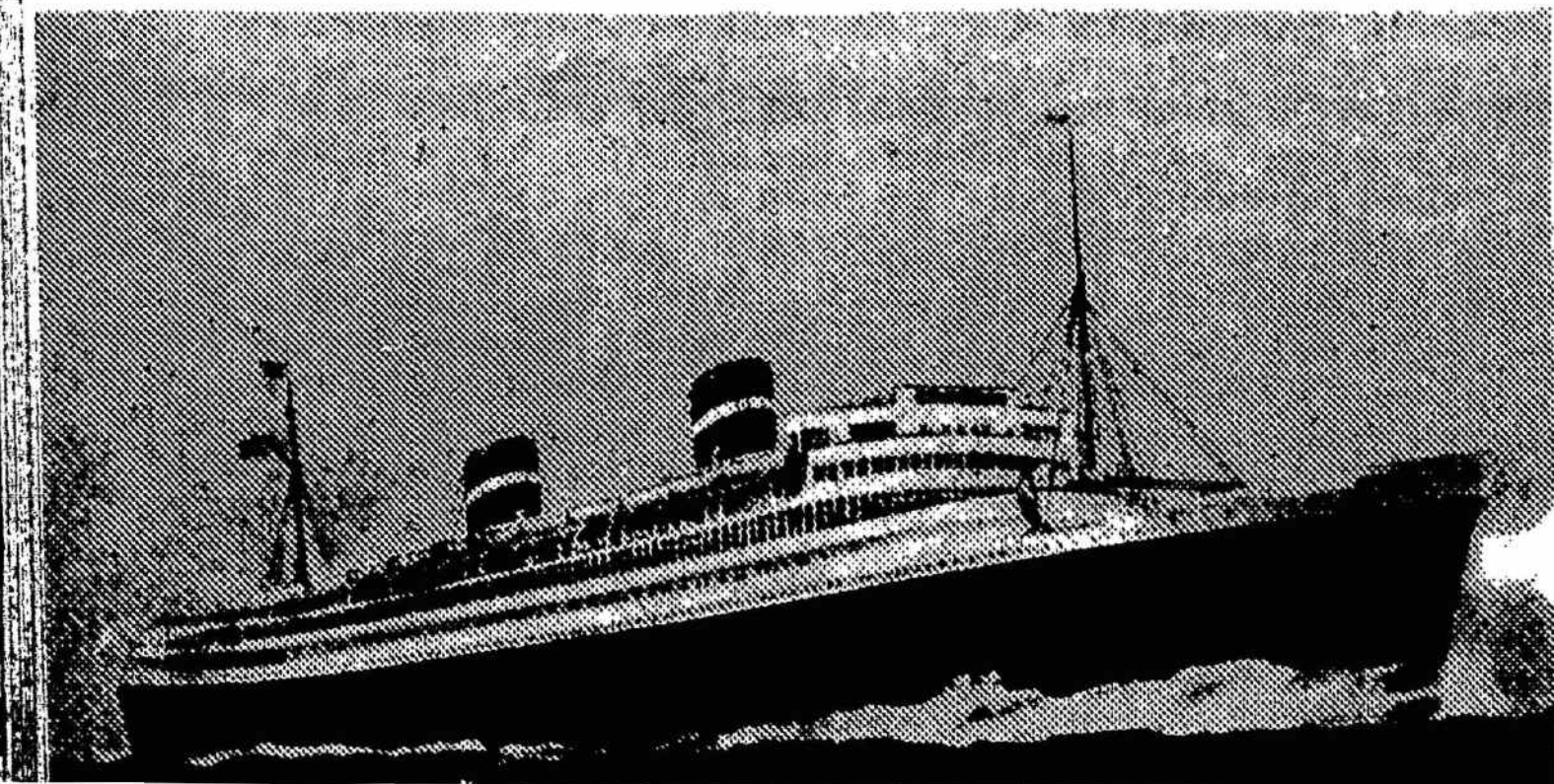
Man važiuojant į Amerikos Jungtines Valstybes, šis reikalas taip pat buvo nepaskutinės eilės klausimas. Norėdamas apsisaugoti nuo įvairių nemalonumų, ieškojau didesnių, patogesnių ir greit plaukiančių laivų, todėl nusistačiau plaukti Olandų linijos laivu Nieuw Amsterdam. Šis naujas moderniškas 37.000 tonų, 11 aukštų ir didelių patogumų laivas buvo nuleistas į vandenį ir pradėjo plaukioti per Atlantą tik 1938 m. Šis laivas veža 1232 keleivius ir jį bei keleivius aptarnauja 650 tarnautojų. Viso laive plaukia 1882 žmonės.

Įėjus į tokį laivą ir apžiūrėjus jo sales, restoranus, skaityklas, valgyklas ir gyvenamus įvairių klasių kambarius, atrodo, kad nors būtumei ir labai palankus jūros ligai, bet tokiose įrengimuose būtų galima susirgti ir laivo šeimininkams nuostolių pridaryti. Ir kaip iš tikrųjų su jūros liga esama? Pasirodo, kad ko didesnis laivas, to mažiau supama ir mažiau sergama. Plaukiant Nieuw Amsterdam laivu, apie jūros ligą neteko galvoti, nes kad ir didelės vilnys blaškėsi į laivo šonus, bet tokio milžino neįveikė gerai pamėtyti. Jis tik šiek tiek svyruoja į šonus, todėl sėdėdamas laivo salėje, restorane ar kambaryje esančiuose minkštuose foteliuose, ne daug teįjauti svyravimo.

Dabar koks gyvenimas laive ir ką keleiviai veikia per tą kelių dienų kelionės laiką? Gyvenimas labai įdomus ir žmogus, plaukdamas per Atlantą, ne tik ne pavargsta, bet visais atžvilgiais tikrai pailsi, nes oras geras, visą laiką turi neblogą apetitą ir gali valgyti kiek tik nori ir ko tik nori, o svarbiausia gali gerai miegoti.

Iš ryto nuo 8 val. ligi 10 val. yra pusryčiai. Po pusryčių keleiviai renkasi kiekvienas sau mėgstamą užsiėmimą: kas

„Nieuw Amsterdam“ laivas

ką nors žaisti ar sportu užsiimti (o ten visokių yra), kas baseine maudytis, kortomis ar šachmatais lošti, kas knygas skaityti ir denyje prieš saulutę kaitintis, kas muzikos pasiklausyti ir su pažįstamais pasikalbėti, o kas pažįstamiems laiškus rašyti. Nuo 13 val. prasideda priešpiečiai (mūsiškai pietūs) ir tęsiasi ligi 16 val. Po pietų dar daugiau atsiranda pramogų, nes prasideda kinai, koncertai ir šokiai. Nuo 20 val. pietūs (mūsiškai vakarienė), į kurią moterys ateina ilgomis suknelėmis, o vyrai su smokingais ar bent juodais kostiumais. Vakarienes dažniausiai būna iškilmingos, pajvairintos įvairiais žaidimais. Po vakarienes vėl tęsiasi šokiai, kinai ir kitos pramogos. Keleivis taip visą laiką būna užimtas, kad dienos šuoliu bėga ir nepajunti, kai į 6-tą dieną pasirodo New Yorko dangoraižiai.

Pasiekus New Yorko pakraštį, pirmiausia plaukiama pro įspūdingą Amerikos laisvės statulą — paminklą. Paminklas pastatytas pačioje jūroje, prie New Yorko, ir su prie jo esamais įrengimais sudaro lyg mažą atskirą salelę, Bedlowo vadinamą. Laisvės statula — paminklas vaizduoja stovincią moterį, kuri vienoje rankoje laiko iškėlusį žibintą, o antroje rankoje knygą. Statula yra labai didelė: ji turi 50 metrų aukščio. Šią statulą Amerikai padovanojo prancūzai, Amerikos nepriklausomybės 100 metų sukakties proga. Vien tik statula kainuoja 750.000 dolerių, o jos pastatymas Amerikai dar kainuoja 300.000 dolerių. Statulos vidus yra tuščias. Viduje įrengtas liftas į viršų pasikelti ir laiptai net į rankoje laikomą švyturį įlipti. Reikia įsivaizduoti kokia didinga statula, kad kumštyje, kuris laiko švyturį, gali sustoti 9 žmonės. Praėjusiais metais ši statula — paminklas buvo atnaujinama. Jos atnaujinimas kainuoja 250.000 dolerių. Į statulą galima patekti tik vandens keliu, plaukiančiais nedideliais laivais.

Praplaukus paminklą, iš dešinės dangų rėžiantieji dangoraižiai, o iš kairės gražus uosto pakrančių gamtos vaizdas. Kiekvienam europiečiui, pirmą kartą atplaukusiam, sudaro didelio įspūdžio ir net susirūpinimo, jei kartais giminės nelaukia uoste: kaip ir kur juos tokiame 9 milijonų gyventojų mieste, New Yorke, galėsi surasti ir kaip pasieksi. Bet pasirodė, kad amerikiečiai nuoširdžiai laukia iš Europos atvažiuojančių, o taip pat ir grįžtančių. Pilnas uostas ne tik iš giminių, bet ir iš pažįstamų. Mus su žmona sutiko švogėris V. Žilinskas su dukrele Brone ir lietuvių tautinės spaudos prezidentas p. Trečiokas. Kaip malonu svetimajame krašte atsidurti į savųjų rankas ir net turėti jų malonų patarnavimą, kad vietos administracija ilgai neužlaikytų ir ko greičiau išleistų pas savuosius.

Nors į New Yorko uostą atplaukėme 16 val., bet kol vietos administracija patikrino per 1200 keleivių dokumentus ir atliko kitus formalumus praleidžiant su bagažais, iš uosto išvažiuojame apie 10 val., jau gerai sutemus. Miestas nepaprastai žėrėjo nuo iluminacijų ir atrodė, kad kokia nepaprasta Amerikos ar New Yorko miesto šventė. Bet pasirodė, kad Amerikoje elektros tiekimas tiek pigus, kad mažiausia krautuvė ar firma ko geriausiai iluminuota, o kinų, teatrų, restoranų ir kitų komercinių įstaigų reklamos neužgesinamos net ir dienos metu.

Iš uosto išvažiuojame ir persikelus su mašina specialiu keltuvu per upę, kuri skiria New Yorką nuo Brooklyno, dar teko važiuoti pusantros valandos, kol pasiekėme savo švogėrio Žilinsko gyvenamąją vietą. Plačios, gausiai apšviestos ir pilnos auto mašinų gatvės, kuriomis negalima greičiau pavažiuoti kaip 20—30 km per valandą, darė nepaprasto įspūdžio. Per mašinos langelį matėme padangėse stipriausias šviesas, kaip švyturius: tai didžiųjų viešbučių ar firmų reklamų šviesos. Kitą dieną išėjus į miestą ir požeminiu traukiniu atvažiuojame iš Brooklyno į New Yorką, į dangoraižių kvartalą, atrodė, jog esame kokios didžiausios šventės sukūryje. Tokio judėjimo, koks yra New Yorke, jokiam Europos mieste nėra. Plačiausi šaligatviai taip pilni publikos, jog einant dviems trims, tenka labai saugotis, kad vienas nuo kito neatsiliktų; gatvėse viena prie kitos slenka mašinos. Gatvių sankryžose žybcioja raudonos ir žalios šviesos. Raudonoms šviesoms pasirodžius, sustoja auto mašinos ir gatvė praleidžia publiką, o žalioms pasirodžius, sustoja publika ir praleidžia mašinas. Be to, gatvių sankryžose dar padeda ir policija, kad šviesoms pasikeitus tiek mašinos, tiek ir publika tuojau pat važiuotų arba eitų, kad neužkimštų tolimesnį gatvės judėjimą.

Europiečiui nepaprastai į akis krinta juodukų gausumas. Niekad nesitikėjau, kad Šiaurės Amerikoje tiek daug juodukų gyvena. Jei mes Kaune kartais pamatome atvykusį kokį mulatą, ne tikrą juodukų rasės, tai smalsiai pasižiūrime, o Amerikoje jų tarp publikos labai tirštai vaikščioja. Bet kas svarbiausia, kad juodukų labai mažai tevaikščioja su baltaisiais.

(Bus daugiau)

Mjr. S. Narušis

MOKYKLAI IR KARIUOMENĖ

KOVA PRIE UPĖS

Atlidys.

Kas gali daugiau klegesio ir linksmumo sukelti paprastoje kaimo mokykloje, kaip purios, didelės sniego gniūžtės.

Pamokų metu visų akys sminga pro langus į baltą, papurusį daržą.

Skambutis, perbėgęs per klasę, atneša pertraukos alasą. Išbėgam ir truputį stabtelim, džiaugsmo sulaukyti.

— Tai sniegelio! — pasipila balsai.

— Tai bus gniūžčių!

— Bet koks švelnus! — ir Simukas čiuptelėjęs pilnas rieškutes kelis kart švysteli į mergaičių būrį. Pervirsta kulio, kapstosi; net mes iš jo prunkšti pradėdam:

— Kaip paršiukas po purvyną.

Pilnas oras gniūžčių, kaip per manevrus naikintuvų. Tik sukasi, tik dūžta. Kažin kuri paklydėlė atsimušė į klasės langą. Bet tokia minkštutė tik prilipo prie stiklo ir nuo šilumos nuslinko žemyn.

Sugirgždėjo durys. Mokytojas išeina. Lėtesnieji išmetė iš rankų sniegą, norėdami rimtais pasirodyti. Tačiau daugumas mokinių nestygsta, ir gniūžčių ore nemažėja.

Viena prilipo prie mokytojo kepurės.

— Žiūrėk, jai mokytojas patiko, — tyliai juokias už manęs pasilenkęs Mečys.

Tačiau ir mokytojas nė nebando pykti.

— A jūs šelmiai! — visiems plačiai šypsosi. — Nugi nurimkit — gal ką sugalvosim.

Susirenkam visi aplink, kaip kariai aplink vadą. Tačiau tylą sunkiai išlaikoma. Juokas neprašomas iš lūpų veržias ir sruvena nepabaigiamai.

— Padarysim karą. Tik greit į dvi grupes, — komanduoja mokytojas.

Klegesio mišinį tuoj susikuria du būriai. Vadai: aš ir Simukas.

Mokytojas parodo prie upės šlaito akmenį:

— Tai bus Radviliškio malūnas. Simukas su savo bermontininkais jį gina, o Vacys bus lietuvių vadas ir stengsis paimti. Arti nesuseiti. Kam klius gniūžtė — nušautas. Gerai?

— Gerai, gerai, — mes patenkinti.

Tik Simukas nenori būti vadu:

— Kad lietuvių, pone mokytojau, dabar...

— Kitą kartą būsi lietuvių, — ramina mokytojas.

— Gerai. Tik greičiau! — atskrido balsai iš bermontininkų pusės.

— Na jau. Viens, du, trys... — ir sulig paskutiniu mokytojo garsu prasidėjo tikras karas.

— Saugokit savo vadus! — dar atskrido per triukšmą mokytojo įsakymas.

Gniūžtės skraidė ir krito aukštai ir žemai, iš kairės, ir dešinės. Mes lenkėmės, šokinėjom, kraipėmės,

kad tik mažiau nušautų turėtumėm. O patys vis šaudėm. Pačiam kovos įkaršty, kada per gniūžčių maišatį sunkiai matėsi priešas, tiesiai į mane skrido taikliai paleistas šūvis. Mačiau, kad išsisaugot nebesuspėsiu — amen, jau žuvs. O vado žuvimas būriui gali būti lemiamu smūgiu.

Tik staiga Juozuko ranka vikriai pakybo ore, ir į ją atsimušus gniūžtė subyrėjo. Jis išgelbėjo mane ir pats šypsodamas „numirė“ — parvirto į sniegą.

— Valio! — aš surikau iš džiaugsmo, kad gyvas likau.

— Valio, valio, valio! — suskambėjo mano lietuvių, o bermontininkai paliko malūną — akmenį ir ėmė trauktis upės link. Jų užmuštų buvo daugiau. Vadinas mes taikliau už juos šaudėme.

V. Bajoras

JAUNIEJI MOKINIAI MYLI KARIUS. Kai gatvėje pasigirsta dainos garsai, ir grindinys dreba nuo ritmingų žingsnių, kas beįstengs sulaukyti jauną mokinį, besiveržiantį pamatyti žalsvų milinių ir plieninių žvilgsnių karių grandinės. Jų daina, jų žingsniai susilieja su tų jaunuolių džiaugsmu, su nuoširdžiais valiovimais. Karių krūtinės greit pasipuošia gėlėmis, gėlės krinta ir prie jų kojų. Ak, jaunuolis savo sielą ir savo jausmus atiduotų didvyriams, kad jie dar garsiau dainuotų, kad dar stipriau žengtų ir budriai stovėtų Tėvynės sargyboje, gintų jo gimdytojus, tėviškę, namus, visą jam žinomą pasaulį nuo priešo...

Kažkuris vaikas įbėgo į klasę ir uždusęs visiems draugams pranešė — jis matęs netoli manevruojančius karius. Klaseje kilo sąmyšis. Nei mokytojo perspėjimas, nei varpelio garsas jų nesulaikė. Jie atsidadūrė laukuose, kur ilsėjosi

A. Panemunės parap. pr. mok. mokiniai sveikino 5. p. pulką jo dvidešimtmečio proga

kariai ir juos pastebėjo. Jie matė kiekvieną kareivių judesį, jie slinko artyn, kaip prie pasakos galiūnų, norėdami juos geriau pamatyti ir papasakoti savo kūdikiškus įspūdžius. O kokio buvo jų laimė, kai vienas karys juos užkalbino! Iš karto jie nežinojo, ką ir besakyti. Paskiau atsakymai chorą pasipylė.

Dar minutė — vaikai ir kariai jau susidraugavo.

Jie su ilgesiu kartojo, kad užaugę bus kariai, kad jie lengvai nešios šautuvus ir tas geležines kepures. Ak, gaila, kad jie dar maži esą!

Kariai pakilo eiti. Juos palydėjo jaunųjų mosuojančios rankos. Paskiau mokiniai grįžo į klasę su tūkstančiais naujų įspūdžių ir laime.

Taip atsitiko vienoje kaimo pradinėje mokykloje. Mokiniai mažai matydavę karius, bet jų širdys ir jausmai visuomet buvo skirti tiems žalsvų milinių didvyriams.

Prieš akis iškyla naujas didingas ir širdį verians vaizdas. Kęstutėnai šventė savo pulko šventę. Mokyklų mokiniai išsirikiavo, nekantriai žvalgėsi ir laukė pasirodančių eisenoje karių. O kai pamatė — kokio džiaugsmo banga nušvietė jų akis! Į priekį išėjo vienas berniukas ir kęstutėnams pasakė eilėraštį. Gal tas eilėraštinis daugelio buvo girdėtas, bet tą dieną jis buvo naujas ir prasmingas. Jame buvo pilna meilės ir pagarbos kariams.

O štai kitas berniukas paskaito sveikinimą:

„Švenčiant Jums šiandien savo garbingojo veikimo dvidešimties metų sukaktį, mūsų A. Panemunės parapijos pradžios mokykla karštai Jus sveikina ir su ilgesiu laukia tos valandos, kada galės stoti į Jūsų didingas kariuomenės eiles.

Garbė šiandien Jums, malonus karių vade, kuris taip rūpestingai budi narsiosios kariuomenės priešakyje.

Nuoširdžiai mes džiaugiamės Jūsų pergalės laisve, kurioj augdami vis karščiau mylėsime savo Tėvynę.“

A. Panemunės parapijos pradžios mokykla

Jaunieji sušunka kariuomenei valio, mergaitės įteikia gyvų gėlių puokštes.

Ak, kiek džiaugsmo, kiek laimės mažiesiems!

Jaunieji myli karius. Tebūna jiems daugiau progų su kariais susitikti, juos sveikinti ir mylėti, kad jaunųjų širdyse augtų amžina Tėvynės apsaugos mintis. J. Jg.

JURBARKAS

Stengiasi būti gerais kariais

Nuo pat m. m. pradžios Va kl. mokiniai, vadovaujami ats. j. ltn. V. Ausiukaičio, padarė keletą lauko pratimų, per kuriuos buvo susipažinta su žvalgybos, puolimo bei gynimosi metodais.

Gimnazijos mokiniai domisi karine spauda. *Banga*

VILKAVIŠKIS

Mylim „Kari“

Gimnazijoj labai mėgstamas „Karys“. Šeštadieniais koridoriuj matyt vaikščiojančius glėbius „Karių“. Į gimnaziją pareina keliasdešimt prenumeratų, o kiek dar pareina į namus. „Kariu“ labiau domisi vyresnieji.

Mėgstam ne tik „Kari“, bet ir jo priedą, kišeninį kalendorių. Karinio reng. instr. Č. Petrauskas suorganizavo atskirą „Kario“ kalendoriaus vaju. Prenumeratas renka Alb. Arminas, VIII kl. Dabar turi surinkęs apie 30 prenumeratų ir dar tiek tikisi surinkti. J.

JONIŠKIS

Gavus šratelių, kilo didelis susidomėjimas šaudymu. Yra daug norinčių steigti karinio rengimo būrelį, tik neatsiranda organizatorių. Nemaža mokinių yra baigę degazatorių kursus ir turi atitinkamus pažymėjimus. „Karys“ skaitykloje tiesiog graibstomas iš rankų į rankas. J. A-nis

PANEVĖŽYS

Estijos nepriklausomybės minėjimas

Vasario 24 d. minėjome Estijos nepriklausomybės 21-ją sukaktį. Apie kaimynų Nepriklausomybės kovas referatą skaitė Hilchenas (VII). Draugingajai valstybei savo jausmus reiškė eilėrašciais Petkevičius (VI) ir Daunoras (VI). Minėjimą baigė choras, sugiedodamas Estijos himną ir keletą estiškų dainų.

SU PAVASARIU

K. Donis

Jau pavasaris greitai pareis —
sklinda džiaugsmo banga po laukus,
parskambės su linksmiais vyturiais,
su atšlaičių žibuoklėm pabus.

Ei, narsiau, atkakliau, jaunas bėri, —
tai pavasaris bunda laukuos.
Per dienas žiemą lankęs ir šeręs,
tave vasarai žaliai renkuos.

Kartu ženkim per plotus arimų,
nešim lietų ir kaitrą dienų;
ateis šventė, viena sesė rymos —
tada skrist jau dabar vadinu!

Tai įprasim vargan kasdieninin,
tai pamilsime laisvę laukų.
Kai reiks joti už žemę Tėvynės,
mes pirmi iš pirmųjų pulkų!

MAŽEIKIAI

Domisi „Kariu“

Mokinių skaityklą taip pat lanko „Karys“. Juo beveik visi labiausiai domisi su nekantrumu laukia pasirodant. Tą dieną, kada pasirodo „Karys“, skaitytojų skaitykloje visuomet padaugėja.

Labai gaila, kad mūsų gimnazijoje negirdėti karinio būrelio, kuris yra kažkada buves. Šį būrelį vertėtų atgaivinti, nes daugelis mokinių kariniu rengimu labai domisi.

A. B-us

ŠILUTĖ

Pas mus nėra tokių palankių sąlygų veikti, bet mes nenuleidžiam rankų. Prieš du metus karinio rengimo mokytojas p. Klusis lietuvių gimnazijoje įsteigė karinio rengimo būrelį. Šitas būrelis yra daug nuveikęs. Vasarą darė ekskursijas po Lietuvą, susipažino su rikiuote, su ginklais ir jų vartojimu. Šiais metais būrelis pasirodė aktingiausias iš visų gimnazijos būrelių. Surengė mokiniams Latvijos nepriklausomybės minėjimą, viešą Lietuvos nepriklausomybės minėjimą ir vakarą, nepriklausomybės minėjimą Rusnėje ir išpildė programą per moterų draugijos „Rūtos“ šiupinį. Būrelio nariai suvaidina veikaliuką, padainuoja kariškų dainų, pašoka tautiškų šokių ir baletu. Visur visuomenė būrelį nuoširdžiai sutinka ir kaip galėdama remia. J. Juškaitis

KAUNO VI VALST. GIMNAZIJA

Neseniai įsisteigęs avio modelistų būrelis gražiai veikia. Pradėjo statyti kambarinius modelius. Būrelio pirmininku yra mok. Bučelis. Būrelį globoja fizikos mokyt. Sereikienė.

Į gimnazijos skaityklą ateina 5 egzemplioriai „Kario“. Paskutiniu metu karine ir iš viso spauda labai visi domisi. Bijūnas

KYBARTAI

Steigiamas karinio rengimo būrelis

Daugeliui moksleivių pageidaujant, karinio rengimo mokytojas ats. j. ltn. St. Klimas ėmėsi iniciatyvos įsteigti karinio rengimo būrelį. Dabar mokiniai nekantraudami laukia įvykstančio steigiamojo susirinkimo. Vyt. Gv.

ZARASAI

Įsisteigė aviacijos būrelis

Vasario 28 d. įvyko steigiamasis Zarasų gimnazijos aviacijos būrelio susirinkimas. Tokį būrelį įsteigti moksleiviai jau seniai pageidavo, nes yra apščiai aviacijos mėgėjų. Būrelį sutiko globoti fizikos mokytojas Arminas. Būrelio valdybą sudaro: pirm. J. Barkauskas (V kl.), sekr. J. Rūkas (V kl.) ir išdin. A. Indriūnas (III kl.). H. Lc

ŠIAULIAI

Karinio rengimo kuopos jaunesniųjų grupės šaudymo šrateliais pratimai baigti. Geriausiai šauliais yra: 1. Šatkus H. III kl. — 35 taškai, 2. Červinskas J. Ib kl. — 33 taškai ir 3. Liubimovas L. Ib kl. — 33 taškai. Šaudymo pratimus pravedė kuopos vadas J. Šablinskas ir pavaduotojas Grybauskas.

Kuopoje įsteigtas drausmės būrys, į kurį priimti tikrinktiniai drausmingieji kuopos nariai. Ša

KARIUOMENĖS GYVENIMAS

9. P. L. K. VYTENIO PULKAS. Vasario 26 d. Marijampolės iguloje įvyko a. a. plk. Svylos minėjimas, kuris prasidėjo pamaldomis igulos bažnyčioje. Mišias atlaikė ir pamokslą pasakė kapelionas kun. Petrauskas, primindamas velionies nuopelnus, kaip vado, ir iškeldamas jo asmenį. Pamaldose dalyvavo igulos viršininkas, karininkai, likt. puskarininkiai ir igulos daliniai.

Po pamaldų karių kapinėse ant a. a. plk. Svylos kapo įvyko paminklo pašventinimo apeigos. Pašventinus paminklą, gen. št. plk. Gaušas tarė žodį, tarp kitko pažymėdamas, kad šiam paminklui norėta duoti tris bruožus, kurie primintų a. a. plk. Svylą kaip: religingą žmogų, lietuvių ir karių.

Po kalbos pulko orkestras, kapelmeisterio Kudrevcevo diriguojamas, pagriežė „Jūs žuvot kovoje“. Ant kapo uždėta gėlių.

A. a. plk. Svylos nuo 1932 m. buvo 9. pėst. L. K. V. pulko vadu. Mirė 1936 metais. Paminklas tik ką baigtas statyti, originalus, pagamintas iš granito, atgabento net iš Suomijos.
J. psk. Masalskis

RASEINIŲ IGULA. Sieninio karių kalendoriaus pasibaigusio mėnesio lapas nuplėšiamas per dalinio patikrinimą paskutiniąją mėnesio dieną ir jo antroje pusėje surašyti įvykiai ir šūkliai perskaitomi visiems dalinio kareiviams. Kadangi kiekvienas to kalendoriaus lapas papuoštas gražiai atspausdintu menišku paveikslu, tai kai kuriuose daliniuose jis atiduodamas atminčiai kuriam nors kareiviui.

Per praėjusius metus, nuo kovo mėn. iki š. metų pradžios, mūsų bataliono kareiviai paaukojo Ginklų Fondui 520 lt. 35 centus. Aukojusių pavardės ir aukotoji suma įrašyta į tam tikras kiekvienam daliniui duotas ir specialiai tam reikalui skirtas knygas.

Nuo praėjusių metų kovo mėn. įvykių Raseinių igulos karininkų ramovėje įvesta tradicinė Ginklų Fondui aukų knyga. Aukojama įvairiomis progomis: į aukštesnį laipsnį pakėlus, apdovanojus garbės ženklu, išleistuvių proga ir t. t. Kiekviena auka įrašoma tą progą apibūdinančiu aktu, o ji pasirašo aukotojai ir tuo metu dalyvaujantieji. Aukų aktai ir aukojimas atliekamas tam tikromis nustatytomis tradicijomis.

Raseinių skyriaus birutininkės susirūpino priešchemine apsauga. Kad reikiant būtų geriau kovoti su cheminiais pavojais, skyrius ruošia paskaitas, į kurias kviečiama daug Raseinių visuomenės, o jas skaityti prašomi specialistai.
V. L-čius

IŠLEIDOM VADĄ. Kelis metus vadovavęs šarvuočių rinktinėi gen. št. plk. ltn. Sidabras vasario 28 d. išvyko į naują tarnybos vietą. Išvykstant rinktinės vadui, igulos karininkų ramovėje buvo suruoštos išleistuvės, kuroise dalyvavo divizijos vadas su štabo v-ku, karo technikos v-kas, Zoknių igulos v-kas, visi igulos karininkai su žmonėmis ir daug visuomenės atstovų.

Išleistuvių proga gen. št. plk. ltn. Sidabrai buvo pareikšta padėka ir daug gražių linkėjimų. Buvusiai vietos skyriaus veikliai birutininkei poniai Sidabrienei įteikta gražių gėlių puokštė.

Išvykstantį rinktinės vadą ir igulos viršininką stotyje susirinko palydėti igulos karininkai, puskarininkiai ir daug visuomenės.

Nauju šarv. rinkt. vadu paskirtas gen. št. plk. ltn. Grėbliauskas.
N-as

KĖDAINIŲ IGULA. Vasario 24 d. Kėdainių iguloje buvo paminėta Estijos nepriklausomybės 21-rių metų sukaktis. Daliniuose karininkai skaitė paskaitas, kuriose paminėjo Estijos tautos praeitį, jos garbingas kovas dėl Nepriklausomybės ir pagaliau apie dabartinės Estijos pasiekimus laimėjimus ir daromą pažangą visose gyvenimo srityse.

— Blaivybės savaitės proga iguloje buvo suruošta paskaita: „Karys ir alkoholio padariniai“. Paskaitos buvo rengiamos: vasario 27 d. igulos likt. puskarininkiams ir civil. tarnautojams, o vasario 28 d. ir kovo 1 d. kareiviams.

— Kovo 2 d. atvykę į Kėdainių igulą visiems iš radijo bangų pažįstami „Pupų dėdė su dėdiene“ surengė igulos kariams dvi savo programas, kuriomis kariai buvo patenkinti.

— Igulos liktinių puskarininkų ramovėje kovo 4 d. įvyko išvykusiems iš igulos į atsargą likt. psk.: Kavaliauskui, Ūseliui, Gruzdui ir j. psk. Dovydoniui tradicinės išleistuvės-vaišės su atitinkamų dovanų atminčiai įteikimu. Vaišių metu išleidžiamiesiems v-bos pirmininkas ltn. Gustas palinkėjo gero pasisekimo ir ištvermės naujose pareigose, nes beveik visi išleidžiamieji gavo naujas tarnybas. Į pareikštus linkėjimus atsakė kiekvienas išleidžiamasis atskirai. Šiame iškilmingame išleistuvių pobūvyje dalyvavo ir pėst. pulko dūdų orkestras.

— Kėdainių Darbo Rūmų klubo vadovybei kviečiant ir igulos viršininkui sutinkant, igulos liktinių puskarininkų vaidybos kolektyvas, pėst. pulk. psk. Narijausko vadovaujamas, mielai sutiko prisidėti prie rengiamos Kėdainiuose kultūros-meno savaitės. Minėto klubo būstinėse igulos likt. puskarininkiai suvaidino: kovo 5 d. — Kariuom. štabo Spaudos ir švietimo Skyriaus 1-ja premija premijuotą 4 v. dramą „Signalą“ ir kovo 7 d. — 1 v. karinę komediją „Augila Nebrendila“. Kaip pirmąjį, taip ir antrąjį kartą klubo salė buvo kimšte prikimšta darbo visuomenės. Šie vaidinimai pavyko labai gerai ir todėl igulos liktinių puskarininkų vaidybos kolektyvas visai užtarnautai susilaukė pagyrimų.
S.

3. DRAGŪNŲ G. V. PULKAS. Vasario 22 d. likt. psk. ir civ. tarn. susirinkime iniciatorių grupelė, norėdama pakelti pulko likt. psk. raitųjų sportą, iškėlė mintį įsteigti pereinamąją dovaną — taurę. Susirinkimas šiai minčiai vieningai pritarė, nutardamas tokią dovaną dar šiais metais įsteigti. Išrinkta tam tikslui komisija. Tam tikslui lėšų gauti visi apsidėjo atitinkamu mokesčiu.

Pulko liktiniai puskarininkiai, norėdami pakelti raitųjų sporto lygį, sutiko leisti, kad taurės laimėjimo rungtynėse dalyvautų ir ją laimėti galėtų taip pat ir liktinių puskarininkų kandidatai.

Vasario 25 d. pulko kariams šaulių rūmų salėje buvo vaidinama drama „Jei kiltų karas“. Vaidino 7. p. p. kariai.

Vasario 26 d. pulko salėje buvo surengtas literatūros vakaras. Programą atliko patys pulko kariai. Po švietimo vadovo kalbos savo kūriniais skaitė: p. Pesienė, psk. Kiseliauskas, psk. Garliauskas, gr. Labuckas ir civ. tarn. Galginas. Iš pirmojo pasirodymo matyti, kad yra jau gana gerai valdančių plunksną. Ypačiai šiltai sutiktas gr. Labucko iš pulko gyvenimo aktualijų feljetonas „Eskadrono specialistai“. Taip

2. PP 5. kuopos kariai, išsirašę „Kari“

pat per vakarą buvo skaitoma literatūros laureatų ir kitų žymesnieji kūriniai.

Paskiausiai pulko salė yra dekoruojama paveikslais. Dekoracijas-paveikslus piešia menininkas gr. Labuckas.
Psk. Mačionis

MARGĖNAI KARIUOMENĖS RADIO PUSVALANDYJE. Vasario 26 d. pusvalandį vykdė 6 pėst. Pilėnų kunig. Margio pulko kariai. Programą pravedė ir parengė ltn. Tuškauskas.

Pradžioje gan gražiai padarytas ryšis arba moderniškasis „kontakt“ su mūsų lėktuvais, pėstininkų padedamąja priemone. Dūdų orkestras sugriežė Jonušo maršą „Petys į petį“.

3-jų paveikslų radijo vaidinime „Partizanai“ arba „Neužbaigta puota“ atvaizduota mūsų narsiųjų partizanų kovos su bermontininkais.

Po vaizdelio buvo skaitomos pulko aktualijos: Kas yra taktika, strategija, teikimas, slaptažodis?

Pulko sextetas, prisiminęs vasaros kautynių lauką — poligoną, padainavo keletą dainelių: „Poligono merguželės“ ir „Poligono laikai“.
Ad. Br.

7. P. Ž. K. BUTEGEIDŽIO PULKAS. Kovo 2 d. apskrities ligoninėj mirė mokomosios kuopos mokinys Andriejauskas Stasys, kilęs iš Mažeikių aps., Sedos vl., Barstyčių kaimo.

9. PĖST. L. K. VYTENIO PULKAS. Kovo 4 d. iš ryšių kuopos per garsiakalbį pulko gydytojas plk. Abraitis kariams laikė paskaitą „Alkoholizmas ir blaivybė“
Gr. P. Gasiliauskas

ŠIAULIŲ ĮGULA. Vasario 22 d. šiaulių įgulos kariams Klaipėdos valstybinis teatras suvaidino Petro Vaičiūno 4 veiksmų dramą „Aukso Gromatą“. Ši drama, vaizduojanti baudžiavos laikus ir 1863 metų sukilimą, karių mintis perkėlė į praeitį: čia matė kokiose sąlygose gyveno mūsų seneliai, todėl kariai vaidinimą sekė labai atidžiai.

8. P. K. K. VAIDOTO PULKE Estijos nepriklausomybės sukaktuvėms paminėti, pulko vadui įsakius, buvo daliniuose kareiviams surengtos paskaitos. Paskaitose kareivius supažindino su trumpa Estijos istorija, jų kovomis dėl nepriklausomybės, kultūrine ir ekonomine pažanga, kariuomenės organizacija ir mūsų santykiais su Estija. Mokomoje kuopoje paskaita buvo pajvairinta, parodydama su epidiaskopu Estijos tautos vadus, taip pat iš kariuomenės gyvenimo ir krašto vaizdų.

Vasario 26 d. mokomosios kuopos klasėje švietimo vadovas kapelionas kun. Balandis skaitė paskaitą: „Kerštas ir keršto pasekmės“. Prelegentas išsamiai išaiškino keršto priežastis ir jų pasekmes, papildydamas pavyzdžiais. Baigdamas ragino karius vadovautis ne jausmais, bet Kristaus mokslo nustatytais dėsniais, tuomet nebus keršto ir jo baisių pasekmių.
Psk. Gulbinskas

KARO AVIACIJOS MOKYKLA. Šiais metais į karo aviacijos mokyklą mokiniai buvo priimti tik į mechanikų skyrių. Kadangi mokykloje mokslas tęsiasi tris metus, tai mokiniai šešius mėnesius laikomi mokiniais kandidatais, o tik priėmę priesaiką įskaitomi mokiniais mechanikais. Šių metų vasario 26 d. minėti mokiniai priėmė priesaiką ir tuo baigė savo kandidatavimo laiką. Priesaika įvyko aikštėje prie aviacijos bažnytelės, tuojau po pamaldų. Pamaldų metu kapelionas kun. Rimkevičius pasakė pamokslą. Po priesaikos aviacijos viršininkas pasakė kalbą, kurioje priminė priesaikos svarbą, kartu reikšdamas viltį, kad visi prisiekusieji sėkmingai baigs mokyklą ir, pasinaudodami per tris metus įgytomis mokykloje teoretinėmis žiniomis, liks gerais specialistais - mechanikais

KĖSTUTĖNAI VALSTYBĖS RADIOFONE. Kovo 5 d. kariuomenės pusvalandį vykdė 5. pės. D. L. K. Kęstučio pulko kariai, švėsdami savo pulko gyvavimo dvidešimtmetį.

Pusvalandžio pradžioje buvo perskaityta kęstutėnų vado sveikinimas šventės proga. Trumpą pulko istoriją ir radijo vaizdelį „Kęstutėnai“ parašė kpt. Truškauskas.

Vaizdelyje gan vaizdžiai atpasakota pulko pirmosios dienos, pirmosios kautynės Strėvos krantuose ir prisimenama žuvusieji kęstutėnai. Vaizdelis baigiamas unisonine kęstutėnų priesaika: „Krauju ir mirtimi Tėvynę nelaimėje vadosime“.

Pusvalandį pravedė mjr. Požėla, vaizdelį režisavo ltn. Balčiūnas ir vaidino pulko kariai.
Ad. Br.

RASEINIAI. Į Raseinių viešąją biblioteką pareina daug laikraščių, tarp kitko ir „Karys“, kurį labai mėgsta ne tik moksleiviai, bet ir plati visuomenė. Nespėjus „Kariui“ patekti skaityklon, visi juo dalijasi ir didžiausiu malonumu bei pasigėrėjimu skaito.
VI. Čepas

12 INŽINERIJOS ŠAULIŲ BŪRYS. Per trumpą savo gyvavimo laiką būrys suspėjo įsigyti sportinį šautuvą ir inventorių. Per metinį būrio susirinkimą būrio vadas kpt. Griškevičius apibūdino būrio nuveiktus darbus ir padėkojo šauliams už uniformos įsigijimą, nes 80% šaulių yra įsigiję uniformą.
Šaulys Anupras

LEKĖČIAI. (Šakių aps.). Kovo 5 d. parapijos klebono šaulio kun. Sruoginio iniciatyva, Braziūkų kaime įvyko steigiamasis Braziūkų šaulių būrio susirinkimas. Tenka pabrėžti, kad anksčiau šis kaimas turėjo nepergeriausią vardą, o dabar šaulio kun. Sruoginio iniciatyva imama ir šis atsilikęs kaimas sušaulinti.
J. Vns.

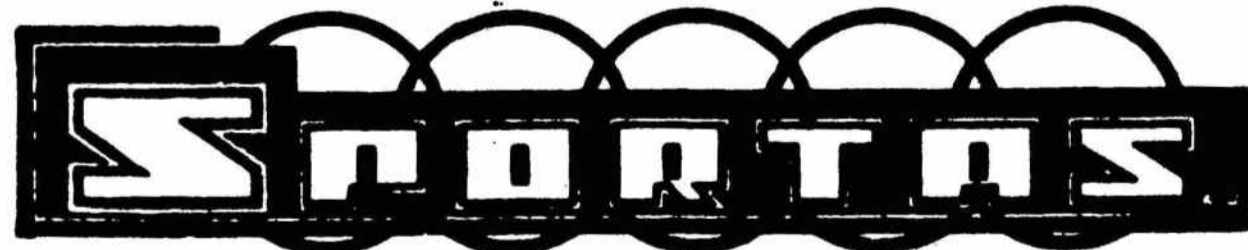
AVIACIJOS ŠAULIŲ BŪRYS. Vasario 26 d. Šaulių Sąjungos salėje buvo aviacijos šaulių būrio susirinkimas. Pradžioje šaulys lak. Puras skaitė apžvalgą apie Estiją, ką tik praėjusios jos nepriklausomybės šventės proga. Šaulys Dimavičius laikė paskaitą apie alkoholio kenksmingumą. Šaul. ats. j. ltn. Čypas padarė pranešimą iš savo apsilankymo Latvijos aizsargų aviacijos būryje, perduodamas šauliams lakūnams aizsargų lakūnų sveikinimus ir paminėdamas, kad jie labai džiaugėsi, jog mūsų šaulių būrys jau ir lėktuvų turi ir pareiškė, kad netolimoje ateityje maną su mumis artimiau pradėt bendradarbiauti. Pasak šaul. Čypo, aizsargų aviacijos būrys esąs medžiagiškai ir organizaciniai puikiai sutvarkytas. Lėktuvų esą 20, lakūnų apie 100 ir apie 150 aizsargų sklandytojų.
S-s.

UGNIAGESIŲ ŠALMAI GAMINAMI LIETUVOJE. Teko patirti, kad kariuomenės intendantūra užsakė daugiau kaip 300 įvairių šalmų mūsų komandoms (karininkams, viršiloms, puskarininkiams ir eiliniams). Užsakymą gavusi firma gamina šalmsus savo krašte.

PLK. LTN. BALTRIMAS UGNIAGESIŲ TARNYBON. Ilgametis kariuomenės ugniagesių inspektoriaus pavaduotojas, kelių ugniagesybos reikalais vadovėlių autorius plk. ltn. V. Baltrimas išėjo iš kariuomenės į atsargą. Plk. ltn. Baltrimas tarnaus Lietuvos ugniagesių organizacijos sąjungos centre.

8. P. K. K. VAIDOTO PULKO I-mo bat. ugniagesių k-da, vasario 24 d. naktį kilus gaisrui linų fabrike „Litlin“, dalyvavo gaisro gesinime. Komandai vadovavo (esant k-dos v-kui komandiruotėje) vrš. Pabrėža. Pažymėtina, kad pulko ugniagesių k-dai tame pat fabrike teko gesinti gaisrą jau trečią kartą.
Psk. Gulbinskas

PAVASARIO FUTBOLO TURNYRAS. Turnyras numatyta pradėti kovo 12 d. ir baigti kovo 26 d. Pavasario futbolo turnyre dalyvaus 6 LK komandos ir dvi A kl. komandos. Pusfinaliai bus kovo 19 d. ir kovo 26 d. finalas.

ŠMSK—ŠŠKOVAS 1:0 (1:0). Kovo 4 d. Kaune, valstybiniame stadione, buvusiose pirmose šiais metais draugiškose futbolo rungtynėse ŠMSK įveikė ŠŠ Kovą 1:0 (1:0).

IŠ L KL. KREPŠINIO PIRMENYBIŲ. Vasario 27 d. buvusiose vyrų L kl. krepšinio pirmenybių rungtynėse C JSO įveikė ŠŠ Kovą 47:18 (22:8).

Kovo 1 d. buvusiose moterų L kl. krepšinio pirmenybių rungtynėse LFLS nugalėjo C JSO 14:3 (4:3).

Kovo 4 d. buvusiose vyrų L kl. krepšinio pirmenybių rungtynėse Tauras įveikė Grandį 31:22 (11:9).

Kovo 5 d. buvusiose vyrų L kl. krepšinio pirmenybių rungtynėse ŠŠ Kovas nugalėjo LGSF 18:17 (6:11).

Kovo 6 d. buvusiose vyrų L kl. krepšinio pirmenybėse C JSO nugalėjo Grandį 34:17 (14:12), ir LFLS įveikė Aušrą 34:17 (16:5).

SLIDININKAI PANERIŲ DVARE. Kovo 4 ir 5 d. suruoštoje slidininkų iškyloje dalyvavo 30 slidininkų. Pirmąją iškylos dieną slidininkai susipažino su apylinkėmis, o antrąją dieną dalis slidininkų atliko valstybinio kūno kultūros ženklo 10 km žygio egzaminus. Po egzaminų buvo suruoštos 5 km lenktynės. Ši atstumą pirmasis prabėgo Pacevičius per 19 min., antrasis Jurgutis per 21 min. ir trečiasis Obelenis per 25 min.

P. L. P. KARO MOKYKLA — „AUŠRA“. Vasario 26 d. Karo Mokyklos gimnastikos salėje įvyko ping-pongo rungtynės tarp Karo Mokyklos ir „Aušros“ berniukų gimnazijos ping-pongistų komandų. Nors ir gana sunkiai, bet laimėjo „Aušra“ 5:4. Karo Mokyklai 3 taškus pelnė asp. Adomavičius ir kar. j. p. S. Zacharka — 1 tašką.

P. L. P. KARO MOKYKLA — „GRANDIS“ 3:6. Kovo 5 d. P. L. P. Karo Mokyklos gimnastikos ir sporto salėje įvyko draugiškos stalo teniso rungtynės tarp Karo Mokyklos ir „Grandies“. Nors priešas nebuvo stiprus ir kariūnai tikrai turėjo gražių progų laimėti, bet jiems nepasisėkė: kiekvienas laimėjo tik po vieną susitikimą ir rungtynės pasibaigė 6:3 „Grandies“ naudai. Karo Mokyklą atstovavo: kar. j. psk. St. Zacharka, kar. gr. Januškis ir asp. Adomavičius, o „Grandis“: Taraškevičius, Gerulaitis ir Butkus.

J. Zonys

KLAIPĖDOJE VIEŠĖJO KYBARTŲ JSO. Kovo 2 d. išspręstas 1939 m. Klaipėdos krepšinio nugalėtojo vardas. Meisteris KSS pralaimėjo prieš VDG 37—30 (17—13). VDG iš žaistų 6 rungtynių nepralaimėjo nė vieną (liko dar 6), o KSS iš 6 rungtynių tik 4 laimėjo (liko taip pat 6).

— Kovo 4 d. Klaipėdos VDG L klasėje nugalėjo gana stiprų varžovą — Telšių gimnaziją 34—22 (18—11). Kitą dieną Telšių gimnazija vis dėlto lengvai laimėjo prieš Klaipėdos SSO 37—22 (22—14).

— Klaipėdoje, SSO pakviesti, kovo 4 ir 5 d. viešėjo Kybartų JSO krepšinininkai su treneriu Ruzgiu (CJSO) priešakyje. Pirmą dieną visai be didelio vargo svečiai įveikė Klaipėdos SSO 31—19 (24—6). Antrą dieną svečiams jau nepasisėkė: prieš tvirčiausią Klaipėdos penketuką VDG pralaimėjo 24—19. Puslaikis po įtemptos kovos baigėsi lygiomis 10—10.

Jonas A. Misiūnas

KAS NAUJA LIETUVOJE

PRIIMTAS MŪRINĖS STATYBOS PLANAS. Kovo 2 d. Ministrų Taryba patvirtino mūrinės statybos planą. Tam planui vykdyti nutarta įsteigti krašto statybos komitetą.

RUOŠIAMASI REFORMUOTI MENO MOKYKLĄ. Ji bus pavadinta Liet. Dailės Mokykla. Mokslas truks 5 metus. Bus priimami ir laisvieji klausytojai. Numatomos šios studijos: tapybos, skulptūros, dekoratyvinės tapybos, dekorat. skulptūros, grafikos, keramikos, dail. pramonės ir vidaus architektūros.

BAIGĖSI BYLA SU ESTAIS. Ilgai nusitęsusi mūsų byla su estais dėl Panevėžio-Saldutiškio geležinkelio, už kurį estai reikalavo dar 14.000.000 Lt, šiomis dienomis buvo spręsta tarptautiniame Hagos tribunole. Tribunolas estų reikalavimus atmetė.

RUOŠIAMI MINIJOS HIDROELEKTRINĖS PROJEKTAI. „Elektros“ bendrovė šiuo metu ruošia Minijos hidroelektrinės projektus. Taip pat ruošiamasi galingosios hidroelektrinės tyrimams, kad būtų nustatyta, kur labiau tiks ją statyti.

SUTVARKYTA PRADINIŲ MOKYKLŲ SANITARINĖ PRIEŽIŪRA. Išleistos taisyklės, kuriomis sunormuojama prad. mokyklų sanitarinė priežiūra. Pagal tas taisykles mokyklos vedėjas, mokytojai ir tarnautojai, sergą atvira užkrečiamąja liga, negali eiti pareigų. Be to, labiau turi būti sekama ir tikrinama mokinių sveikata ir rūpinamasi sudaryti geresnes sąlygas mokykloje.

GELEŽINKELIŲ DIRBTUVĖS PLEČIA SAVO VEIKIMĄ. Be visokių remontinių ir atsargos dalių gamybos, geležinkelių dirbtuvės plačiu mastu stato naujus prekinus, bagažinius ir pašto vagonus platiems ir siauriems gele-

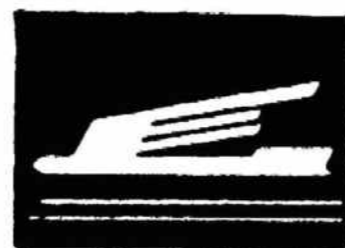
žinkeliams, o siauriems — net automatriskas ir keleivinius vagonus.

SEIMO SEKRETORIUM IŠRINKTAS J. VILIUŠIS. Ligšioliniam Seimo sekretoriui M. Kvikliui atsisakius eiti šias pareigas, nauju sekretorium išrinktas J. Viliušis.

ATVYKO BUVĖS LIETUVIŲ „RYTO“ DRAUGIJOS PIRMININKAS. Šiomis dienomis Lietuvoje lankosi buvęs Vilniaus lietuvių „Ryto“ draugijos pirm. K. Stašys.

SURASYS VISAS DŪMINES TROBAS. Apskričių valdyboms pavesta surašyti ir pristatyti Sveikatos Departamentui duomenis, kiek dar Lietuvoje yra dūminių gyvenamųjų trobų ir kiek jose žmonių gyvena.

SUKULTŪRINS 10.000 HA PIEVŲ IR 1.500 HA GANYKLŲ. Šiais metais apie 18.000 Lietuvos ūkininkų pageidavo nusausti 16.000 ha pelkių, pievų ir ganyklų. Tačiau ir dėl lėšų ir dėl pašarinių žolių sėklų stokos tokių plotų neįmanoma sukultūrinti. Bus pasitenkinta sukultūriniu 10.000 ha pievų ir 1.500 ha ganyklų. Ir tai bus jau daug pasiekta.

KARINĖS ŽINIOS

LIETUVA PIRMOJE VIETOJE. (100 gyventojų tenka 24 arkliai). Čekų kar. žurnale „Vojenske Rozhledy“ paskelbta tarptautinio žemės ūkio instituto statistika, rodanti arklių skaičių įvairiose Europos valstybėse, kiek arklių tenka 100 gyventojui ir vienam km²

Iš 25 valstybių arklių skaičiumi pirmoje vietoje stovi Lenkija, turinti 3.940.000 arklių. Antra vieta tenka Vokietijai — 3.395.000 arklių, Prancūzija turi 2.901.000 arklių, Rumunija — 2.034.000 arklių, Anglija — 1.171.000 arklių. Lietuva i tenka vienuolikta vieta: turime 589.000 arklių. Daugiau už mūsų valstybę, be minėtų stambių valstybių, turi arklių Jugoslavija, Italija, Vengrija, Čekoslovakija, Švedija. Kitose valstybėse arklių skaičius mažesnis, negu Lietuvoje. Ispanijai tenka 12-ta vieta, Latvijai 15-ta vieta (366.000 arklių), Suomijai — 16-a vieta (360.000 arklių), Estijai — 22-a vieta (208.000 arklių). Mažiausia arklių turi Portugalija — 84.000.

Vienam km² Danijoje tenka 11,6 arklių. Lietuva užima antrą vietą: 10,6 arklių; Lenkija — trečioje vietoje — 10,2 ark. Latvijoje vienam km² tenka 5,5 ark., Estijoje — 4,3, o Suomijoje tik vienas.

Užtat Lietuvoje kiekvienam šimtui gyventojų tenka 24,4 arklių, Latvijoje — 19 arklių, Estijoje — 18,5, Airijoje — 15, Lenkijoje — 12, Rumunijoje — 10,9, Švedijoje — 10,7 ir Suomijoje — 10,2. Mažiausia arklių 100 gyventojų tenka Italijoje bei Ispanijoje (po 2,3 arklių) ir Portugalijoje — 1,2. Tose valstybėse ūkio ir susisiekimo reikalams plačiai vartojami asilai ir mūlai.

PAGRINDINIAI LATVIJOS KARIUOMENĖS KARYBOS DĖSNIAI. Estų kariuomenės žurnale „Sōdur“ nagrindiniais Latvijos kariuomenės statutai. Pagal juos puola mosios kautynės esančios vienintelės, kurios leidžia diktuoti savo valią priešui. Gynimasis skirstomas į trukdomąjį pasipriešinimą ir aktyvų gynimąsi. Tiek puolime, tiek gynime, vertinama ugnis. Pasitraukimas iš kautynių pridengiamas užpakalinės saugos ir pozicijos priedangos, sudaromos iš pulkų ir batalionų rezervų. Apskritai, Latvijos kariuomenės pagrindiniai karybos dėsniai panašūs į kitų kariuomenių karybos dėsnius.

ESTAI LABAI GERI ŠAULIAI. Kasmet rengiamos tarptautinės nažojo kalibro šautuvų šaudymo rungtynės, kuriose dalyvauja įvairių valstybių šauliai. Rungtynės atliekamos savo krašte atitinkamiems kontrolieriams (kitų kraštų) prižiūrint. Šiose rungtynėse estai 1935 m. užėmė ketvirtą vietą, o 1936, 1937 ir 1938 metais visą laiką turėjo antrąją vietą. Pr. metais pirmąją vietą laimėjo Sovietų Respublikų Sąjungos šauliai, kurie išmušė 1985 taškus iš 2000 galimų taškų; antroji vieta liko Estijai (1978 taškai), trečiąją vietą užėmė Italija (1978), ketvirtąją — Amerikos Jungtinės Valstybės (1973), penktąją — Suomija (1968), šeštąją — Norvegija (1966) ir septintąją — Anglija (1964). Taigi iš pirmųjų septynių vietų tris vietas laimėjo mažosios valstybės.

ŠACHMATAI

ESTIJA — LATVIJA 10½:5½. Vasario 24—25 d. Rygoj tarpvalstybinėse rungtynėse estai smarkiai supliekė latvius 10½:5½. Pirmą dieną estams taškus laimi: Keresas prieš Petrovą, Raudas prieš Apšieniką, Seppbergas prieš Koblenčą ir Laurine prie Ozolį; Schmidto — Feigino ir Mengailio — Villardo partijos baigiasi lygiomis. Latviams vienintelį laimėjimą pasiekė Bergas prieš Fredemaną. Tokiu būdu pirmos dienos rezultatas 6:2 estų naudai.

Antrą dieną taip pat laimi estai, tačiau jau nedideliu rezultatu, būtent 4½:3½. Keresas vėl laimi prieš Petrovą, Schmidtas laimi prieš Apšieniką, be to, estams dar laimi tašką Remelgas prieš Mengailį. Latviai antrą dieną pasiekė du laimėjimus — Koblenčas, po didelių pastangų, laimi prieš Seppą ir Feiginas gražiai laimi prieš Fredemaną. Tūrnė — Bergo, Villardo — Endzelinšo ir Seppbergo — Ozolio partijos baigiasi lygiomis. Tuo būdu bendrą rezultatą estai išveda 10½:5½!

Žemiau dedame vieną partiją iš Estijos — Latvijos rungtynių, kurioje latvis Feiginas gražiai nugalėjo estą Friedemaną.

PARTIJA UR. 7. Balti: Feiginas (Latvija). Juodi: Friedeman (Estija).

1. d2—d4 d7—d5 2. c2—c4 c7—c6 3. Žb1—c3 Žg8—f6 4. Žg1—f3 Rf8—e7 5. Rc1—g5 0—0 6. e2—e3 Žb8—d7 7. Rf1—d3 a7—a6 (Štahlbergas prieš Feiginą Kemerų turnyre gynėsi 7 ... d5:c4 sekančiais a7—a6 ir b7—b6) 8. c4:d5 e6:d5 9. Vd1—c2 c7—c6 10. g2—g5! (Botviniko mėgiamas ėjimas, į kurį Bogatyrčukas rekomenduoja atsakyti Bf8—e8) g7—g6 11. Bh1—g1 Žf6—e8 12. Rg5—h6 Že8—g7 13. 0—0 Bf8—e8 14. Bg1—g2 Žd7—f8 15. h2—h4! Rc8—e6 (Po 15... Re7—h4? sektų 16. g4—g5! ir juodieji prarastų rikį) 16. h4—h5! Ba8—c8 17. h5:g6 f7:g6 18. Žf3—e5 c6—c5 19. f2—f4 c5:d4 20. e3:d4 Vd8—b6 21. f4—f5! Vb6:d4? (Kiek geriau buvo 212 ... Re6—f7) 22. Že5—f3 Vd4—c5 23. f5:e6 Žf8:e6 (Jei 23 ... d5—d4, tai 24 Žf3:d4 Vc5:d4 25. Rd3:g6!) 24. Kc1—b1 Re7—f7 25. Bd1—c1 Vc5—d6 26. Vc2—d2 Be8—f8 (su grasinimu Rf6:c3) 27. Rd3—e2 Bf8—d8 28. Re2—d1 Že6—c5 (Ir baltieji dabar štai kaip efektingai užbaigia partiją) 29. Vd2:d5 Vd6:d5 30. Žc3:d5 Bd8:d5 31. Rd1—b3 Bc8—d8 32. Bc1—c5. Juodieji pasidavė.

ESTIJA — LIETUVA 10:6. Vasario 28 ir kovo 1 d. Lietuvos viešbučio salėje įvyko tarpvalstybinės šachmatų rungtynės Lietuva — Estija, kurios po naujausios smarkios estų pergalės prieš latvius buvo lauktos su ypatingu susidomėjimu. Deja, ir mes turėjome pasiduoti estams tik truputį geresniu rezultatu 10:6, kas parodo, kad estai šiuo metu yra ypatingai geros formos. Kova buvo labai atkakli ir pirmąją dieną net be persvaros, tik antrąją dieną pagaliau pasirodė aiškesnis estų pranašumas.

Didžiausio susidomėjimo kėlė mūsų meisterio Mikėno kova su didmeisteriu Keresu, ir čia mūsų meisteris pateikė malonią staigmeną, abi partijas baigdamas lygiomis ir net priversdamas didmeisterį gerokai pasitempti.

Blankiai pasirodė Vaitonis prieš šiuo metu Estijos meisterį Raudą, tesurinkęs ½ taško. Tokį pat rezultatą pasiekė ir Luckis trečioje lentoje prieš garsų Šmidtą. Priešlėktuvinės apsaugos kareivis Arlauskas, lošęs prieš prityrusį estų internacionalą Tūrną, pasirodė visai gerai, bet neturėjo laimės: pirmąją partiją, pritrūkęs laiko, turėjo pralošti, nors būdamas geresnė padėty, antrąją lošdamas juodais baigė lygiomis. Abramavičius pasirodė ne formoj ir pralaimėjo abi partijas. Gerai sukovojo Disleris ir Tautvaišas, abu surinkę po 1½ taško. Disleris pirmąją partiją laimėjo gražia kombinacija su figūrų aukomis. Škėma, nors atkakliai kovojęs, laimėjo tik ½ t. Atskirai, pirmos dienos rezultatas 4½:3½, antros — 5½:2½ estų naudai.

PARTIJA NR. 8. Štai kaip Disleris (balti) laimėjo prieš Villardą (juodi). 1. d2—d4 Žg8—f6 2. c2—c4 g7—g6 3. Žb1—c3 d7—d5 4. Vd1—b3 c7—c6 5. Žg1—f3 Rf8—g7 6. e2—e3 0—0 7. Rf1—e2 d5:c4 8. Re2:c4 Zb8—d7 9. 0—0 Žd7—b6 10. Rc4—e2 Rc8—e6 11. Vb3—c2 Ba8—c8 12. Ba1—d1 Vd8—c7 13. e3—e4 Bf8—d8 14. Rc1—g5 Žf6—g4 15. h2—h3 Žg4—f6 16. Vc2—c1 Žf6—h5 17. Rg5—e3 Re6—c4 18. g2—g4 Rc4:e2 19. Žc3:e2 Žh5—f6 20. Že2—g3 Žb6—d7 21. Re3—h6 Rg7—h8 22. Žg3—f5! Bd8—e8 23. Rh6—f4 Vc7—b6 24. Žf5—h6+ Kg8—g7 25. Žf3—g5 Kg5:h6 26. Žg5—e6+ g6—g5 27. Rf4:g5+ Kh6—g6 28. Že6—f4+ Kg6—g7 29. Rg5—h6+ Kg7—g8 30. Žf4—d5 ir estas pasidavė.

NAUJIEJI LEIDINIAI

Antanas Molis. PIEMENĖLIAI. Romanas. „Gintaras“. Kaunas 1938 m. 131+1 balt. pusl. Kaina Lt. 2,50.

Aprašytas piemenėlių gyvenimas, jų pasikalbėjimai, rūpesčiai, troškimas bernu tapti ir pan. Gan vaizdžiai. Jei autorius bent kiek taisyklingiau rašytų, tai knyga galėtų būti vaikų bibliotekose. Dabar kiek abejotina patarti, nes panašias knygas skaitydami vaikai vien tik suklyps ir šiaip jiems negeriausiai žinomose rašybos taisyklėse.

Tasai piemenėlių gyvenimo aprašymas pavadintas romanu. Seniau aukštesniosiose mokyklose literatūros teoriją dėstantieji mokytojai, vadovėlių laikydami, pasakydavo, kas yra romanas, apysaka ir t. t. Ir kaip tai buvo įprasta nepainioti novelės su romanu, komedijos su tragedija ir pan. Dabar gi mūsų kai kurių rašytojų galvose staiga viskas pasikeitė. Tą galima pasakyti ne tik apie „Piemenėlių“ autorių, bet ir apie daugumą kitų. Šiuo atveju „Piemenėliai“ nėra joks romanas, o piemenėlių gyvenimo kai kurių nuotrupų aprašymas. Rašantieji turėtų labiau nusivokti literatūrinėse sąvokose.

V. S-tis

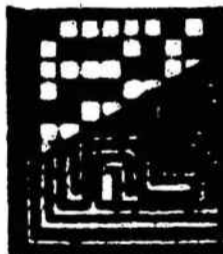
KNYGNEŠYS. 1864—1904. I tomas, II laida. Redaktorius P. Ruseckas. Kaunas, 1938 m. 304 psl. Kaina 4 lt.

Ats. mjr. P. Rusecko redaguoti „Knygnešio“ du tomai jau gerai daugeliui mūsų skaitytojų pažįstami. I tomo I laidos buvo išspausdinta 5000 egz., bet iki šiol jų nebeliko ir teko išleisti naują laidą. Tai rodo, kad ši knyga — knygnešių atsiminimų rinkinys mūsų skaitytojų yra labai mėgiama.

Antroje laidoje turinys nepakeistas, bet skyrių antraštės sutrumpintos, o iliustracijos išspausdintos skyriumi, todėl knygos puslapių skaičius sumažėjo, tuo pat ir knygos kaina: I laidos buvo 10 lt., o dabar tik 4 lt.

Redaktorius savo žodyje prie II laidos pasisako, kad manęs išleisti ir II tomo antrąją laidą, ir be to, III tomą.

Be aukščiau minėtų pakeitimų, padaryti II laidoje dar šie pakeitimai: 1) įdėtas naujas P. Rusecko straipsnis „Knygnešys ir Amerikoje tęsė savo darbą“, 2) J. Vileišio straipsnyje „Dvylika Vilniaus apaštalu“, žymiai plačiau aprašyta lietuvių veikla Vilniuje apie 1899 m., 3) dar pridėta naujų iliustracijų ir padaryta kitokių pakeitimų.

GALVOSŪKIAI

GALVOSŪKIO Nr. 6 SPRENDIMAS

Aukoti Ginklų Fondui — visų pareiga

Išsprendė: 1) J. Zenkevičius (Al.), 2) psk. M. Antaniškis (4. PP), 3) j. psk. Šileikis (1. PP), 4) K. Tauskus (Mrmp.), 5) Alf. Nakas (Km.), 6) psk. A. Soročinskas (7. PP), 7) psk. Pauliukas (1. AP), 8) j. san. psk. St. Ramanauskas (K. Lg.), 9) gr. Pr. Juzuitis (Pr. Aps. R.), 10) ats. psk. Alf. Ardišauskas (Sk.), 11) gr. K. Aukštuolis (S. Psk. M.), 12) j. psk. Burbulevičius (2. PP), 13) Sk. Laukšas (Krš.), 14) J. Astrauskas (Nsd.), 15) V. Griškoniš (K.), 16) psk. J. Zapkus (1. PP), 17) St. Škerys (Pn.), 18) Br. Palskys (Mrmp.), 19) P. Kmita (Rs.), 20) S. Daktaravičius (Rs.), 21) B-is (Al.), 22) gr. Gecas (7. PP), 23) J. Kireilis (Kp.), 24) V. Grinevičius (Šnč.), 25) J. S. (K. t. št.), 26) Vyt. Gavėnas (Alv.), 27) V. Tulinauskas (Z.), 28) j. k. J. Sprainaitis (3. PP), 29) Vl. Čepas (Rs.), 30) Br. Beinoris (Jrb.), 31) K. Kanteika (Š.), 32) V. Dalangauskas (Grn.).

Prašome skubiai pranešti dabartinius savo adresus šių asmenų: 1) Alf. Markevičiaus, 2) A. Gruodžio, 3) Alf. Ylos, 4) B. Bernšteino (tarn. 2. pėst. pulke), 5) Alg. Grybausko, 6) K. Budniko, 7) psk. Pliauskio, 8) Ad. Kremensko, 9) j. psk. Č. Šeikaus ir 10) j. psk. A. Korlos.

GALVOSŪKIS Nr. 9 (Vert. 1 tšk.)

Turite raidžių: a—4, b—3, c—7, d—11, t—4, g—1, m—5, l—3, o—2, ū—1, k—2, d—1, s—7, r—3, n—1, u—4, z—1.

Iš šių raidžių sudarykite žodžius, kuriuos kiekvienas lietuvis iki karsto lentos turi prisiminti. Iš likusių raidžių — sudarykite ginklo pavadinimą.

Eil. M. Žvirblis

Patentuoti vaistai

Mūs dalies ambulatorijos laukiama- jam kambary kaip per pakasynas tylu — ramybė neišpasakyta. O ligonių daug. Visi jie sėdi tylūs ir susikaupę. Eilės laukia. Laukia, kada pašauks juos Medicina į savo kabinetą pašlijusios sveikatos remontuoti.

Laiks nuo laiko, maždaug vienodu tikslumu, kažkaip nepaprastai tyliai ir slaptai atsidero Medicinos kabineto durys. Jose pasirodo į baltą apsiaustą įsisukus akiniuota žmogysta ir darbingu tonu apskelbia:

— Sekantis!

Tuomet vienas ligonių pašoksta, pa- skubomis išsineria iš drabužių, apmeta akimis esančius ambulatorijos laukia- majam ir įsmunka į Medicinos kabine- tą. Taip pas Mediciną pakliūva kiek- vienas ligonis. Taip pakliuvo ir mūsų kuopos eilinis Kiekštas.

Kabinete sutiko neaiški esybė, Medi- cina vadinama. Prasidėjo toks pasikal- bėjimas:

— Sergi? — klausia Medicina.

— Taip! — atsako Kiekštas.

— Ką skauda?

— ?

— Na tai dabar ir gražiausia, — puo- la Kiekštą Medicina, — sergi ir negali pasakyti kas skauda?

Kiekštas nedrąsiai pasiaiškina:

— Ypatingų skausmų nejaučiu, bet šiaip kažkaip blogai jaučiuos.

— Argi? — dar klausia Medicina, bet jau Kiekštas nieko neatsako.

Čia turiu paaiškinti, kad į ambu- latoriją eina įvairiausi ligoniai. Jų vieni rimtai serga, kiti gi taip sau nuo kokių nors sunkesnių užsiėmimų išsisukti nori. Tokia liga ir eil. Kiekštas sirgo. Šiaip jis apsikrus ir sumanus vyras. Už centą jo nepirksi ir neparduksi. Bet pa- simuliuoti jis mėgsta. O Medicina gud- ri. Jos neapgausi.

Kai Kiekštas negalėjo pasakyti kuo serga, Medicina pasiūkė jį arčiau prie savęs ir liepė parodyt liežuvį. Kiekštas paklusniai šį reikalavimą įvykdė.

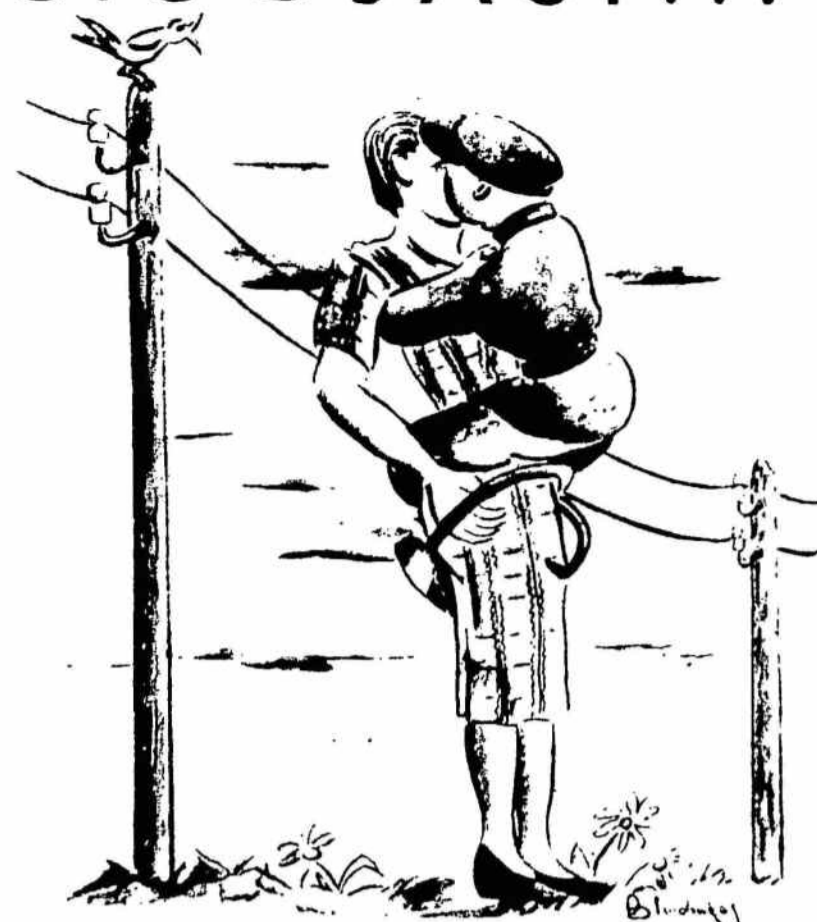
— Taip, taip... — kalbėjo sau pati Medicina ir toliau Kiekštos sveikatos būklę tyrė. Atidžiai krūtinę ištukseno. Kažkokia ypatinga triubele šonkaulius

Vienoj kariuomenės daly grandinis Varnas paskirtas bibliotekos vedėju

Motociklistas

Ryšininkas

Raitininkas

Lakūnas

suskaitė. Pulsą patikrino. Paskum jau, nežiūrėdama į Kiekštą, savo padėjė- jams sakė:

— Prirašyt jam patentuotų vaistų porciją.

Viens padėjėjų sukrito. Paėmė iš Kiekšto ligonių knygą ir atitinkamoje grafoje receptą išrašė. Recepto turinys trumpas. Jis skamba taip:

— „Sveikas“.

Nieks nesidžiaugia, kam tik Medi- cina patentuotų vaistų „Sveikas“ prira- šo. Nesidžiaugė ir eilinis Kiekštas. Iš ambulatorijos į kuopą jis paniūręs grįžo.

Tarpduryj jį pasitiko kuopos budėto- jas:

— Na kaip? Paleistas? — paklausė.

— Blogai! — numojo ranka Kiekš- tas.

— Tai gal į ligoninę siunčia?

— Ne, patentuotų vaistų prirašė...

Budėtojas nieko neatsakė, tik paėmė iš Kiekšto ligonių knygą ir nunešė į raš- tinę. Sugrįžęs Kiekštui paskelbė, kad jam prirašyta patentuotų vaistų porcija dar esanti papildyta 5-mis valandomis su šautuvu pilna kautynių apranga. Kiekštas nusiminė. Jis žino: patentuo- tus vaistus vartoti reikia griežtoj vir- šininkų priežiūroj. Čia nė per nago juo- dimą nieko nenusuksi ir jokios gudry- bės nieko nepadės. Kokią porciją gavai

— tokią ir turi pilnai suvartoti.

Pietų laisvuoju metu Kiekštas pri- ėmė patentuotų vaistų: stovėjo su šau- tuvų ir prakaitavo. O kuopos budėtojas stebėjo jį ir galvojo:

— Nepaprastą galią turi patentuoti vaistai „Sveikas“. Visus kuopos simu- liantus greitai ir tikrai pagydo. — Ir žiūrėdamas į Kiekšto veidu bėgantį prakaitą, nusišypsojo ir pridūrė:

— Tur būt, jie ir eilinį Kiekštą nuo simuliavimo pagydyt?

Jurgis Daina

JOJIMO PAMOKOJ

— Tur būt, niekada nesi arklio ma- tės, eilini Sargaute, kad taip bijoda- mas joji?

— Esu daug kartų nukritęs, tamsta būrininke.

TIK DĖL TO

— Pasakyk tu man, Maryte, kodėl visados esi tokia išbalusi? — klausia eilinis žiūpsnys.

— Tai kad nieko nežinau, dėl ko tu- rėčiau parausti, — atsako Marytė.

KATRAM KLIŪTIS BAISESNĖ

— Kur tamsta perjosi kliūtį, kad la- biau bijai, negu arklys, — barasi sky- rininkas.

„Kaži katram baisesnė kliūtis, ar tam, kurs oru skrenda, ar tam, kurs arčiau žemės“, — pagalvoja j. kar. Rū- kas.

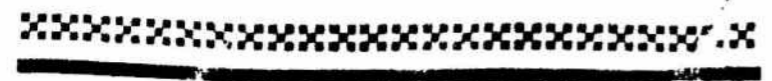
Padangių keliu

Jul. Miežlaiškio nuotr.

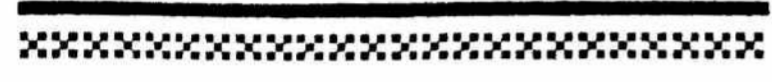

Mūsų artilerija parade

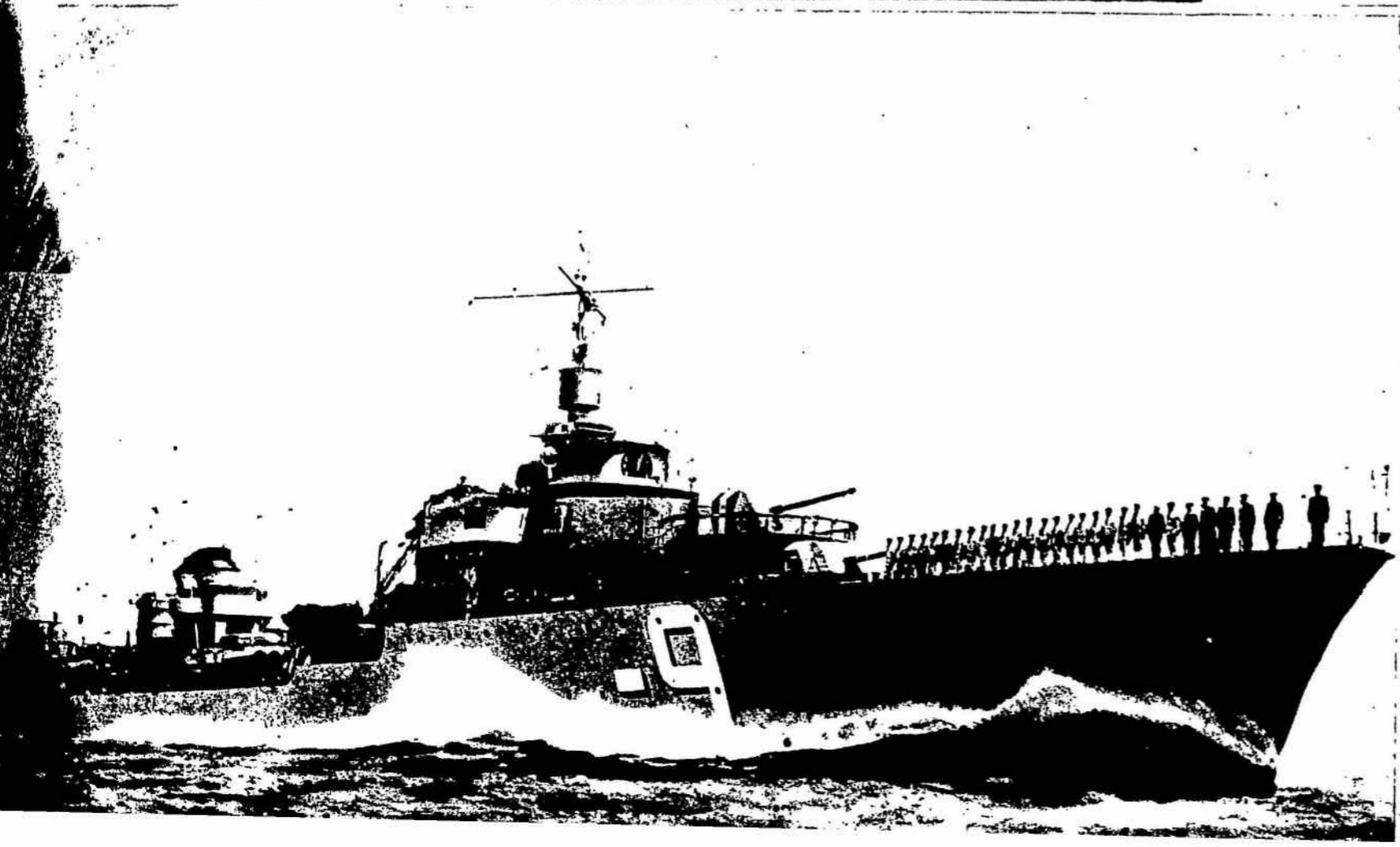
Iz. Girčio nuotr.

TIK „KARYJE“
*randame daugiausia
 žinių ir vaizdų ne tik
 iš savo, bet ir iš kitų
 krastų kariuomenių
 gyvenimo*

Suomių hidroplanų eskadrilė. Italų lakūnų būrelis prie „Caproni“ bombonešio. Prancūzų naikintojas „Triomphant“ — vienas greičiausių karo laivų pasaulyje. Suomių priešlėktuvinė artilerija.

KARLLS

SPINDULIO GILIASPAU